

ÚVOD

Základnou úlohou mesta Trstená je zabezpečiť rozvoj mesta a potreby jeho obyvateľov. V záujme zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Trstená bol vypracovaný dokument **„Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trstená“ (PHSR).**

Dokument bol schválený Mestským zastupiteľstvom 13. novembra 2007, pričom jeho vypracovanie vyplýva zo zákona NR SR č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja.

V tomto veľmi dôležitom dokumente boli stanovené strategické ciele mesta Trstená na roky 2007 - 2013 a ktorými je mesto povinné sa zaoberať. Výsledný dokument pomôže pri čerpaní prostriedkov zo Štrukturálnych fondov Európskej únie, štátnych podporných programov a schém štátnej pomoci ako aj iných podporných programov či nástrojov a to nielen mestu, ale aj všetkým organizáciám sídliačim na území mesta. Rovnako je dôležitý aj pri rokovaní s investormi a pri presadzovaní záujmov občanov mesta. Vytvára rámec pre pôsobenie všetkých subjektov na území mesta.

Priority, ciele a opatrenia sú v PHSR definované v nasledovných oblastiach:

- občianska infraštruktúra, ľudské zdroje a sociálne služby, technická infraštruktúra a životné prostredie, hospodárstvo a ekonomika, cestovný ruch, cezhraničná spolupráca a regionálny rozvoj, poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov a rozvoj vidieka a informačné technológie, výskum a vývoj.

Na tvorbe dokumentu pracovali poslanci Mestského zastupiteľstva, členovia Mestskej rady, pracovníci jednotlivých oddelení Mestského úradu, podnikatelia v meste a občania mesta Trstená, za čo im patrí veľká vďaka.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trstená je možné priebežne aktualizovať o požiadavky a potreby, ktoré prinesie život. Na jeho aktualizácii ale hlavne samotnej realizácii by sme sa mali podieľať my všetci.

Ing. Jozef Ďubjak
primátor mesta

VÍZIA MESTA TRSTENÁ DO ROKU 2013

„Trstená bude životaschopné mesto, vybudované na báze vzdelanostnej ekonomiky, s dynamicky sa rozvíjajúcim malým a stredným podnikaním, bude mestom s rozvinutým cestovným ruchom, s vhodnými podmienkami pre investorov s dôrazom na pozitívne alebo neutrálne dopady na životné prostredie so zachovaním kultúrno-historickej identity mesta v rámci regiónu a Slovenska.“

PROFIL MESTA – ANALÝZA

Základné charakteristiky mesta

História mesta a jeho súčasnosť

Mesto Trstená bolo založené počas stredovekej kolonizácie ako trhové mesto a na základe zakladacej listiny z roku 1371 sa stalo prvým mestekom na Orave, ktoré malo čiastočne aj mestské práva (mesto bolo založené ako trhové mesto; v roku 1609 mu boli kráľom Matejom II. udelené práva na štyri výročné jarmoky).

Z oravských mestečiek mala Trstená v stredoveku najviac privilégií (oslobodenie od mýta a cla, oslobodenie od platenia urbárskych dávok a povinností, právo štyroch výročných jarmokov).

Historické jadro mesta bolo všeobecne záväzným opatrením Okresného úradu v Dolnom Kubíne č. PO 37/91 vyhlásené za pamiatkovú zónu s účinnosťou od 01. 06. 1996.

Samotná poloha Trstenej ovplyvnila jej vývoj a Trstená sa stala významným centrom obchodu a remesiel. Pričom prevažná časť obyvateľov sa živila poľnohospodárstvom.

Písomné doklady potvrdzujú existenciu remeselníckych cechov ako kožušníkov, čizmárov, tesárov a hrnčiarov. Najznámejší bol cech hrnčiarsky, ktorý vyrábal hrnčiarsky riad v Trstenej a hrnčiarske výrobky rozličného sortimentu. Trstenské hrnčiarsstvo sa vyznačovalo špecifickými znakmi či už technológie, tvaru a dekorácie. Spomínaný cech pokračovateľov týchto remesiel v Trstenej funguje aj dnes.

Zdroj: www.trstena.sk

K 31.12.2006 mala Trstená 7 392 obyvateľov.

V meste sú tri základné školy, základná umelecká škola, centrum voľného času a Gymnázium Martina Hattalu (nástupca niekdajšieho reálneho gymnázia v Trstenej, ktoré existovalo už v roku 1868).

Na území mesta pôsobí viacero výrobných priemyselných spoločností, ktoré zamestnávajú obyvateľov Trstenej a blízkeho okolia (napr. Panasonic Electronic Devices (Slovakia) - výroba elektroniky, LKT s.r.o.- výroba lesných a poľnohospodárskych traktorov, Elcond HHK- výroba káblov, väčšie firmy: FKH, COOP Jednota, VEPY –Provest , OMOSS -stavebníctvo, WOOD Metal- nábytok z dreva a kovu, GPT s.r.o.- doplnky do záhrad z kovu a viacero menších firiem.) Oblasť poľnohospodárstva zastupuje PD Trsteník, ktoré obhospodaruje väčšinu poľnohospodársky využívanej pôdy v katastrálnom území mesta Trstená a je výrobcom zemiakových lupienkov.

Pre kultúrne vyžitie obyvateľom mesta slúži Kultúrny dom, kde sa konajú kultúrne a spoločenské podujatia, v meste je tiež k dispozícii kino.

Pre športové vyžitie slúžia dve menšie telocvične pri základných školách a jedna pri gymnáziu M. Hattalu, futbalové ihrisko s tribúnou,, fitnesscentrum, kolkáreň so štyrmi plnoautomatizovanými dráhami, Bowling club s dvoma dráhami.

Cez mesto ktoré je obklopené peknou prírodnou scenériou, vedie cesta prvej triedy I/59 medzinárodného významu, čím sa stáva mesto východiskovým strediskom do okolitých turistických stredísk.

Blízkosť Západných Tatier – Roháčov, skanzenu – múzea Oravskej dediny – Roháče Brestová, Oravíc s termálnym kúpaliskom a vodnej nádrže Oravská priehrada poskytujú rôznorodé možnosti vyžitia aj pre náročných návštevníkov, či už to je – zjazdové lyžovanie, oddychová a vysokohorská turistika, šport alebo kultúra.

Veríme, že krása okolitej prírody, možnosti kultúrneho a spoločenského života sú lákadlami pre turistov – návštevníkov regiónu Oravy a samotnej Trstenej.

Charakteristika územia, lokalita

Orava leží v severozápadnej časti Slovenska pri štátnej hranici s Poľskom. Hraničný bod v katastrálnom území, obec Oravská Polhora je najsevernejším bodom Slovenska. Územie Oravy s rozlohou 1.661 km² patrí administratívne do Žilinského kraja a tvoria ho okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Zo severu a z východu ho ohraničuje štátna hranica, na juhovýchode hrebeň Západných Tatier a na juhu hrebeň Chočských vrchov. Juhozápadnú hranicu Oravy tvorí najsevernejší výbežok Veľkej Fatry s vrcholom Šíp. Západná hranica vedie cez Veľký a Malý Rozsutec v Malej Fatre, pokračuje cez Púповý vrch v Kysuckej vrchovine a končí sa na styku Kysuckých a Oravských Beskýd na slovensko-poľskej štátnej hranici.

Regiónom preteká rieka Oravica. Na Hornej Orave sa nachádza aj najväčšia vodná plocha na Slovensku - Oravská priehrada, ktorá poskytuje dobré podmienky pre vodné športy. Chránená krajinná oblasť Horná Orava zachováva vzácnu faunu a flóru. Oblasť Oravíc a Roháčov patrí do Tatranského národného parku. Vzácna je kombinácia termálnych prameňov s horským prostredím.

Zdroj: www.oravatic.sk

Katastrálne územie Trstená, Ústie nad Priehradou, Osada a Oravské Hámre vyplňajú juhovýchodnú časť Oravskej kotliny, na severovýchodnom okraji Oravy, pri štátnej hranici s Poľskom. Zastavané územie mesta leží na oboch brehoch rieky Oravica v nadmorskej výške 607 m n. m. Na ľavom brehu Oravice má územie sídla rovinatý charakter s miernym klesaním terénu. Na pravom brehu Oravice terén výraznejšie stúpa smerom k severu.

Podľa definície územného plánu má Trstená pôdorysnú osnovu pravidelného mesta, kde najstaršia časť je sústredená okolo priestranného centrálného pravouhlého námestia, s typickým rozčlenením uličnej siete v rohoch.

Mesto Trstená je začlenené do okresu Tvrdošín, pričom patrí medzi sídla subregionálneho významu. Vzhľadom na existenciu viacerých zariadení vyššej občianskej vybavenosti (napr. nemocnica s poliklinikou, gymnázium), dobrej dostupnosti z okolitých obcí a pracovným príležitostiam v priemysle a službách plní funkciu prirodzeného strediska pre SV časť okresu.

Trstená je územne členená na 5 okrskov:

I.	okrsok	Západ
II.	okrsok	Hrady
III.	okrsok	Stred
IV.	okrsok	Východ
V.	okrsok	Vyšný Breh-Ďurďinová
V.	okrsok	Ústie nad Priehradou

Zdroj: www.trstena.sk

Na území mesta sú z hľadiska funkčného členenia zastúpené všetky druhy plôch:

- obytné plochy (v zastavaných častiach Trstenej, časti Ústie nad Priehradou, priehradný múr),
- výrobné plochy (na východnom okraji Trstenej a Ústie nad Priehradou)
- rekreačné plochy (prímestská rekreačná zóna, rekreačné plochy pri Oravskej priehrade), previazané plochami dopravy.

V štruktúre plôch voľnej krajiny sú zastúpené takmer rovnocenne plochy:

- poľnohospodárskej pôdy
- lesnej pôdy
- vodné plochy
- zvyšok tvoria zastavané a ostatné plochy

Obytné plochy sú sústredené na území centrálnej mestskej zóny, na plochách po jej obode, v západnej a severnej časti sídla.

Plochy občianskej vybavenosti sú sústredené najmä v centrálnej mestskej zóne.

V meste sa nachádzajú aj plochy výroby, ktoré reprezentuje najmä strojársky a elektronický priemysel. Väčšina výrobných a skladových plôch je vhodne umiestnená na východnom okraji mesta vo výrobnom okrsku. Menšie prevádzky remeselného charakteru sú rozptýlené v plochách obytnej zóny. Problematické je umiestnenie najstaršej a nevyužívanej časti ZŤS zasahujúcej výrobnou halou do centrálnej mestskej zóny. Menšie prevádzky remeselného charakteru sú rozptýlené v plochách obytnej zóny.

Dopravné plochy sú v meste sú zastúpené plochami komunikačnej siete pre automobilovú, pešiu a železničnú dopravu.

SAMOSPRÁVA MESTA

Rovnako ako iné mesta na Slovensku sa v súlade so zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení stalo Mesto Trstená od 1. januára 1991 samostatným subjektom s vlastnými kompetenciami a príjmami. Od tohto času vykonáva samosprávne funkcie.

Orgány mesta

Základnými výkonnými orgánmi Mesta Trstená sú:

- mestské zastupiteľstvo
- primátor mesta

Primátor mesta

Primátor mesta je predstaveným a zároveň najvyšším výkonným orgánom mesta. Je štatutárnym zástupcom mesta v majetkoprávných, pracovnoprávných a iných právnych vzťahoch a správny orgánom v administratívnoprávnych vzťahoch. Zamestnanci tvoriaci mestský úrad vypracovávajú podklady potrebné k výkonu týchto kompetencií.

Funkcia primátora je verejnou funkciou, do ktorej je zvolený na štvorročné funkčné obdobie identické s funkčným obdobím mestského zastupiteľstva.

Mestské zastupiteľstvo

Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor – zbor volených zástupcov občanov – zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta na štvorročné funkčné obdobie. Počet poslancov na dané volebné obdobie sa určuje v súlade so zákonom podľa počtu obyvateľov mesta.

Vo funkčnom období 2002 – 2006 malo Mestské zastupiteľstvo v Trstenej 13 poslancov. Tento počet zostáva nezmenený aj počas ďalšieho funkčného obdobia 2006 – 2010.

Komisie mestského zastupiteľstva

Mestské zastupiteľstvo môže zriaďovať komisie ako svoje stále alebo dočasné poradné, iniciatívne a kontrolné organy. Členmi komisií sú poslanci MsZ a ďalšie prizvané osoby. Zloženie, úlohy a počet komisií vymedzuje mestské zastupiteľstvo.

Na začiatku funkčného obdobia 2006-2010 mestské zastupiteľstvo zriadilo komisie:

- Komisia finančná a rozpočtová
- Komisia telovýchovy, športu a mládeže
- Komisia sociálna a zdravotná
- Komisia regionálneho rozvoja a cestovného ruchu
- Komisia životného prostredia, zelene, poriadku a verejných prác
- Komisia výstavby a majetku
- Komisia kultúry
- Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií funkcionárov mesta
- Komisia občianskej samosprávy Západ
- Komisia občianskej samosprávy Hradu
- Komisia občianskej samosprávy Stred 1 a Mieru

- Komisia občianskej samosprávy Stred 2 a Východ
- Komisia občianskej samosprávy V. Breh a Ďurčinová
- Samospráva Ústie nad Priehradou

Spoločný obecný úrad

K 1.1.2007 existoval na území mesta Trstená spoločný obecný úrad, ktorý sa člení:

- 1) spoločný obecný úrad – stavebný úrad
 - 2) spoločný obecný úrad- školský úrad
- 1) Spoločný obecný úrad – stavebný úrad plní úlohy podľa uzatvorenej zmluvy, vyplývajúce zo zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, vykonávacích vyhlášok a nadväzujúcich právnych noriem.
 - 2) Spoločný obecný úrad – školský úrad plní úlohy podľa uzatvorenej zmluvy, vyplývajúce zo zákona NR SR č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vykonávacích vyhlášok a nadväzujúcich právnych noriem.

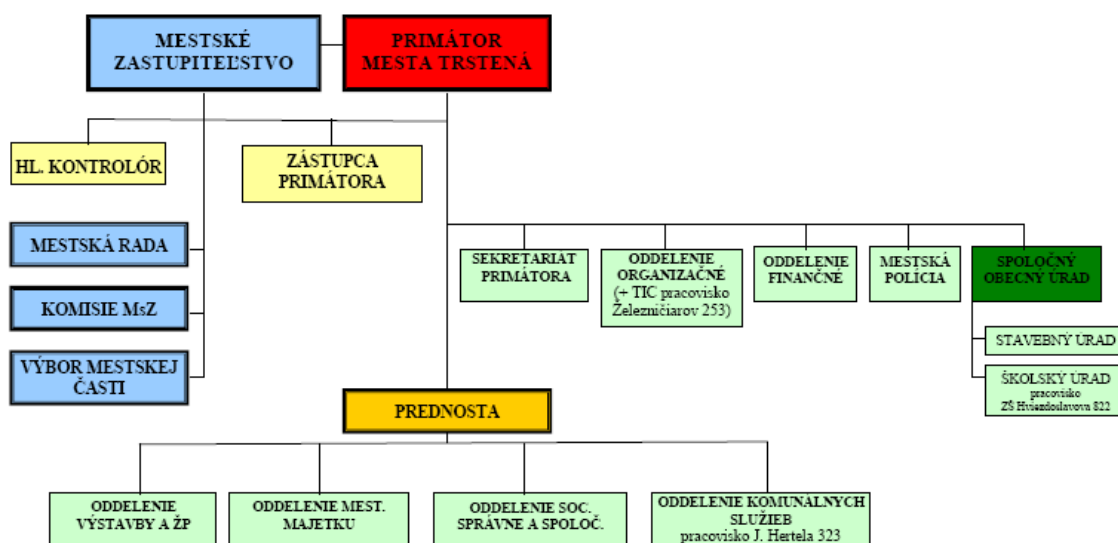
Spoločný obecný úrad je v organizačnej štruktúre postavený na úroveň oddelenia mestského úradu. Za prácu spoločného obecného úradu zodpovedajú príslušní zamestnanci priamo primátorovi.

Spoločný obecný úrad rozhoduje a plní úlohy preneseného výkonu štátnej správy na mestá a obce v rozsahu a za podmienok daných zmluvou uzatvorenou medzi zúčastnenými obcami podľa § 20a zákona o obecnom zriadení.

Organizácia mestského úradu

schéma č. 1

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA MESTSKÉHO ÚRADU V TRSTENEJ

Mestský úrad v Trstenej sídli na Bernolákovej ulici. Budova mestského úradu je súčasťou pamiatkovej zóny.

Mestský úrad sa člení na referáty a oddelenia (ďalej len „organizačné útvary“).

Referáty MsÚ:

A. sekretariát primátora

Oddelenia MsÚ:

- A. Organizačné oddelenie
- B. oddelenie výstavby a životného prostredia
- C. oddelenie mestského majetku
- D. oddelenie finančné
- E. oddelenie sociálno-správne a spoločenské
- F. oddelenie komunálnych služieb

Referát – sekretariát primátora, oddelenie organizačné a oddelenie finančné sú organizačnými útvarmi s celo úradnou pôsobnosťou, čo znamená, že ich zamestnanci v mene primátora distribuujú úlohy organizačným útvarom MsÚ, zabezpečujú prenos úloh MsZ a orgánov MsZ, zodpovedajú za koordináciu úloh kladených na MsÚ, personálne zabezpečenia plnenia týchto úloh, koordinácia projektového riadenia, reprezentáciu regiónu a finančného vysporiadania a zúčtovania všetkých činností vykonávaných MsÚ.

Oddelenia MsÚ sú základnými organizačnými útvarmi. Na čele oddelenia je vedúci oddelenia, ktorý riadi činnosť na zverených úsekoch.

Oddelenia mestského úradu sú organizačné útvary, ktoré zabezpečujú výkon úloh mestského úradu. Vzťahy medzi organizačnými útvarmi sú vzťahmi vzájomnej spolupráce a pomoci, bez vzťahov nadriadenosti a podriadenosti.

Organizačná schéma činnosti:

Referát sekretariátu primátora mesta zabezpečuje činnosti MsÚ v oblastiach:

- a) organizácie, prípravy a priebehu zasadnutia MsZ, realizácie uznesení a s tým súvisiacej administratívnej agendy
- b) koordinácie činností MsZ a primátora mesta a s tým súvisiacej administratívnej agendy
- c) zabezpečenia akcií primátora, oficiálnych návštev a iných zahraničných vzťahov mesta a MsÚ po stránke organizačnej
- d) zabezpečenia a vybavenia MsÚ spotrebným materiálom pre administratívne a režijné potreby MsÚ spolu s výkonom príslušnej evidencie a skladovania.
- e) evidencie žiadateľov o mestské byty
- f) evidencie verejných ocenení mesta- čestné občianstva, cena mesta, cena primátora mesta, verejné uznanie mesta
- g) evidencie životných jubileí občanov mesta (dôchodcov) s tým, že im vystavuje poukážky na voľný nákup tovaru.

Zamestnanci na referáte sekretariátu sú priamo podriadení primátorovi.

Základné činnosti oddelení mestského úradu

1. Oddelenie organizačné zabezpečuje na úseku:

- a) komplexnej a pracovno-právnej agendy zamestnancov Mesta Trstená
- b) vzdelávania zamestnancov
- c) metodicko- organizačnej činnosti súvisiacej so zabezpečením výkonu funkcií MsÚ

- d) koordinovania a vydávania základných všeobecne záväzných právnych predpisov organizačných noriem MsÚ
- e) gestorstva pre realizáciu zákona o slobode informácií
- f) gestorstva projektového riadenia
- g) regionálneho rozvoja a cestovného ruchu
- h) prevádzkovania Turisticko- informačného centra v Trstenej
- i) kultúry, mládeže, telesnej výchovy a športu
- j) informačných systémov

Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený primátorovi.

2. Oddelenie finančné zabezpečuje úlohy na úseku:

- a) rozpočtu mesta, správy účtov a fondov mesta
- b) finančného usporiadania vzťahov medzi mestom a organizáciami zriadenými mestom, resp. organizácii s majetkovou účasťou mesta
- c) poskytovania dotácií z rozpočtu mesta
- d) vysporiadania dotácií zo štátneho rozpočtu
- e) financovania mesta návratnými zdrojmi financovania
- f) usporadúvania verejných zbierok
- g) účtovníctva
- h) mzdového účtovníctva
- i) pokladne MsÚ
- j) evidencie cenín a ich vyúčtovania

Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený primátorovi.

3. Oddelenie výstavby a životného prostredia zabezpečuje úlohy na úseku:

- a) verejného obstarávania
- b) investičnej výstavby, rekonštrukcie a modernizácie vlastných stavieb a zariadení vrátane zabezpečovania projektovej dokumentácie, územných rozhodnutí, stavebných povolení, dodávateľov, preberania stavieb, ich kolaudácie..
- c) územnej prípravy, územného plánu a architektúry mesta
- d) životného prostredia všeobecne
- e) ochrany prírody a krajiny
- f) vodného hospodárstva
- g) ochrany ovzdušia vrátane poplatku za znečisťovanie ovzdušia
- h) dopravy a cestného hospodárstva
- i) odpadového hospodárstva

Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený prednostovi.

4. Oddelenie mestského majetku zabezpečuje úlohy na úseku:

- a) správy majetku mesta a jeho evidencie
- b) majetkovoprávneho vysporiadania majetku mesta
- c) správy miestnych daní a poplatkov
- d) správy poplatku za MMDS
- e) vymáhanie nedoplatkov na daniach a poplatkoch
- f) podnikateľskej činnosti na území mesta, obchodu, služieb, zásobovania mesta a ochrany spotrebiteľa
- g) evidencie nehnuteľnosti na území mesta

Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený prednostovi.

5. Oddelenie sociálno-správne a spoločenské zabezpečuje úlohy na úseku:

- a) hospodárskej správy MsÚ, vrátane údržby MsÚ, kancelárskej a rozmnožovacej techniky
- b) vnútornej správy, vrátane informačných tabúlí, vývesiek, mestského rozhlasu, preberania a doručovania zásielok mesta
- c) komunálnych volieb a volieb do zákonodarných zborov, referenda
- d) verejných zhromaždení

- e) symbolov mesta
 - f) priestupkov
 - g) matriky, evidencie obyvateľstva, domov a bytov
 - h) zabezpečovania občianskych obradov a slávností
 - i) sociálnych vecí, zdravotníctva a starostlivosti o spoločensky neprispôsobivých občanov
 - j) bezpečnosti pri práci a požiarnej ochrany
 - k) civilnej ochrany a vojska
 - l) poľnohospodárstva
 - m) ochrany kultúrnych pamiatok
- Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený prednostovi.

6. Oddelenie komunálnych služieb zabezpečuje verejnoprospešné služby na území mesta , a to najmä na úseku:

- a) nakladania s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom
- b) udržiavania čistoty v meste, spravovania a zabezpečovania údržby verejnej zelene
- c) správy a údržby cintorínov v meste
- d) hospodárskej správy a údržby majetku mesta
- e) správy automobilového a strojového parku mesta

Vedúci oddelenia je vedúci zamestnanec priamo podriadený prednostovi.

Oddelenia vykonávajú a plnia ďalšie úlohy súvisiace so zverenými úsekmi činnosti podľa pokynov bezprostredne nadriadeného (primátora, prednostu).

Mestské organizácie

Mestská polícia

Mestská polícia plní úlohy v súlade so zákonom č. 564/1991 Zb. o obecnej polícii v znení neskorších predpisov. Mestská polícia je v organizačnej štruktúre postavená na úroveň oddelenia mestského úradu. Príslušníci mestskej polície sú zamestnancami Mesta Trstená. Činnosť mestskej polície riadi náčelník, ktorý je ako vedúci zamestnanec priamo podriadený primátorovi. Pre náčelníka mestskej polície vyplývajú rovnaké práva a povinnosti ako pre ostatných vedúcich zamestnancov mestského úradu.

Mestské kultúrne stredisko

Mestské kultúrne stredisko je kultúrno-výchovné zariadenie, ktoré plní úlohy na základe zriaďovacej listiny, najmä:

- a) rozvíja mimoškolskú výchovu a vzdelávanie
- b) v súlade a cieľmi kultúrno-výchovnej činnosti rozvíja estetické cítenie a vkus občanov, usporadúva podujatia (predstavenia, koncerty, výstavy a pod.) z rôznych odborov a žánrov profesionálnej aj amatérskej umeleckej činnosti
- c) usporadúva kurzy hudobnej, tanečnej, dramatickej a výtvarnej výchovy, užitého umenia, estetického pracovného a životného prostredia, ako i miestne amatérske umelecké súťaže a prehliadky
- d) na základe diferencovaných kultúrnych záujmov združuje občanov do záujmových kolektívov a vytvára pre ich aktivitu priaznivé materiálno-technické a organizačné podmienky
- e) usporadúva spoločenské zábavy, organizuje kultúrno-spoločenský život, kultúrny oddych a rekreáciu, organizuje tematické zájazdy, exkurzie, výlety a pod. pre občanov

- f) sprístupňuje filmy verejnosti, plní kultúrne, technické a ekonomické úlohy spojené s prevádzkou kina, zabezpečuje jeho propagáciu a usporadúva verejné kinematografické predstavenia
- g) na úseku práce s knihou, plní úlohy výpožičnej a evidenčnej činnosti mestskej knižnice - zhromažďovať, spracovávať a sprístupňovať knihy, periodiká a ostatné jednotky knižného fondu občanom mesta

Na čele mestského kultúrneho strediska je riaditeľ, ktorý zodpovedá primátorovi mesta za organizačnú, personálnu, odbornú, hospodársku a kontrolnú činnosť.

Organizačnými zložkami strediska sú: kultúrne stredisko, kino, knižnica.

DEMOGRAFIA A TRH PRÁCE

Počet obyvateľov

Mesto Trstená malo podľa výsledkov Sčítania ľudu v roku 2001 celkom 7.461 obyvateľov. V skladbe obyvateľstva podľa pohlavia, ženská zložka obyvateľstva tvorila 3.794, t.j. 0,85% a prevláda nad mužskou zložkou, ktorá s počtom 3.667 tvorí 49,15%.

Trstená sa nachádza v obvode Tvrdošín, ktorý mal k 26. 05. 2001 35.062 obyvateľov. Na celkovom počte obyvateľov obvodu sa tak mesto Trstená podieľalo 21,3%-tami. Mesto sa nachádza v bezprostrednom zázemí obvodného sídla – mesta Tvrdošín (k 26. 05. 2001 9.554 obyvateľov).

Počet obyvateľov mesta Trstená nezaznamenával v posledných piatich rokoch významnejšie zmeny a od roku 2000 sa mierne zvyšuje, s výnimkou roku 2006.

Vývoj počtu obyvateľov Trstenej v posledných rokoch uvádza nasledujúca tabuľka:

tabuľka č. 1

Vývoj počtu obyvateľov Trstenej

rok	počet obyvateľov
2000 (Matrika k 01.01.2000)	7.372
2001 (Matrika k 01.01.2001)	7.391
2002 (Matrika k 01.01.2002)	7.401
2003 (Matrika k 01.01.2003)	7.416
2004 (Matrika k 01.01.2004)	7.426
2005 (Matrika k 01.01.2005)	7.432
2006 (Matrika k 31.12.2006)	7.392

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Matrika 2006

Podľa najnovších údajov z Matriky malo mesto Trstená k 31.12.2006 7.392 obyvateľov, z čoho bolo 3.645 mužov (49,3%) a 3.747 žien (50,7%).

Podrobnejší prehľad skladby obyvateľstva z hľadiska jeho vekovej štruktúry k 31.12.2006 poskytuje nasledujúca tabuľka:

tabuľka č. 2

Veková štruktúra obyvateľstva

Veková skupina	Muži	Ženy	%
Predproduktívny vek	827	756	21,42%
Produktívny vek	2501	2320	65,22%
Poproduktívny vek	317	671	13,37%
Spolu	3645	3747	100,00%

Hustota obyvateľstva

Pri celkovej výmere mesta 82.539.543 m² predstavuje hustota obyvateľstva v Trstenej 92 obyvateľov na km², pričom celoslovenská (priemerná) hodnota predstavuje 109 obyvateľov na km².

Prírastok (úbytok) obyvateľstva

V poslednom roku je badať stagnáciu v počte obyvateľov, najmä v dôsledku nízkeho prirodzeného prírastku. Na druhej strane však migračný prírastok obyvateľstva Trstenej už od roku 2002 dosahuje záporné hodnoty. Zatiaľ najväčší pokles počtu obyvateľov bol zaznamenaný v roku 2006, kedy sa počet obyvateľov mesta znížil až o 40 obyvateľov.

Prehľad o pohybe obyvateľstva za posledných 7 rokov podáva nasledujúca tabuľka:

tabuľka č. 3

Pohyb obyvateľstva

Rok	Počet narodených	Počet zomretých	Počet prisťahovaných	Počet odsťahovaných
2000	82	69	86	80
2001	75	73	123	115
2002	85	66	102	106
2003	82	64	92	100
2004	105	66	104	137
2005	80	57	80	97
2006	80	47	77	150

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Matrika 2006

V období rokov 2000 až 2005 celkový prírastok obyvateľstva v Trstenej dosahuje kladné hodnoty. Najvýraznejší rast obyvateľstva v sledovanom období bol zaznamenaný v roku 2000, kedy celkový prírastok obyvateľstva dosiahol mieru 0,26 %.

Skutočnosť, že prirodzené prírastky obyvateľov v Meste Trstená majú plusové hodnoty, možno pripísať priaznivej demografickej štruktúre obyvateľstva. Úbytok obyvateľstva v dôsledku vysokého počtu vystáňovaných obyvateľov je pravdepodobne zapríčinený nedostatkom pracovných príležitostí v meste a nedostatkom rezervných plôch pre novú obytnú výstavbu.

tabuľka č. 4

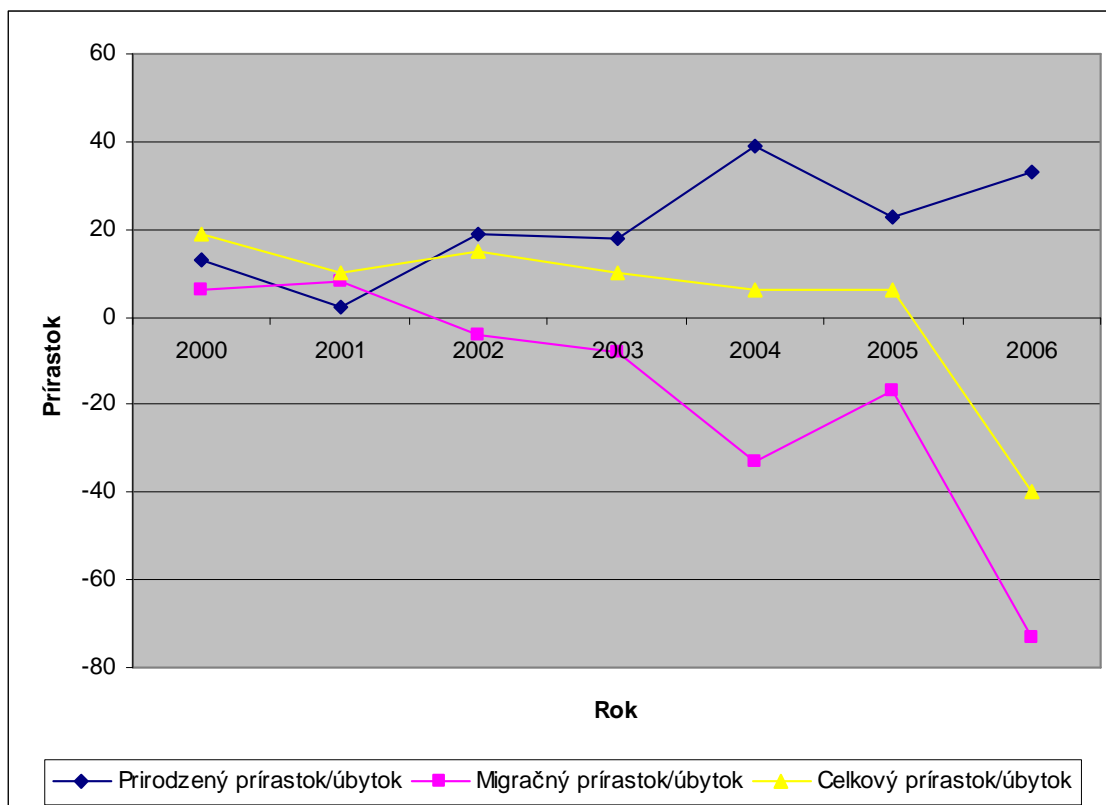
Prírastok/úbytok obyvateľstva v meste Trstená 2000-2006

Rok	Prirodzený prírastok / úbytok	Migračný prírastok / úbytok	Celkový prírastok / úbytok
2000	13	6	19
2001	2	8	10
2002	19	- 4	15
2003	18	- 8	10
2004	39	- 33	6
2005	23	- 17	6
2006	33	-73	-40

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Matrika 2006

Vývoj prirodzeného, migračného a celkového prírastku obyvateľov v rokoch 2000 – 2007 ukazuje nasledujúci graf:

graf č. 1

Demografické charakteristiky rodiny

Štruktúra rodín, počet detí v rodinách sa často odvíja od zamestnanosti a materiálneho zabezpečenia rodín. V období od 01. 01. 2000 až 31. 12. 2006 bolo v Trstenej uzavretých 254 sobášov. V tom istom čase došlo ku 47 rozvodom, čo zodpovedá rastúcemu trendu v počte rozvodov v celom Žilinskom kraji.

tabuľka č. 5

Počet sobášov a rozvodov v meste Trstená 2002-2006

Rok	Počet sobášov	Počet rozvodov
2002	46	7
2003	47	7
2004	68	11
2005	53	10
2006	40	12

Zdroj údajov: MsÚ Trstená

Veková štruktúra obyvateľstva

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva čerpáme z podkladov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001.

K tomuto termínu malo obyvateľstvo Trstenej skladbu vekovej štruktúry podľa nasledujúcej tabuľky:

tabuľka č. 6

Veková štruktúra obyvateľov k 26. 05. 2001

Veková skupina	Počet obyvateľov				Percentuálny podiel	
	muži	ženy	spolu	% spolu	muži	ženy
0 – 14	1003	943	1946	26,08	51,54	48,46
15 – 59 muži, 15 – 54 ženy	2355	2241	4596	61,60	51,24	48,76
60 ⁺ muži, 55 ⁺ ženy	291	598	889	11,92	32,73	67,27
Nezistený vek	18	12	30	0,40	60,00	40,00
SPOLU	3667	3794	7461	100,0	49,15	50,85

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

Veková štruktúra obyvateľov mesta Trstená má priaznivú skladbu, ktorá sa vyznačuje relatívne vysokým podielom obyvateľov v predproduktívnom veku (26,08%), relatívne vysokým podielom obyvateľov v produktívnom veku (61,60%) a nízkym podielom obyvateľov v poproduktívnom veku (11,92%).

Pre porovnanie, v obvode Tvrdošín bol podiel obyvateľstva v produktívnom veku 62,1%, v poproduktívnom veku 13,3% a v predproduktívnom veku 24,6%.

Výrazný rozdiel z pohľadu rozdielov vekovej štruktúry obyvateľstva, má zastúpenie žien a mužov v poproduktívnom veku. Zatiaľ čo v predproduktívnom a produktívnom veku majú miernu prevahu muži, v poproduktívnom veku majú výraznú prevahu ženy (67,27 ku 32,73 %-tám). Tento trend je spôsobený celkovým výrazným vyšším vekom dožívania sa žien ako mužov. Priemerný vek u žien dosahoval ku dňu sčítania 32,4 rokov a u mužov len 29,8 rokov.

tabuľka č. 7

Priemerný vek obyvateľstva

Priemerný vek obyvateľstva	ženy	muži	úhrn
Trstená	32,4	29,8	31,1
Obvod Tvrdošín	33,6	30,9	32,2
Žilinský kraj	36,6	33,7	35,1
SR	37,6	34,5	36,1

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

Priemerný vek obyvateľov mesta Trstená v porovnaní s obvodom Tvrdošín ako aj v rámci SR bol nižší o 1,1 roka, resp. 5,0 roka. Rovnako pri porovnaní so Žilinským krajom bol priemerný vek obyvateľstva Trstenej nižší (o 4 roky). Tento stav je zapríčinený pomerne vysokým podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku a mnohopočetnosťou tunajších rodín.

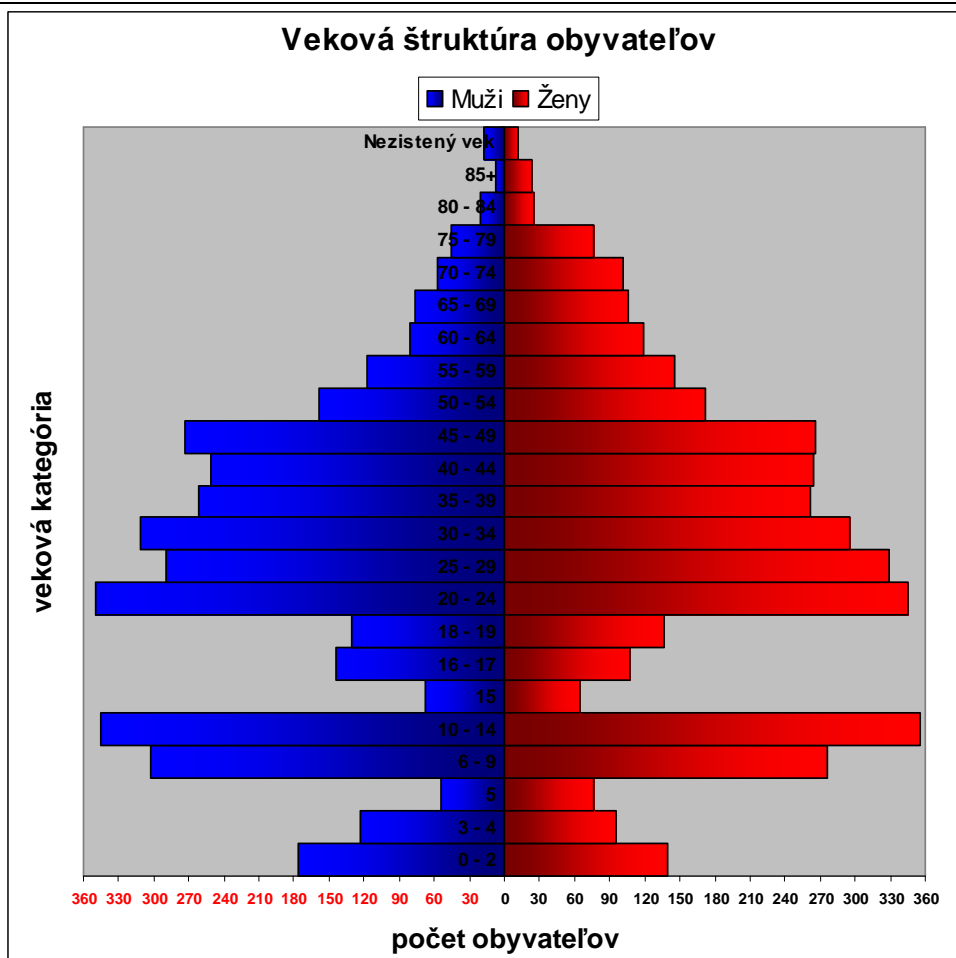
Veková štruktúra obyvateľov Trstenej vykazuje výrazné výkyvy. Z pohľadu vekových kategórií má výrazné zastúpenie obyvateľov vo vekových skupinách od 20 do 49 rokov. Zaujímavým je aj relatívne vysoký počet obyvateľov vo veku 6 až 14 rokov.

Z vekovej pyramídy vidieť ako v posledných rokoch mierne rastie počet obyvateľov mesta. V poproduktívnom veku majú výraznejšiu prevahu v zastúpení ženy, čo je celoslovenský jav, kedy sa ženy dožívajú výrazne vyššieho veku ako muži.

Pohľad na rozloženie obyvateľstva mesta podľa vekových skupín ukazuje nasledujúci graf.

graf č. 2

tabuľka č. 8

Demografická prognóza vývoja obyvateľstva okresu Tvrdosín do r. 2012 a 20017

	2012			2017		
VEK	MUŽI	ŽENY	SPOLU	MUŽI	ŽENY	SPOLU
0-14	3642	3429	7071	3678	3504	7182
15-44	9505	8707	18212	9353	8626	17979
45-64	4290	4527	8817	4539	4518	9057
65+	1452	2299	3751	1871	2888	4759
Spolu	18889	18962	37851	19441	19536	38977

Zdroj údajov: www.infostat.sk

	2012			2017		
VEK	MUŽI	ŽENY	SPOLU	MUŽI	ŽENY	SPOLU
0-4	1257	1194	2451	1243	1189	2432
5-9	1178	1121	2299	1257	1194	2451
10-14	1207	1114	2321	1178	1121	2299
15-19	1455	1294	2749	1207	1114	2321
20-24	1659	1519	3178	1455	1294	2749
25-29	1609	1555	3164	1659	1519	3178
30-34	1730	1642	3372	1609	1555	3164
35-39	1713	1502	3215	1729	1642	3371
40-44	1339	1195	2534	1694	1502	3196
45-49	1155	1122	2277	1315	1193	2508
50-54	1096	1125	2221	1127	1106	2233
55-59	1118	1149	2267	1051	1100	2151
60-64	921	1131	2052	1046	1119	2165
65-69	561	725	1286	836	1082	1918
70-74	395	560	955	477	671	1148
75-79	259	435	694	302	489	791
80-84	155	326	481	161	342	503
85-89	61	185	246	72	207	279
90-94	14	59	73	16	81	97
95-99	5	7	12	5	14	19
100+	2	2	4	2	2	4
Spolu	18889	18962	37851	19441	19536	38977

Zdroj údajov: www.infostat.sk

tabuľka č. 9

Prognóza vývoja počtu obyvateľov v okrese Tvrdošín:

ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY	r. 2012	r. 2017
Živonarodení	498	486
Zomrelí	250	271
Prirodzený prírastok (- úbytok)	248	215
Migračný prírastok	0	0
Celkový prírastok (- úbytok)	248	215
Úhrnná plodnosť	1,622	1,684
Stredná dĺžka života pri narodení - M	74,33	75,23
Stredná dĺžka života pri narodení - Ž	81,23	82,30
Index starnutia	53,05	66,26
Priemerný vek	35,90	37,30

Zdroj: www.infostat.sk

Národnostná štruktúra obyvateľ'stva

Národnostnú štruktúru uvádza tabuľka, z ktorej je zrejmé, že v Trstenej jednoznačne prevláda počet obyvateľ'ov slovenskej národnosti.

tabuľka č. 10

Trvalo bývajúce obyvateľ'stvo podľa národnosti

národnosť	slovenská	maďarská	rómska	česká	poľská	chorvátska	ostatné, nezistené
Trstená	7373	5	0	24	31	4	24

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

Rómska problematika a ostatné menšiny

Podľa sčítania osôb, domov a bytov v roku 2001 tu žilo 98,82% Slovákov, 0,4% Poliakov, 0,3% Čechov, 0,07% Maďarov, 0,05% Chorvátov a 0,08% tvoria ostatné národnosti. U 0,2% obyvateľ'ov sa národnosť nepodarilo zistiť. Žiaden obyvateľ sa v roku 2001 nehlásil k rómskej národnosti.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľ'stva

Z celkového počtu 7 461 trvale bývajúcich obyvateľ'ov Trstenej (okrem detí do 16 rokov) podľa Sčítania obyvateľ'ov, domov a bytov v roku 2001 má:

- 15,4% ukončené základné vzdelanie
- 0,4% vyššie vzdelanie,
- 6,8% úplné stredné všeobecné,
- 5,1% úplné stredné učňovské s maturitou,
- 16,1% úplné stredné odborné vzdelanie,
- 18,5% učňovské vzdelanie bez maturity,
- 2,3% stredné odborné vzdelanie bez maturity.

Vysokoškolské štúdium má ukončené 7,8 % obyvateľ'stva mesta. Podľa zamerania vysokoškolského štúdia tvoria:

- 52,8% univerzitné vzdelanie,
- 23,6% technické vzdelanie,
- 14,3% ekonomické vzdelanie a
- 8,3% poľnohospodárske vzdelanie.

Úroveň vzdelania u mužov a žien nie je rovnaká.

U žien prevláda:

- vzdelanie úplné stredné odborné s maturitou 20,6%
- základné vzdelanie 17,6%

U mužov prevláda:

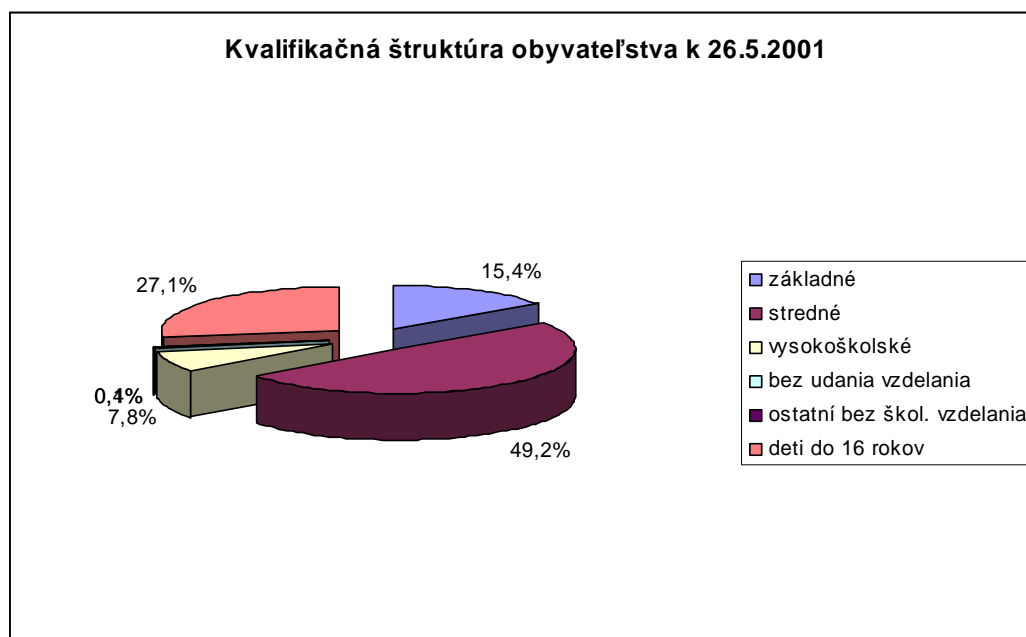
- učňovské vzdelanie bez maturity s 23,4%,
- úplné stredné vzdelanie s maturitou má iba 11,4% mužov.

Vysokoškolsky vzdelané osoby tvorili 15,7% z ekonomicky aktívneho obyvateľ'stva. Najvyšší podiel na ekonomicky aktívnom obyvateľ'stve mali osoby so základným vzdelaním 31%.

Kvalifikačnú štruktúru obyvateľstva mesta Trstená zobrazuje nasledujúci graf:

graf č. 3

Ekonomická aktivita obyvateľstva

Podľa výsledkov Sčítania ľudu v r. 2001 bolo v meste Trstená 3711 ekonomicky aktívnych obyvateľov, z toho bolo 1812 žien. Z celkového počtu žien v meste Trstená bolo ekonomicky aktívnych 47,8% a mužov 51,8%. V obvode Tvrdošín bolo ekonomicky aktívnych 46,9% žien a 52% mužov z celkového počtu obyvateľstva.

V krajskom meradle bolo z celkového počtu obyvateľov Žilinského kraja ekonomicky aktívnych 47,1% žien a 54,2% mužov.

Ekonomická aktivita žien aj mužov je v zásade veľmi podobná s obvodom Tvrdošín ako aj Žilinský krajom.

tabuľka č. 11

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Trstenej k 26.5.2001

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne					
	spolu	v %	z toho			
			na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	vypomáhajúci v rodinnej firme	nezamestnaní
muži	1899	51,8	7	16	2	365
ženy	1812	47,8	265	23	2	247
spolu	3711	49,7	272	39	4	612

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

Z celkového počtu 7461 obyvateľov bolo 49,7 % obyvateľov ekonomicky aktívnych. Za prácou mimo bydliska odchádzalo z mesta Trstená 825 ekonomicky aktívnych osôb t.j. 22,23 %.

Podľa údajov Mestského úradu v Trstenej sa počet ekonomicky aktívnych osôb v meste v období rokov 2000 až 2005 menil nasledovne:

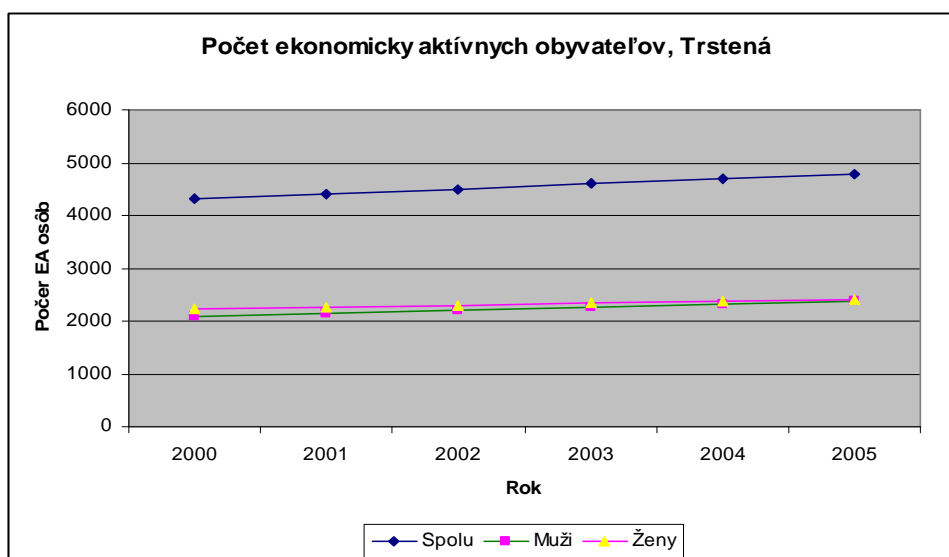
tabuľka č. 12

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Trstenej za obdobie 2000 až 2005

rok	spolu	muži	ženy
2000	4 321	2 093	2 228
2001	4 420	2 149	2 271
2002	4503	2 207	2 296
2003	4 602	2 262	2 340
2004	4 686	2 312	2 374
2005	4 779	2 364	2 415

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Matrika 2006

graf č. 4

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov v meste Trstená teda mierne rástol, avšak k 1.5.2006 bolo v Trstenej celkom 4.749 ekonomicky aktívnych obyvateľov (z toho 47,76 % tvorili muži a 52,24 % ženy), čo predstavuje mierny pokles. Tento stav môže mať však iba krátkodobý charakter.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo bolo zapojené do odvetví národného hospodárstva nasledovne:

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo mesta Trstená podľa odvetví národného hospodárstva v roku 2001

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby				
	muži	ženy	spolu	z toho odchádza do zamestnania	% podiel EA odchádzajúcich do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	92	51	143	21	14,7
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	12	1	13	4	30,8
Rybolov, chov rýb	1	0	1	0	0
Ťažba nerastných surovín	3	1	4	1	25
Priemyselná výroba	438	450	888	219	24,7
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	31	7	38	18	47,4
Stavebníctvo	173	24	197	64	32,5
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	136	220	356	109	30,6
Hotely a reštaurácie	39	36	75	14	18,7
Doprava, skladovanie a spoje	108	53	161	42	26,1
Peňažníctvo a poisťovníctvo	7	23	30	17	56,7
Nehnutelnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	66	59	125	41	32,8
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	166	85	251	85	33,9
Školstvo	53	229	282	90	31,9
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	67	227	294	26	8,8
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	145	88	233	27	11,6
Súkromné domácnosti s domácim personálom	0	2	2	2	100
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-	
EA bez udania odvetví	362	256	618	45	7,3
Spolu	1 899	1 812	3 711	825	22,2

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

**Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pôsobiace v jednotlivých sektoroch
národného hospodárstva**

Sektor NH / oblasť	Trstená	Obvod Tvrdošín	Žilinský kraj
Primárny sektor (poľnohospodárstvo a lesníctvo / lesné hospodárstvo)	4,3%	7,9 %	4,8 %
Sekundárny sektor (priemysel a stavebníctvo)	30,3%	37,7 %	32,7 %
Terciárny sektor (ostatné odvetvia)	65,4%	54,4 %	62,5 %

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo Trstenej má v porovnaní s obvodom Tvrdošín a Žilinským krajom vysoké zastúpenie v terciárnom sektore národného hospodárstva. V sekundárnom sektore je zapojených 30,3% ekonomicky aktívnych obyvateľov Trstenej a v terciárnom sektore až 65% ekonomicky aktívnych, čo zodpovedá charakteristike mestského obyvateľstva, pre ktoré je typická vyššia zamestnanosť v terciárnom sektore.

Pri porovnaní s obvodom Tvrdošín a so Žilinským krajom vidno, že podiel obyvateľov v terciárnom sektore je výrazne vyšší, zatiaľ, čo podiel v primárnom a sekundárnom sektore nedosahuje obvodný, resp. krajský priemer.

Príjmová situácia obyvateľstva, rozdelenie do príjmových skupín.

Vzhľadom na to, že najviac obyvateľov je zamestnaných v odvetví priemyselná výroba, kde priemerný príjem v okrese Tvrdošín predstavuje 15 776,- Sk/mesačne (189 312,- Sk ročne), je predpoklad, že najviac obyvateľov sa nachádza v príjmovej skupine s úhrnným ročným príjmom od 150 000,- Sk do 200 000,- Sk.

2 % - Vyššia príjmová skupina (priemerná nominálna mesačná mzda nad 20 000,- Sk)

54% - Stredná príjmová skupina (priemerná nominálna mesačná mzda od 15 000,- Sk do 20 000,- Sk)

44% - Nízka príjmová skupina (priemerná nominálna mesačná mzda do 15 000,- Sk)

graf č. 5

Nezamestnanosť

Na území mesta pôsobí viacero výrobných priemyselných podnikov, ktoré ponúkajú prácu pre obyvateľov Trstenej a blízkeho okolia, napr. Panasonic Electronic Devices (Slovakia) - výroba elektroniky, LKT s.r.o.- výroba lesných a poľnohospodárskych traktorov, Elcond HHK – výroba káblov, väčšie firmy: FKH, COOP Jednota, VEPY –Provest , OMOSS - stavebníctvo, WOOD Metal - nábytok z dreva a kovu, GPT s.r.o.- doplnky do záhrad z kovu a viacero menších firiem.

Oblasť poľnohospodárstva zastupuje najmä PD Trsteník, ktoré obhospodaruje väčšinu poľnohospodársky využívannej pôdy v katastrálnom území mesta Trstená a niekoľko SHR a je výrobcom zemiakových lupienkov.

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v Trstenej 612 nezamestnaných osôb, z toho 365 mužov a 247 žien. Miera nezamestnanosti teda k 26. 05. 2001 predstavovala 16,5%.

Podľa údajov mestského úradu bolo v Trstenej k 31.11.2007 evidovaných 211 nezamestnaných osôb, z toho 113 mužov a 98 žien. Miera nezamestnanosti teda k 31. 12. 2006 predstavovala 8,9% (v okrese Tvrdosín k 31.12.2006 8,65%).

Priemerný ročný počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v Trstenej dosiahol v roku 2006 hodnotu 240. To znamenalo pokles oproti priemernému počtu uchádzačov za rok 2005 o 7 osôb. V porovnaní s rokom 200 bol pokles výraznejší – 64 osôb, a oproti roku 2003 až 131 osôb t. j. pokles v percentuálnom vyjadrení o 35,3% čo je pozitívny jav. Hoci sa v poslednom roku pokles nezamestnanosti výrazne zabrzdil.

Vývoj nezamestnanosti v meste ukazuje nasledujúca tabuľka:

tabuľka č. 15

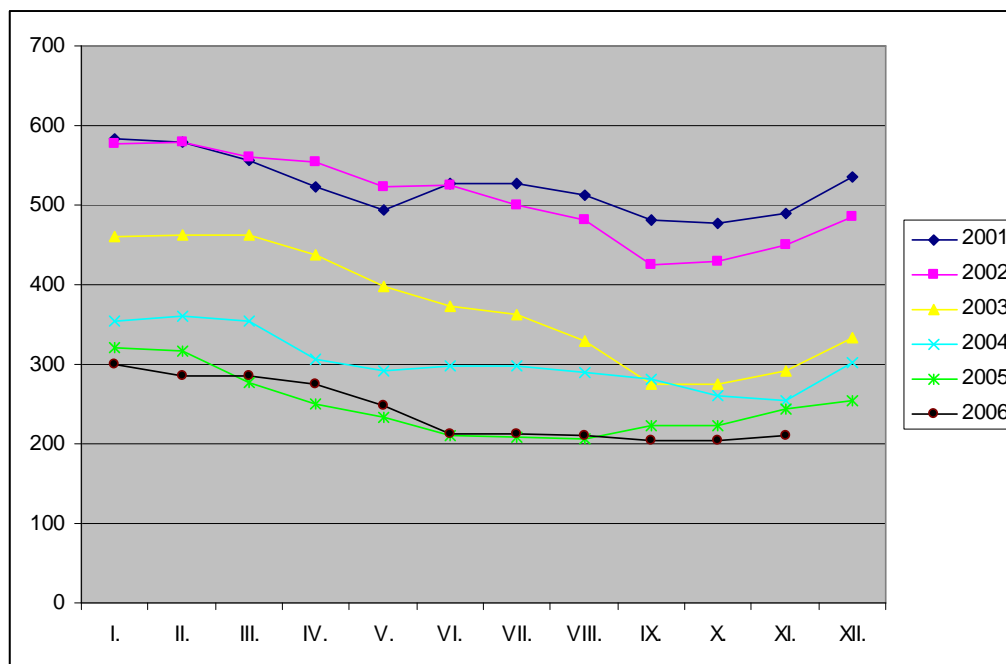
Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v Trstenej

rok/mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	584	580	557	522	494	528	528	512	482	477	489	535
2002	578	579	560	555	522	526	500	482	424	430	451	485
2003	461	462	462	437	397	373	363	329	275	275	292	334
2004	354	361	355	307	292	298	298	290	281	261	254	303
2005	320	316	278	251	233	210	208	207	222	223	243	254
2006	299	285	286	275	248	213	212	210	204	205	211	

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

Vývoj počtu evidovaných uchádzačov o zamestnanie v Trstenej

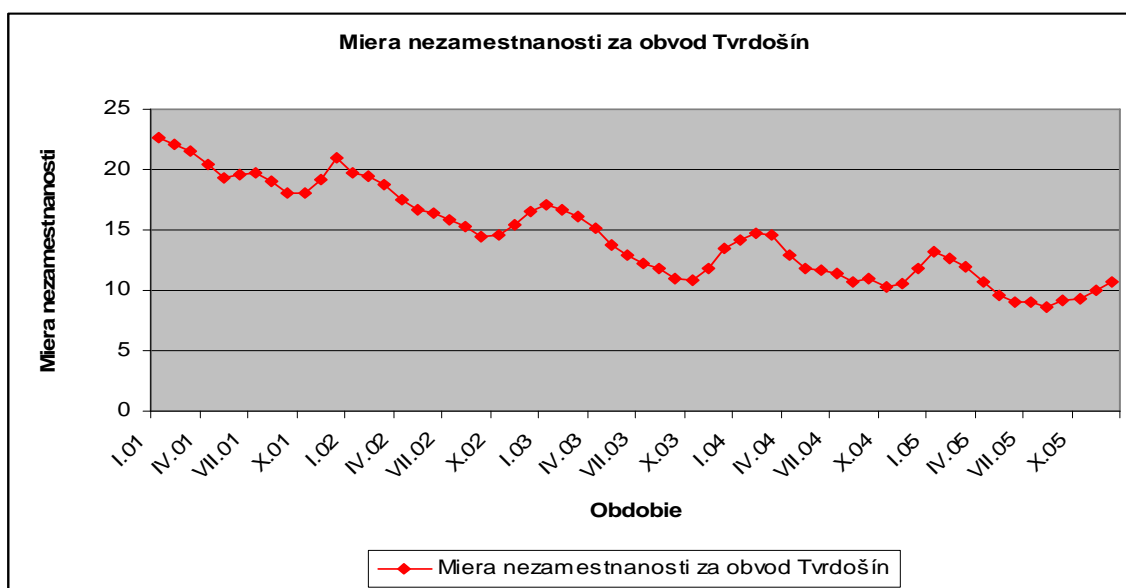
Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie sme porovnávali s vývojom miery nezamestnanosti v obvode Tvrdosín. Z uvedeného vyplýva, že počet uchádzačov o zamestnanie v Trstenej kopíroval vývoj miery nezamestnanosti v celom obvode Tvrdosín.

tabuľka č. 16

Vývoj miery nezamestnanosti za obvod Tvrdosín v %

rok/mesiac	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2001	22,59	22,11	21,52	20,41	19,28	19,54	19,66	19,01	18,02	18,09	19,22	21,00
2002	19,7	19,46	18,78	17,5	16,63	16,44	15,86	15,31	14,44	14,52	15,35	16,51
2003	17,02	16,71	16,08	15,19	13,76	12,86	12,28	11,84	10,98	10,85	11,75	13,47
2004	14,12	14,79	14,55	12,97	11,79	11,67	11,44	10,76	10,96	10,27	10,49	11,74
2005	13,18	12,62	11,98	10,76	9,63	9,01	9,09	8,59	9,18	9,24	9,99	10,74

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

Z dlhodobého hľadiska majú oba ukazovatele klesajúci trend. Badateľné sú aj krátkodobé výkyvy spôsobené zamestnávaním osôb na sezónne práce, keď počet uchádzačov o zamestnanie i miera nezamestnanosti v mesiacoch marec a apríl prudšie klesá a v decembri opäť prudko rastie.

Voľné pracovné miesta

K 31. 12. 2005 bolo v Trstenej hlásených podľa hlásení zamestnávateľov 167 voľných pracovných miest. Na jedno pracovné miesto pripadá 1,5 evidovaných nezamestnaných. Počet voľných pracovných miest v meste Trstená, ako aj ich členenie z hľadiska jednotlivých odvetví hospodárstva ukazuje nasledovná tabuľka:

tabuľka č. 17

Voľné pracovné miesta v Trstenej

Odvetvie/rok	2001	2002	2003	2004	2005
Stavebná výroba	75	109	72	75	105
Reštaurácie	9	38	6	4	20
Výroba káblov	9	8	29	0	5
Školstvo	12	14	2	0	5
Stroj. výroba	10	1	9	3	6
Zdravotníctvo	26	37	48	1	2
Elektrovýroba	299	161	366	3	13
Služby	33	56	40	10	3
Poľnohospodárstvo	16	33	18	1	2
Obchodná činnosť	61	47	35	13	6
Spolu	550	504	625	110	167

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

Najviac voľných pracovných miest vytváralo v Trstenej odvetvie stavebnej výroby s takmer 63 - percentným podielom na celkovom počte vytvorených voľných pracovných miest. Naopak najmenej, iba 2 pracovné miesta, vytvorilo odvetvie poľnohospodárstva.

Od roku 2001 výrazne klesá počet voľných pracovných miest v meste, zároveň však výrazne klesá aj nezamestnanosť v meste. V roku 2007 ruší výrobu televíznych prijímačov spoločnosť OVP ORAVA s r.o., ohlásené je zrušenie 110 pracovných miest. najbližších rokoch je predpoklad tvorby nových pracovných miest najmä v odvetviach ľahkého priemyslu a služieb. Predpoklad spustenia nových prevádzok je najmä v areály bývalého ZŤS.

Vychádzajúc zo súčasnej miery zamestnanosti a vývoja pracovných príležitostí v regióne je reálny predpoklad zvyšovania miery zamestnanosti a zlepšovania ekonomickej situácie obyvateľstva. Nezamestnanosť by v roku 2007 mala klesnúť na úroveň 8%. Postupujúci nárast priemerných miezd predpokladá, že v roku 2007 bude priemerná mzda v okrese Tvrdošín 16 500,- Sk. Čo je 17,6 % pod celoslovenským priemerom.

tabuľka č. 18

Údaje o poberateľoch sociálnych dávok (DHN) v meste Trstená

mesiac / rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Január	293	271	241	94	94	101
Február	298	288	227	96	96	118
Marec	327	303	247	105	104	117
Apríl	326	311	247	95	112	115
Máj	298	294	241	94	101	107
Jún	306	285	224	94	98	-
Júl	301	254	213	87	102	-
August	303	250	217	83	102	-
September	301	268	191	83	103	-
Október	309	253	179	85	101	-
November	292	242	190	86	106	-
December	291	257	176	86	115	-

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Obvodný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Tvrdošine

Počet poberateľov sociálnych dávok v roku 2006 je na jednej strane výrazne nižší než v rokoch 2001 až 2003, od druhej polovice roku 2005 však možno badať jeho rastúci trend. Priemerná hodnota tohto ukazovateľa za rok 2006 zatiaľ predstavuje 111,6 obyvateľov.

Nezamestnanosť rizikových skupín

Podrobné členenie nezamestnaných osôb z hľadiska ich veku, pohlavia, dĺžky evidencie a najvyššieho dosiahnutého vzdelania nie je na úrovni mesta možné. Pri analýze sme preto vychádzali z údajov za obvod Tvrdošín.

V oblasti nezamestnanosti rizikových skupín bol k 30. 09. 2002 v obvode Tvrdošín najnegatívnejší stav v celom Žilinskom regióne. Na jedno pracovné miesto pripadalo až 152 nezamestnaných.

Z hľadiska veku medzi rizikovými skupinami prináleží najvyšší počet mladým ľuďom vo veku od 15 do 25 rokov. Z hľadiska povolania medzi najrizikovejšie kategórie patria pomocní robotníci a robotníci pracujúci v poľnohospodárstve a lesníctve.

tabuľka č. 19

Nezamestnanosť rizikových skupín, obvod Tvrdošín

Ku dňu:	Dlhodobo evidovaní muži	Dlhodobo evidované ženy	Evidovaní nad 50 r. muži	Evidovaní nad 50 r. ženy	ZPS	Absolventi	Absolventi - stupeň vzdelania				
							ZŠ	Vyuč. SŠ bez mat.	USO s mat.	USO a USV s mat.	Vyššie , VŠ
31.12.2001	618	554	313	224	101	197	67	49	18	55	8
31.12.2002	624	472	343	207	92	166	42	35	6	58	25
31.12.2003	516	359	309	194	103	190	51	55	16	50	18
31.12.2004	383	351	249	195	103	166	40	35	27	56	8
31.12.2005	319	318	212	171	74	164	47	50	23	40	4

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, Obvodný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Tvrdošíne

OBČIANSKA (SOCIÁLNA) INFRAŠTRUKTÚRA

Školstvo

Predškolské zariadenia

Predškolskú výchovu detí v Trstenej zabezpečujú 4 materské školy:

- Materská škola, Oslobodenia 941/50, ktorej neoddeliteľnou súčasťou sú elokované triedy s jedným riaditeľstvom na ul. Puškinova 589/20 a ul. Partizánov 492/2 je bez právnej subjektivity v zriaďovateľskej pôsobnosti Mesta Trstená
- Materská škola pri základnej škole, Západ 1146/36

Počty tried a detí MŠ v školskom roku 2005/2006 zobrazuje nasledovná tabuľka:

tabuľka č. 20

POČET	MATERSKÁ ŠKOLA Ul. Partizánov	MATERSKÁ ŠKOLA Ul. Puškinova	MATERSKÁ ŠKOLA Ul. Oslobodenia	MATERSKÁ ŠKOLA ZÁPAD 1146/36	SPOLU
TRIEDY	2	4	5	2	13
DETI	22	80	118	41	261

Tieto predškolské zariadenia zamestnávajú celkom 43 zamestnancov.

Základné školstvo

V katastri mesta Trstená sa nachádzajú 3 základné školy:

- Základná škola s materskou školou, Západ 1146/36
- Základná škola, Hviezdoslavova 822/8
- Základná škola R. Dilonga, Hviezdoslavova 823/7 (cirkevná škola)

Základná škola s materskou školou, Západ 1146/36 s ročníkmi 1- 4 s prírodovedným zameraním, ktorej zriaďovateľom je Mesto Trstená, má 102 žiakov vyučujúcich sa v 6 triedach s 8 pedagogickými zamestnancami. Škola je zapojená do projektov ako napr. INFOVEK, „Otvorená škola“, „Škola podporujúca zdravie.“

Základná škola, Hviezdoslavova 822/8 je plne organizovanou školou pričom I. stupeň je zameraný na jazykový variant a II. Stupeň poskytuje možnosť vyučovania rozširujúcich hodín podľa záujmov žiakov a možnosti školy. Zriaďovateľom je Mesto Trstená a má 546 žiakov vyučujúcich sa v 24 triedach s 37 pedagogickými zamestnancami a jednou špeciálnou triedou s počtom žiakov 4 s prevahou mentálneho postihu v ktorej vyučuje špeciálny pedagóg. Škola je zapojená do viacerých projektov ako napr. INFOVEK, COMENIUS- SOKRATES, „Správaj sa normálne“, „Cesta k emocionálnej zrelosti. Pre žiakov poskytuje široké spektrum voľno časových aktivít vo viac ako 20 záujmových krúžkoch. Mesto aktuálne zrealizovalo projekt z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) z operačného programu Základná infraštruktúra „Rozšírenie internetu v ZŠ“ vo výške 433 409,- Sk.

Základná škola R. Dilonga, Hviezdoslavova 823/7 je alternatívnou plne organizovanou školou, ktorej zriaďovateľom je Rímskokatolícka cirkev biskupstvo Spišské Podhradie a má 431 žiakov, vyučujúcich sa v 22 triedach s 32 pedagogickými zamestnancami. Škola otvára už tretí rok nultý ročník pre deti, ktoré nedosiahli školskú zrelosť. Je zapojená do viacerých teleprojektov a projektov ako INFOVEK, LegoDacta, SOKRATES vďaka ktorému sa deti zdokonaľujú v cudzom jazyku a majú možnosť stretnúť sa so žiakmi z partnerských škôl. Škola ponúka svojim žiakom široký výber záujmových krúžkov i nepovinných predmetov zameraných na šport, hudbu, spev, tanec a počítače.

Základná umelecká škola a centrum voľného času

Základná umelecká škola, SNP 527

Školu navštevuje 350 žiakov zo širšieho trstenského regiónu v troch študijných odboroch: hudobnom, výtvarnom a tanečnom. Výučbu zabezpečuje 21 pedagogickým zamestnancov. Aktivity školy sú zamerané nielen na prípravu žiakov na rôzne súťaže a prehliadky s regionálnou, celoslovenskou ale aj medzinárodnou účasťou, ale aj na prezentáciu školy na verejnosti pri občiansko-spoločenských podujatiach.

Centrum voľného času, Malý Rad 539

Centrum voľného času je zamerané na mimoškolskú záujmovo- vzdelávaciu činnosť vo voľnom čase pre deti a mládež od 6 do 26 rokov.

V centre pracuje 11 zamestnancov, z toho 7 pedagogických v troch oddeleniach. Oddelenie telovýchovy a športu, v ktorom pracuje 9 záujmových útvarov so 126 žiakmi, oddelenie spoločenských vied v ktorom pracuje 7 záujmových útvarov zameraných na jazyky, výtvarný odbor a tanečný odbor s počtom žiakov 222 a oddelenie techniky a prírodovedy kde pracujú 4 krúžky s počtom žiakov 117. CVČ sa zameriava aj na príležitostné aktivity, podujatia prezentácie na verejnosti, organizuje a zabezpečuje rôzne športové a iné súťaže a olympiády garantované MŠ SR.

K preventívnej činnosti centra patrí protidrogová činnosť a akcia „Stop násiliu voči deťom.“

Stredné školstvo

Jedinou strednou školou v Trstenej je najstaršie gymnázium na Orave - Gymnázium Martina Hattalu na ulici Železničiarov. Vyučovať sa v ňom začalo už v školskom roku 1869/1870 a v školskom roku 2005/2006 ju navštevovalo 750 študentov v 25 triedach.

V roku 1994/95 boli otvorené dve triedy osemročného gymnázia zamerané na cudzie jazyky a programovanie, čím popri štvorročných oboroch začalo fungovať aj osemročné štúdium.

V roku 1998 sa po prvý krát na Orave otvoril 1. ročník bilingválneho gymnázia s vyučovacím jazykom španielskym.

V súčasnosti škola zamestnáva 56 kvalifikovaných učiteľov, z toho 4 španielskych lektorov, a 14 pracovníkov, ktorí sa starajú o čistotu a ekonomický chod školy.

Vysoké školy

Na území mesta Trstená sa nachádzajú detašované pracoviská Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave.

Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre má v Trstenej detašované pracoviská troch fakúlt:

- Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky
- Katedra manažmentu kultúry a turizmu
- Katedra anglistiky a amerikanistiky

Absolventi jednodoborového magisterského štúdia odboru etika sa môžu následne uplatniť v oblasti aplikovanej etiky a podieľať sa na tvorbe profesionálnych etických kódexov pracovníkov rozličných profesií, môžu pracovať v národných a medzinárodných etických komisiách, expertných tímoch, riadiacich orgánoch a výboroch pre posudzovanie stavu etického rozhodovania v rozličných oblastiach života spoločnosti.

Katedra manažmentu kultúry a turizmu vznikla v roku 1999 a je zameraná na prípravu odborníkov - manažérov pre strednú úroveň riadenia, ktorí sa uplatnia v štátnych, regionálnych, kultúrnych inštitúciách a v podnikateľskej sfére, najmä v oblasti cestovného ruchu. V priebehu štúdia získajú jej študenti znalosti o kultúre, histórii a geografii, osvoja si základy ekonómie a práva a nadobudnú schopnosti komunikovať v cudzích jazykoch. Previazanosť s praxou je naplnená aj opakovanými študijnými pobytmi a pracovnými stážami študentov v štátnych kultúrnych a spoločenských inštitúciách a zariadeniach i u podnikateľských subjektov. V rámci širokých kontaktov sa katedra snaží pomáhať študentom zabezpečovať aj pobyty v zahraničí (Sýria, Taliansko, Nemecko, Španielsko atď.).

Prvý semester odboru Učiteľstvo anglického jazyka a literatúry v externej forme na katedre anglistiky a amerikanistiky sa začal 10. 3. 2006. Vyučovanie je organizované v dvojtyždňových blokoch v piatok a v sobotu.

V roku 2005 bolo do prvého ročníka prijatých 121 študentov na obore Aplikovaná etika – Etika profesijných činností (zo 180 prihlásených) a 81 študentov oboru Riadenie kultúry a turizmu (z 92 prihlásených).

Do druhého ročníka akademického roka 2006/07 postúpilo a sa zapísalo 107 študentov na obore Aplikovaná etika- Etika profesijných činností a 67 študentov oboru Riadenie kultúry a turizmu.

Zimným semestrom akademického roka 2006/07 sa otvoril obor Učiteľstvo anglického jazyka a literatúry. Prijatých bolo 16 z 35 záujemcov.

Letným semestrom bolo do 1. ročníka akademického roka 2006/07 prijatých 80 študentov – Aplikovaná etika – Etika profesijných činností (prihlásených bolo 150) a 40 študentov – Riadenie kultúry a turizmu (prihlásených bolo 86).

Na základe Zmluvy o spolupráci štúdiu pre Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre na jej detašovanom pracovisku v Trstenej technicky a organizačne zabezpečuje nezisková organizácia Arva Salutaris Et Litterata (Zdravá a vzdelaná Orava), Pod Stráňou 856, Trstená.

Detašované pracovisko **Vysokej školy zdravotníckej a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave** v akademickom roku 2005/2006 navštevovalo 271 študentov. Na výučbu využíva priestory Gymnázia M. Hattalu.

V období rokov 1998 až 2004 mala v Trstenej detašované pracovisko Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave. Jej študenti po absolvovaní trojročného bakalárskeho štúdia pokračovali v Bratislave na II. stupeň vysokoškolského vzdelania.

Mimovládne organizácie (MVO) v meste Trstená

Mimovládne organizácie poskytujú svoje programy, aktivity a služby v rozličných oblastiach a stali sa prirodzeným a nezastupiteľným partnerom pre predstaviteľov samosprávy všetkých stupňov, štátnej správy aj podnikateľských subjektov.

Podľa informácií Ministerstva vnútra SR z júna 2006 pôsobilo v Trstenej celkom 34 občianskych združení. Ich činnosť bola pritom zameraná najmä na športové aktivity (karate, hokej, volejbal, kolky, futbal, stolný tenis, šach), prácu s mládežou a starostlivosť o zdravie.

V rámci občianskych združení v Trstenej pôsobí päť urbárskych spoločenstiev vlastníkov pozemkov obce (Hámre, Ľavkov, Ústie nad Oravou, Osada, Slanica).

Významnými mimovládnyimi organizáciami v Trstenej sú najmä:

- Neinvestičný fond rozvoja GMH, ktorý zabezpečuje vedenie činnosti vzdelávacích kurzov – anglický, nemecký, španielsky jazyk a informatika, podporuje vzdelávanie na GMH formou peňažných príspevkov na nákup učebných pomôcok.
- Občianske združenie ZDRAVIE PRE ĽUDÍ, ktorého cieľom je podpora zdravia spoločnosti, regionálnej a medzinárodnej spolupráce, všeobecnej informovanosti, kultúry, športu a vzťahu k životnému prostrediu.
- Občianske ZDRUŽENIE ORAVA - PAYS DE BRAY v Trstenej na Orave
- Nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby KVAPKA, ktorá sa venuje najmä deťom a organizovaniu akcií humanitárnej pomoci

Podľa informácií Daňového riaditeľstva bolo k 31.12.2005 v Trstenej celkom 6 prijímateľov 2% z dani z príjmu podľa § 50 zákona 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov:

- Karate klub
- Neziskový fond rozvoja Gymnázia Martina Hattalu v Trstenej
- Občianske ZDRUŽENIE ORAVA - PAYS DE BRAY v Trstenej na Orave
- Občianske združenie ZDRAVIE PRE ĽUDÍ
- Slovenský skauting, 10. zbor Trstená
- Základná škola Rudolfa Dilonga

Zdravotníctvo

Zdravotnú starostlivosť pre región celej Oravy poskytuje Nemocnica s poliklinikou Trstená svojimi 12 lôžkovými a 4 nelôžkovými oddeleniami. Od 1. 1. 1999 bola preradená do II. typu nemocníc. K 1. 1. 2003 sa zmenil aj zriaďovateľ nemocnice, ktorým sa stal VÚC Žilina.

V roku 2000 došlo ku transformácii lôžok. K 31.5.2006 bol počet lôžok na jednotlivých oddeleniach nasledovný:

Počet lôžok v NsP Trstená

Oddelenie	Počet lôžok
Oddelenie paliatívnej starostlivosti	10
Oddelenie akútnej a intenzívnej medicíny	4
Interné oddelenie	40
Chirurgické oddelenie	48 + 2 na jednodňovej chirurgii
Detské oddelenie	30
Novorodenecké oddelenie	22
gynekologicko-pôrodnické oddelenie	50 + 5 na jednodňovej chirurgii
ORL	18
Psychiatrické	40
TaRCH odd.	30
Oddelenie dlhodobo chorých	13

Zdroj: NsP Trstená

Nemocnica s poliklinikou k 31. 05. 2006 zamestnávala 486 zamestnancov, z toho:

- 64 lekárov
- 263 stredný zdravotnícky personál
- 159 ostatných pracovníkov

Využitie postelí NsP Trstená je v porovnaní s ostatnými NsP II. typu v pôsobnosti celého ŽSK vyššie. Pre úplnosť uvádzame aj prehľad o postel'ovom fonde, priemernej ošetrovacej dobe a pracovníkoch v NsP II. typu v pôsobnosti celého ŽSK (k 30.4.2003):

Základné ukazovatele za NsP v pôsobnosti ŽSK k 30. 04. 2003

	NsP			
	Trstená	Dolný Kubín	Čadca	L. Mikuláš
spádová oblasť/počet obyvateľov	65 000	67524	126 000	73 984
počet lôžok	332	335	558	434
z toho akútnych	262	285	498	339
z toho chronických	70	50	60	95
priem. ošetr. doba akút. lôžok	6,68	6,63	8,79	
Priemerná ošetr. doba celkom	7,76	7,41	9,8	6,93
využitie postelí v%	71,49	62,61	70,75	56,68
pracovníci spolu	475,29	647,94	1068,42	769,52
z toho lekári	58,15	69,1	100,31	95,2
SZP	252,09	324,35	535,45	426,8
THP	25,75	32	73,2	39,9

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja, Žilinský samosprávny kraj

NsP Trstená od svojho vzniku zohrala významnú úlohu pri rozvoji poskytovania a zlepšovaní zdravotníckych služieb v celom regióne hornej Oravy. Potrebou zdravotného personálu a ďalších pracovníkov vytvárala vhodné pracovné príležitosti v regióne. Prítomnosť tohto zariadenia zvyšovala úroveň a mestský ráz samotného mesta Trstená.

Od roku 2002 NsP Trstená začala budovať systém manažmentu kvality podľa normy STN EN ISO 9001:2001 a ako jedna z prvých nemocníc na Slovensku certifikát ISO 9001 v decembri 2004 získala. NsP taktiež získala granty zo štrukturálnych fondov na rekonštrukcie a prístavby.

V meste ďalej pôsobia dve zdravotné strediská (Bernolákova 24/18 a 252/29), tri lekárne zabezpečujúce pohotovostnú službu (Lekáreň Karmel- Ul. Bernolákova 21/15, Lekáreň u Murína - Ul. Bernolákova 252/29 a Lekáreň nemocnica- Ul. Mieru 1315) viaceré súkromné ambulancie pre deti, dospelých, stomatologické ambulancie a rôzni špecializovaní lekári. Vo všeobecnosti je stav zdravotnej starostlivosti v Trstenej postačujúci.

Sociálna pomoc a sociálne služby

Subjekty, ktoré poskytujú sociálnu pomoc podľa zákona o sociálnej pomoci sú v Trstenej 4, a to:

Spišská katolícka charita

Zriadovateľ:

Sídlo:

Právna forma:

Miesto poskytovania sociálnych služieb:

Kapacita zariadenia:

Druh a rozsah poskytovaných služieb:

Spišská katolícka charita

Jesenského 5

052 01 Spišská Nová Ves

cirkevná organizácia

Dom Charitas sv. Františka z Asissi,

Zápotočná 565/14, 028 01 Trstená

25 (muži/ženy)

celoročný

Ubytovanie je možné v dvojlôžkových izbách a jednej trojlôžkovej so samostatným sociálnym zariadením. Zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v spolupráci s lekármi a inými odborníkmi. V Dome Charitas je kuchyňa, kde sa stravujú nielen klienti a zamestnanci, ale tiež aj starí a sociálne odkázaní ľudia z mesta.

V kombinovanom zariadení sociálnych služieb pre dospelých a domove dôchodcov nazvanom Dom Charitas sv. Františka z Asissi v Trstenej sa poskytuje starostlivosť pre chorých a zdravotne postihnutých občanov, ktorí sú poberateľmi starobného dôchodku a sú na tento druh sociálnych služieb odkázaní.

V zariadení je poskytovaná:

- nevyhnutná starostlivosť (stravovanie, bývanie, zaopatrenie)
- ďalšia starostlivosť – záujmová činnosť, kultúrna činnosť, pracovná terapia, rehabilitačná činnosť
- osobné vybavenie, ak občan nemá osobné vybavenie z dôvodu, že si ho nemôže sám a ani za pomoci svojej rodiny zabezpečiť svojím príjmom a príjmom zo svojho majetku.

Denný stacionár

<i>Zriaďovateľ:</i>	<i>Mestský úrad Trstená</i>
<i>Sídlo:</i>	Bernoláková 96/8 028 01 Trstená
<i>Právna forma:</i>	zariadenie miestnej samosprávy
<i>Miesto poskytovania sociálnych služieb:</i>	Denný stacionár Malý Rad 538/18 028 01 Trstená
<i>Druh a rozsah poskytovaných služieb:</i>	denný

Denný stacionár je realizovaný cez projekt „Rozšírenie činnosti sociálnych služieb v Dennom stacionári“, rekonštrukciou nehnuteľnosti z FSR. Je zameraný hlavne na skvalitnenie a rozšírenie poskytovania služieb občanom mesta v dôchodkovom veku. Denný stacionár bude poskytovať sociálnu starostlivosť a služby, bude napomáhať integrácii do spoločenského života pre komunitu znevýhodnených skupín osôb (alkoholici, bezdomovci, soc. neprispôsobivý občania).

V zariadení sú poskytované služby:

- spoločného stravovania (v súčasnosti sa iba začínajú realizovať)
- opatrovateľská služba priamo v domácnosti
- zákazkové služby (upratovanie, čistenie, pranie, žehlenie)
- zapožičiavanie kompenzačných pomôcok pre ZŤP klientov
- poskytovanie sociálneho poradenstva
- organizovanie záujmovej, kultúrnej, rekreačnej činnosti

Do aktivít Denného stacionára mesto bude zapájať aj absolventov škôl, ktorí tak budú môcť absolvovať prax, nadobudnú pracovné návyky, zručnosti, čo zlepší ich postavenie na trhu práce a zjednoduší ich postavenie na trhu práce a zjednoduší ich zapojenie do pracovného procesu.

Cieľovou skupinou sú:

- občania s ťažkým zdravotným postihnutím
- občania s nepriaznivým zdravotným stavom
- starí občania v počiatočnej a pokročilej starobe
- ženy v domácnosti
- dlhodobo nezamestnaní uchádzači o zamestnanie
- absolventi

Klub dôchodcov

<i>Právna forma:</i>	Účelové zariadenie pre dôchodcov pri MsÚ v Trstenej- finančne podporované Mestom Trstená
<i>Sídlo:</i>	Denný stacionár, Malý Rad 538/18, 028 01 Trstená
<i>Počet členov:</i>	cca. 50
<i>Miesto stretávania:</i>	Denný stacionár, Malý Rad 538/18, 028 01 Trstená

Klub má k dispozícii priestory, kde sa organizujú rôzne stretnutia, akcie, posedenia. Úzko spolupracuje s Denným stacionárom.

Opatrovateľská služba

<i>Zriaďovateľ:</i>	<i>Mesto Trstená</i>
<i>Poskytovanie sociálnych služieb:</i>	<i>starostlivosť o starých ľudí</i>
<i>Opatrovateľky:</i>	<i>2</i>
<i>Opatrovaný:</i>	<i>3</i>

Mesto Trstená poskytuje len jednorazové príspevky a opatrovateľské služby. Jednorazové príspevky sú vyplácané vo finančnej alebo v naturálnej forme.

tabuľka č. 23

Sumár jednorazových sociálnych služieb v rokoch 2000 až 2005

Roky/ kategória	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Spolu
Dôchodcovia	5	3	3	2	7	9	1	30
Rodiny s deťmi	8	13	11	16	17	22	39	126
Hmotná núdza	1	2	3	-	32	8	16	62
Nepriznané				5	7	22	11	45
Strava	41	13	11	11	10	5	0	91

Zdroj: Mestský úrad Trstená

Najväčším súčasným sociálnym problémom Trstenej je narastajúci počet bezdomovcov v uliciach. Ide pritom prevažne o osoby, ktoré sa do Trstenej vracajú z iných častí Slovenska a nemajú zabezpečené ubytovanie ani prácu, alebo stálych obyvateľov Trstenej, ktorí sa do tejto situácie dostali v dôsledku rozvodu. Narastá taktiež počet neplatičov v obecných bytoch a s tým súvisiaci problém deložovania týchto rodín do náhradných bytov. Mesto uvažuje o zriadení náhradného ubytovania pre tieto skupiny obyvateľstva v centre neďaleko Mestského úradu a Mestskej polície.

Kultúra

Hlavným centrom kultúrneho diania v meste Trstená je Mestské kultúrne stredisko (MsKS) sídliace v Kultúrnom dome na ul. ČS. Armády 957. MsKS bolo zriadené 25.2.1994 ako príspevková organizácia mestského zastupiteľstva zlúčením Osvetového strediska, kina Mier a Mestskej knižnice. Poslaním strediska je predovšetkým rozvíjať kultúrno-výchovnú činnosť a zábavu v meste a prispievať k zvyšovaniu všeobecného, odborného vzdelania občanov.

MsKS Trstená ponúka podnikateľom, živnostníkom zaoberajúcimi sa ľudovou tvorbou (keramikári, kováči, košíkari a pod.), ako aj ľudovým remeselníkom bezplatne priestory na prezentáciu svojich výrobkov. Priestory sú rovnako k dispozícii aj fotografom a maliarom na prezentáciu ich diel.

V Mestskom kultúrnom centre sa pravidelne usporadúvajú divadelné predstavenia, koncerty a plesy žiakov ZŠ, nácviky tanečného krúžku pri MsKS, rôzne schôdze, semináre a trhy rôzneho tovaru (predovšetkým textilu a drobného spotrebného tovaru).

Medzi najvýznamnejšie kultúrno-spoločenské podujatia v meste patria:

1. Akadémia ku Dňu matiek- celomestské podujatie konané pri príležitosti Dňa matiek
2. Dilogova Trstená (jún) - celoslovenská recitačná súťaž v umeleckom prednese slovenskej a svetovej spirituálnej poézie a prózy

3. Tancujte s nami (jún)- kultúrno – spoločenský program členov tanečného krúžku MIXER, pri MsKS Trstená
4. Kultúrne leto (jún, júl, august)
5. Trstenská krídlovka (júl) - festival dychových hudieb
6. Spievame Márii (júl) - festival gospelovej hudby
7. Trstenská organová jeseň (september-október) – organové koncerty v kostole sv. Martina

Pod správu MsKS patria nasledovné priestory:

- bar, využívaný spoločne so zasadačkou najmä na malé rodinné oslavy, prípadne kary
- estrádna sála, v ktorej je pri kultúrnych programoch k dispozícii 516 miest na sedenie (vrátane balkóna, kde je 180 miest). Ďalej na spoločenské podujatia (svadby, plesy a pod.) je k dispozícii 60 stolov, kapacita estrádnej sály na takéto podujatia je teda cca. 250 osôb.
- fitness centrum, ktoré slúži pre občanov z mesta a širokého okolia. Už niekoľko rokov je v dopoludňajších hodinách využívané aj žiakmi základných škôl.
- Kino Mier, ktorého kinosála je využívaná aj na iné kultúrno-spoločenské podujatia ako napr. semináre, prednášky, koncerty, školenia, súťaže a pod..
- kuchynka
- kulisáreň, ktorá slúži na aranžérske práce a zároveň je to priestor, kde mávajú svoje skúšky aj členovia dychového súboru Oravanka.
- Mestská knižnica, ktorá je verejnou, univerzálnou knižnicou s komplexnými knižničnými informačnými službami pre všetkých používateľov.
- vestibul
- zasadačka, využívaná na rôzne kultúrno-spoločenské podujatia (schôdze, rodinné oslavy, kary, školenia, kurzy, prezentácie firiem a pod.). Má kapacitu 46 miest s možnosťou rozšírenia až na počet 64 miest. V poslednom období je zasadačka využívaná aj na výstavy - na tento účel tu bolo inštalovaných 14 panelov zo skiel.
- miestnosť – byt, ktorá slúži v prevažnej miere na kurzy, pričom maximálna kapacita je tu 16 miest. Vzhľadom na svoju kapacitu je využívaná aj na zasadnutia prípravných výborov. Na výučbu jazykov je k dispozícii moderná školská tabuľa a rádio-CD magnetofón
- miestnosť pri knižnici – v súčasnosti „svadobka“ v prenájme

Kiná

Jediným kinom v meste je Kino Mier na Hattalovej ulici č. 87/9, patriace pod správu Mestského kultúrneho strediska. Kapacita kinosály je 277 miest a premieta sa iba v nedeľu.

Knižnice

Knižničné služby v Trstenej poskytuje predovšetkým Mestská knižnica, ktorá je taktiež v správe MsKS a sídli v budove kultúrneho domu na ul. ČS. Armády 957. Vytvára podmienky na podporu vzdelávania a získanie čitateľských návykov už od ranného detstva.

Služby Mestskej knižnice:

- vypožičiavanie literatúry
- sprostredkovanie medziknižničnej výpožičnej služby (MVS)
- biblio-kartografické informácie
- organizovanie vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí, besied, exkurzií
- organizovanie rozprávkových dopoludní, výstaviek výtvarných prác detí
- pracovník knižnice vedie mestskú kroniku

Stav knižničného fondu v Mestskej knižnici Trstená

Druh literatúry	Počet knižničných jednotiek
Odborná pre dospelých	7 205
Krásna lit. pre dospelých	9 268
Odborná pre deti	562
Krásna pre deti	4 083
Spolu	21 118

Zdroj: Mestská knižnica Trstená 1.9.2007

V nemocnici s poliklinikou ďalej sídli špeciálna lekárska knižnica využívaná najmä personálom nemocnice.

Telesná kultúra

Prevažná časť športovej vybavenosti je situovaná v školských areáloch. V meste chýba moderný viacúčelový športový areál, detské ihriská a ľadová plocha.

Ned'aleké Západné Tatry – Roháče poskytujú možnosť využitia na zjazdové lyžovanie, oddychovú aj vysokohorskú turistiku a cykloturistiku.

Obyvatelia mesta majú možnosť využitia mnohých a rôznorodých športových organizácií. V meste sídlia:

- futbalový klub Slovan Trstená, ktorý má 156 registrovaných futbalistov všetkých kategórií, z toho 121 tvoria mládežnícke kategórie. Jeho rozpočet tvoria z 80% dotácie z mesta a časť tvoria príspevky sponzorov. Využíva futbalový štadión Pod Kl'ozovom.
- klub halového futbalu
- karate klub, najúspešnejší športový klub Trstenej v súčasnosti
- tanečná skupina Mixer, zameraná na country tance, spoločenské a latinskoamerické tance, disco tance a scénické tance.
- cyklistický klub Cyklo X-Sport
- hokejový klub
- kolkársky klub
- súkromná bowlingová hala
- stolnotenisový a volejbalový klub
- fitness centrum v správe MsKS
- aerobik club využívajúci telocvičňu ZŠ Trstená
- mimovládna školská organizácia Slovenský orol, ktorá organizuje rôzne športové podujatia
- Slovenský skauting
- lyžiarsky vlek

V najbližšom období mesto zvažuje vybudovanie športovej haly, umelej ľadovej plochy a tenisových kurtov.

Technické zhodnotenie stavu zdravotníckych, sociálnych, kultúrnych a školských zariadení mesta Trstená

Uvedené zdravotnícke, sociálne a školské zariadenia sú v zachovalom stave. Nutnosť rekonštrukcie je najmarkantnejšia v prípade MsKS, knižnice a školských budov. Nemocnica s poliklinikou získala granty zo štrukturálnych fondov EÚ a realizuje rekonštrukcie a prístavby.

Bývanie, bytová výstavba

Domový fond

Domový fond mesta Trstená tvorí podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2001 spolu 1.150 domov, z čoho bolo 984 domov trvale obývaných a 166 neobývaných.

Podľa informácie Mestského úradu z júna 2006 bol počet vydaných kolaudačných rozhodnutí za posledných 5 rokov nasledovný:

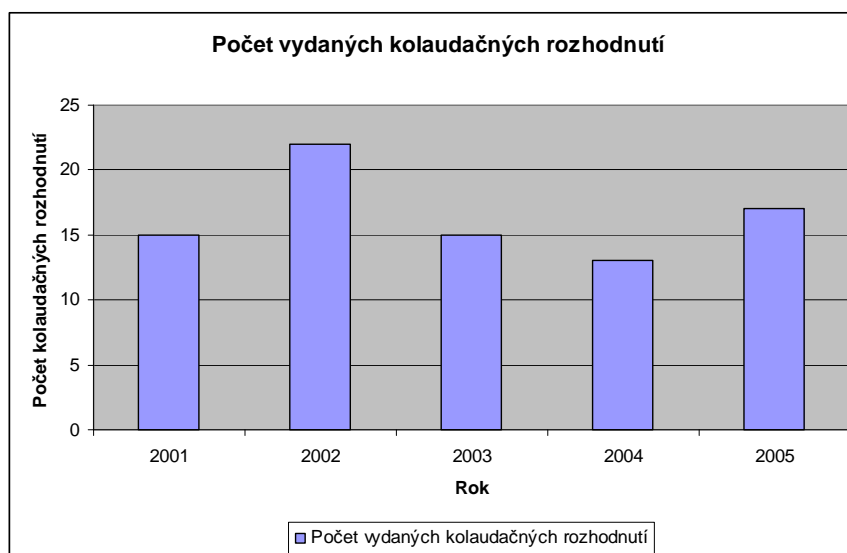
tabuľka č. 25

Počet vydaných kolaudačných rozhodnutí v meste Trstená

rok	počet vydaných kolaudačných rozhodnutí
2001	15
2002	22
2003	15
2004	13
2005	17

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

graf č. 8

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006.

Bytová výstavba

V období rokov 2001 až 2005 bolo na území mesta Trstená dokončených 183 bytov, z toho v rodinných domoch bolo dokončených 83 bytov, čo predstavuje 45,4% z celkového počtu dokončených bytov. Vďaka dvom dokončeným bytovým domom (v roku 2001 a 2004) majú

na celkovom počte dokončených bytov za sledované obdobie prevahu byty v bytových domoch s podielom 53,6%. Za sledované obdobie bol v Trstenej dokončený iba jeden polyfunkčný dom (v roku 2003), v ktorom boli odovzdané 2 byty.

Podrobný prehľad dokončených bytov za obdobie rokov 2001 až 2005 udáva nasledovná tabuľka:

tabuľka č. 26

Počet dokončených bytov v meste Trstená

Rok	V rodinných domoch	V bytových domoch	V polyfunkčných domoch	Spolu
2001	14	56	0	70
2002	23	0	0	23
2003	15	0	2	17
2004	13	42	0	55
2005	18	0	0	18
SPOLU	83	98	2	183

Zdroj údajov: Mestský úrad Trstená, 2006

Z hľadiska druhu vlastníctva dokončených bytov, 53,6-percentným podielom prevažovali byty v obecnom vlastníctve. Tento fakt je taktiež spôsobený výstavbou dvoch bytových domov v sledovanom období, nakoľko v bytových domoch bolo len 24 bytov vo vlastníctve fyzických osôb a 74 bytov vo vlastníctve obce. Spolu sa v týchto dvoch domoch dokončilo 28 jednoizbových, 46 dvojizbových, 22 trojizbových bytov a 2 garsónky.

V súkromnom vlastníctve sa dokončilo 109 bytov, pričom do tejto kategórie patrí 24 bytov v bytovom dome, 83 bytov v rodinných domoch a 2 byty v polyfunkčnom dome.

Podľa informácií z Mestského úradu Trstená bude v mesiaci júl 2006 zahájená na sídlisku Západ výstavba bytového domu so 63 bytmi.

Počet bytov

Podľa výsledkov sčítania ľudu k 26.5.2001 bolo v meste Trstená 2068 trvale obývaných a 211 neobývaných domov a bytov z toho 50 v bytových domoch a jeden v polyfunkčnom dome).

V rodinných domoch sa v roku 2006 nachádzalo 1.157 bytov (47,0 %), v bytových domoch 1.288 bytov (52,4 %) a v ostatných domoch 15 bytov (0,6 %). Z analýzy bytového fondu teda vyplýva, že v meste Trstená má miernu dominanciu zastúpenie bytov v bytových domoch.

tabuľka č. 27

Počet bytov podľa druhu vlastníctva v r. 2007

	v bytových domoch	v rodinných domoch	v iných budovách
obecné byty	74	-	-
družstevné byty	104	-	-
osobné vlastníctvo súkromných osôb	1 086	1 157	2
byty vo vlastníctve iných subjektov	-	-	13

Počty bytov z hľadiska užívania v r. 2007

	v bytových domoch	v rodinných domoch	v iných budovách
vlastné bývanie	1214	1154	2
nájomné bývanie	74	3	13

v období od SOBD v roku 2001 do konca roku 2006 pribudlo v meste 191 bytov. Podľa kolaudačných rozhodnutí bolo v hrubom prírastku 91 bytov v rodinných domoch a 98 bytov v bytových domoch. Súčasne ubudlo 17 bytov, pričom úbytok v bytových domoch bol minimálny). Čistý prírastok bytového fondu teda predstavuje 174 bytov (z toho cca 74 v rodinných domoch a 98 v bytových domoch).

Veková štruktúra bytového fondu

Veková štruktúra bytov podľa obdobia výstavby bola zachytená takto:

Veková štruktúra bytov

Obdobie výstavby	Trvalo obývané byty		
	Vek	počet	%
- 1899 a nezistené	108 a nezistené	28,0	1,2%
1900-1919	107 - 88	28,0	1,2%
1920-1945	87 - 62	37,0	1,6%
1946-1970	61 - 37	612,0	27,2%
1971-1980	36 - 27	687,0	30,5%
1981-1990	26 - 17	193,0	8,6%
1991-2001	16 - 6	483,0	21,5%
2002-2006	5 - 0	183,0	8,1%
Spolu		2.251,0	100,0%

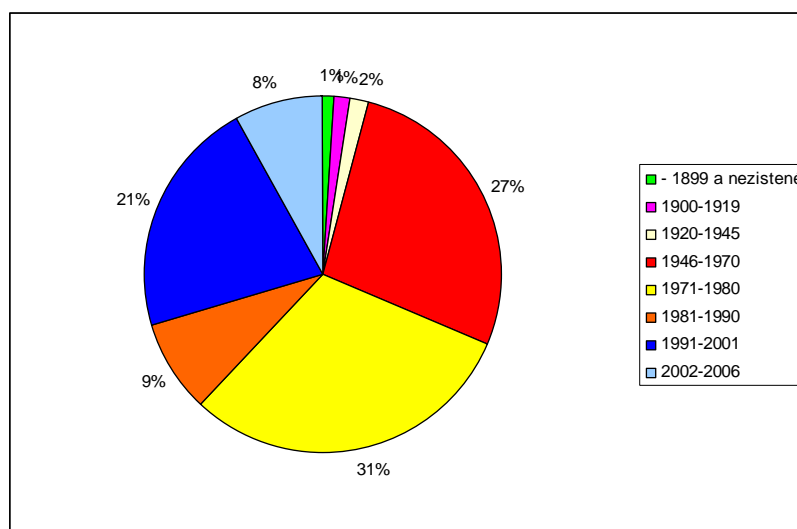
Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001)

Z uvedených údajov vyplýva, že väčšina bytov v bytovom fonde je staršia ako 27 rokov. Iba minimálna časť bytov je starších ako 62 rokov (celkom 93) pričom tieto byty sa prevažne nachádzajú v rodinných domoch a ich rekonštrukcia by bola veľmi nákladná.

Byty postavené v rokoch 1970 – 1990, ktoré sa nachádzajú v bytových domoch sú postavené najmä systémom panelových technológií. Týmto systémom je postavených približne 60% všetkých bytov v meste. Byty v bytových domoch, ktoré boli postavené do roku 1970, boli postavené prevažne z pálených tehál. Vzhľadom k pomerne vysokému veku niektorých bytov sú v súčasnosti evidované najmä štandardné systémové chyby. Panelové bytové domy sa nachádzajú v oblastiach – sídlisko Západ, Ulica Mieru (2), Stred (3), ulica SNP (1). Murované bytové domy sa nachádzajú v oblastiach – sídlisko Západ (2), ulica Mieru (4), Oravická (2), Hviezdoslavova (3). Rodinné domy sú murované z tehál, prípadne z plynosilikátových tvárnic.

Veková štruktúra bytov

Skladba vekovej štruktúry bytového fondu je priaznivá. 65,8% bytov bolo postavených po r 1970. Až 29,6 % bytov bolo postavených v období rokov 1946 – 1970. Mnohé z týchto bytov prešli v nedávnych rokoch rekonštrukciou.

Celková veková štruktúra bytového fondu je o niečo nižšia v porovnaní s obvodom Tvrdošín a to v dôsledku realizovania rozsiahlejšej výstavby bytových domov v meste. Až 23% bytov bolo v Trstenej postavených v období rokov 1991 až 2001, zatiaľ čo v obvode Tvrdošín predstavovali tieto byty iba 10,8% celkového bytového fondu.

Vybavenosť bytov

Úroveň bývania charakterizuje okrem vekovej štruktúry bytov aj úroveň vybavenosti bytov. Výrazné zastúpenie v štruktúre bytov majú vyššie kategórie I. a II. (spolu 96,4 %). Svedčí to o kvalitnom a udržiavanom bytovom fonde v meste.

tabuľka č. 30

Trvalo obývané byty podľa kategórie vybavenosti

Kategória vybavenosti	Počet TOB	%
I.	1836	88,8
II.	157	7,6
III.	8	0,4
IV.	67	3,2
Spolu	2068	100

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001)

Podiel trvalo obývaných bytov podľa vybavenia

Vybavenie bytov	Počet bytov spolu	Percentuálny podiel na celkovom počte bytov		
		Trstená	Obvod Tvrdošín	Žilinský kraj
plynom so sieť	792	38,3	44,2	50,5
vodovodom v byte	2042	98,7	98,4	96,5
vodovodom mimo bytu	2	0,1	0,1	0,4
bez vodovodu	5	0,1	0,4	1,8
prípojkou na kanalizačnú sieť	1907	92,2	61,6	55,2
septik (žumpa)	127	6,1	37,2	41,9
splachovací záchod	2010	97,2	95,0	89,7
kúpeľňa alebo sprchovací kút	2011	97,2	95,6	93,1
Spôsob vykurovania:				
- ústredné kúrenie diaľkové	989	47,8	33,3	37,3
- ústredné kúrenie lokálne	807	39,0	51,6	43,0
etážové kúrenie	234	11,3	4,1	4,0

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001)

Z tabuľky vyplýva veľmi dobrá vybavenosť obývaných bytov v Trstenej tak v porovnaní s obvodom Tvrdošín, ako aj Žilinským krajom.

Takmer celé mesto bolo vybavené prípojkou na kanalizačnú sieť (92,2%) a dobrá je aj vybavenosť bytov splachovacím záchodom a kúpeľňou alebo sprchovacím kútom. Päť trvale obývaných bytov (0,2%) nebolo na verejný vodovod napojených vôbec.

V porovnaní s obvodom a krajom mesto Trstená zaostáva vo vybavenosti bytov plynovou prípojkou. Disponovalo ňou iba 38,3% trvale obývaných bytov. Vzhľadom na čoraz menšie využívanie plynu v domácnostiach vypovedacia schopnosť tohto ukazovateľa klesá. Prevažným typom vykurovania bytov je ústredné kúrenie diaľkové a lokálne.

Do konca roku 2006 boli v meste Trstená zateplené 4 bytové domy s celkovým počtom bytov 188.

Úroveň bývania

V roku 2001 bolo v Trstenej 2068 trvale obývaných bytov, v ktorých žilo 2348 cenзовých domácností. Na 100 bytov pripadalo 113,6 cenзовých domácností, spolunažívanie cenзовých domácností teda v r. 2001 predstavovalo 13,6%, čo je relatívne vysoká hodnota, zodpovedajúca však charakteru mesta. Priemerná veľkosť cenзовой domácnosti v r. 2001 bola 3,6 osôb.

Z analýzy cenзовých domácností vyplýva, že 203 bytov (9,9%) bolo obývaných 2 a viac cenзовými domácnosťami. Na druhej strane 502 bytov (24,3%) bolo obývaných iba 1 osobou. V priemere pripadá 3,57 obyv./byt.

Podľa veľkosti mali trvale obývané byty v meste Trstená (r. 2001) nasledujúcu skladbu:

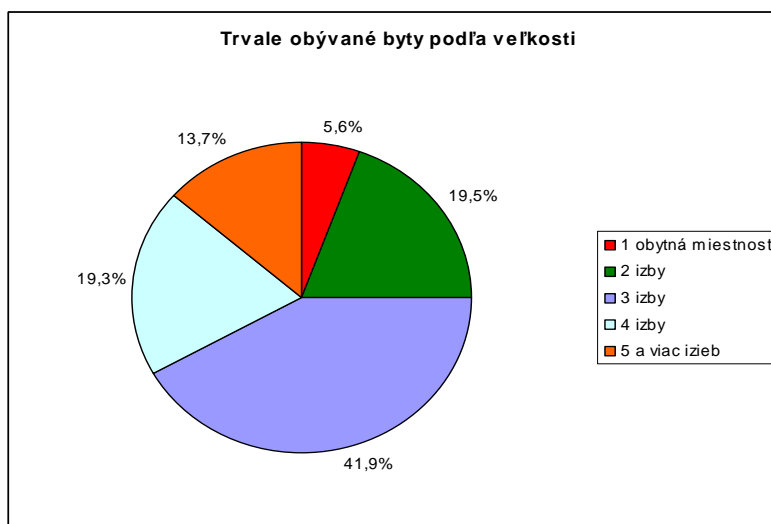
tabuľka č. 32

Trvalo obývané byty podľa veľkosti

Trvalo obývané byty podľa veľkosti	Počet	Podiel na celku v %
1 obytná miestnosť	115	5,6
2 izby	404	19,5
3 izby	867	41,9
4 izby	399	19,3
5 a viac izieb	283	13,7
Spolu	2068	100

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

graf č. 10

V bytovom fonde mesta Trstená prevažujú 3-izbové byty (41,9%), ktoré spolu s 4-izbovými (19,3%) a 5 a viac izbovými bytmi (13,7%) tvoria 74,9% z celkového počtu bytov. Svedčí to o veľmi dobrej úrovni bývania, ktorá je však tiež ovplyvňovaná spolunažívaním cenových domácností.

Byty v rodinných domoch sú charakteristické väčšou výmerou v porovnaní s bytmi v obytných domoch. Plošný štandard bytov v Trstenej je taktiež na veľmi dobrej úrovni. Svedčia o tom nasledujúce údaje, ktoré sme porovnávali s údajmi za obvod Tvrdošín, Žilinský kraj a Slovenskú republiku.

Plošný štandard bytov v m² k 26. 5. 2001

Ukazovateľ	Trstená	Obvod Tvrdosín	Žilinský kraj	SR
Priemerná obytná plocha na 1 byt	58,8	60,3	55,1	56,1
Priemerná obytná plocha na osobu	16,5	15,8	16,3	17,6
Priemerný počet obytných miestností na byt	3,25	3,45	3,22	3,21
Počet obyvateľov/byt	3,57	3,81	3,39	3,18
Počet osôb na obytnú miestnosť 8 ⁺ m ²	1,1	1,1	1,05	0,99

Zdroj údajov: Štatistický úrad SR, 2003 (SODB 2001).

Priemerná obytná plocha na 1 byt v Trstenej prekračuje krajský aj celoslovenský priemer, je však nižšia než priemer obvodu Tvrdosín. Je to spôsobené predovšetkým vyšším podielom bytov v rodinných domoch v obvode Tvrdosín (65,7%), keď majitelia stavajú byty podľa potrieb rodiny a samozrejme tiež s ohľadom na spolunažívanie cenzových domácností resp. viac generácií. Vysoký plošný štandard bytov v Trstenej je vyvážený vysokou obývanosťou bytov, keďže v meste pripadá v priemere 3,57 obyvateľ/a/byt, zatiaľ čo celoslovenský priemer je 3,18 obyvateľ/a/byt.

V roku 2006 bol evidovaný 332,7 počet bytov na 1.000 obyvateľov. Priemerná plocha bytu na osobu je 16,5 m². Priemerný počet obyvateľov na byt je 3,01.

V meste je nedostatok najmä 1 a 2 izbových bytov. Chýbajú najmä sociálne malometrážne byty a garsónky s nízkym štandardom a byty na krátkodobé – dočasné bývanie. Nedostatok je aj nájomných bytov a voľných bytov na odpredaj v centre mesta a v časti Stred.

V meste Trstená sa nachádza iba jedno zariadenie sociálnych služieb. Dom Charitas sv. Františka z Asissi, Zápotočna 565/14, 028 01 Trstená s kapacitou 25 miest (celoročný pobyt) pre starých a sociálne odkázaných ľudí. V súčasnosti je jestvujúca kapacita pre potreby občanov nepostačujúca. Chýba napr. zariadenie pre osamelých rodičov s deťmi, bezdomovcov, ktorých počet narastá, podobne ako občanov zo znevýhodnených skupín, alkoholikov a neprispôsobivých občanov.

Chýbajúce formy špecifických ubytovacích kapacít:

- zariadenie soc. služieb pre bezdomovcov
- ubytovňa pre sociálne slabých
- ubytovňa pre osamelých rodičov
- bývanie pre odchovancov detských domovov (domov na pol ceste)
- domov dôchodcov
- dom s opatrovateľskou službou
- byty pre dôchodcov
- bezbariérové bývanie
- byty pre mladé rodiny
- byty pre sociálne slabých obyvateľov

Možnosti obyvateľstva pri obstarávaní bývania

Zodpovednosť za obstarávanie bývania je v prevažnej miere na občani. Nie všetky skupiny obyvateľov sa s touto situáciou vedia vyrovnáť. Stúpajúci trend individuálnej bytovej výstavby však naznačuje, že občania sa s touto skutočnosťou vyrovnávajú a zabezpečujú si zdroje na bývanie prevažne z nasledovných zdrojov:

- vlastné zdroje
- štátny úver (zvýhodnený)
- bankové úvery (hypotekárne a spotrebné)
- stavebné sporenie

Uvedené zdroje v prevažnej miere postačujú na zabezpečenie nového bývania, alebo úpravu, obnovu či rekonštrukciu bytov a bytových domov.

Základným ukazovateľom pre schopnosť financovať kúpu alebo obnovu bývania je ekonomická sila obyvateľstva. V okrese Tvrdosín je priemerná výška mesačnej mzdy 15 460,- Sk. V regióne rastú mzdy priemerne o 5% ročne. Čo je pre kumulovanie vlastných zdrojov nedostatočné.

Možnosti financovania obecného nájomného sektoru a obnovy obecných nájomných bytov

V súčasnosti môže obec alebo verejnoprospešná organizácia s podporou štátu budovať „sociálne nájomné byty“, na ktoré môže požiadať MVR SR o štátnu dotáciu na

- obstaranie nájomných bytov
- prípravu územia a výstavbu technickej vybavenosti
- odstraňovanie systémových porúch bytových domov

Dotácia sa poskytuje na úhradu časti oprávnených nákladov, u nájomného bytu. Obce majú možnosť upravovať nájomné, ktoré môže tvoriť najmenej 1,5% z oprávnených nákladov stavby. Tým sa vytvára možnosť kalkulovať nájomné na úrovni nákladov reprodukcie nehnuteľnosti a čiastočného splácania úveru z nájomného. Zostáva problémom požadovať takéto nájomné od rodín s príjmom do výšky trojnásobku životného minima, čo je podmienka pridelenia nájomného bytu v domoch postavených so štátnou dotáciou. Preto je dôležitá kalkulácia celkových nákladov na výstavbu a finančnej spoluúčasti obce na výstavbe bytov tohto druhu, ktorá môže prispieť k zníženiu požadovaného nájomného, pretože sa nájomné môže znížiť o náklady spojené s úhradou úrokov.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Mesto Trstená je vybavené základnou technickou infraštruktúrou. Je centrálné zásobované pitnou vodou, zemným plynom a elektrinou, má vybudovanú verejnú kanalizáciu a čističku odpadových vôd.

Doprava

Vonkajšia doprava

Dopravný význam mesta je daný jeho polohou a väzbami, ktoré sa časom vytvorili medzi mestom a jeho spádovým územím. Poloha je rozhodujúca z pohľadu širších vzťahov a väzby so spádovým územím z pohľadu vnútorných vzťahov. V širších súvislostiach je význam mesta vnímaný hlavne z pohľadu medzištátnych vzťahov, prekračujúcich význam regionálnych väzieb, nakoľko mestom je v smere sever – juh vedená jedna z troch najdôležitejších spojnic Slovenska s Poľskom, cesta I/59. Táto patrí do II. kategórie až za diaľnicu D 18, ktorá má byť vedená cez Žilinu smerom na Zwardon. Jej význam je však napriek tomu vysoký, nakoľko patrí do siete medzinárodných komunikácií. Okrem toho, že predstavuje spojniciu Poľska s Maďarskom, je aj súčasťou Veľkého tatranského okruhu. Jej hlavné identifikačné znaky sú, že je súčasťou hlavnej cestnej siete H 59 a je cestou I. triedy

č. 59 a hraničný prechod Trstená – Chyžné, cez ktorý vedie do Poľska, je v zmysle Koncepcie rozvoja dopravy prechodom pre všetky štáty.

Druhou najvýznamnejšou komunikáciou z pohľadu širších väzieb je cesta druhej triedy č. 520, ktorá tiež zabezpečuje turistický styk s Poľskom a okrem toho patrí do malého tatranského okruhu. Je však určená iba pre zabezpečenie dvojstranného turistického styku.

S problematikou vonkajšej dopravy súvisí i neďaleký hraničný prechod Chyžné, ktorý svojou prevádzkou negatívne ovplyvňuje životné prostredie mesta. Predovšetkým prevádzka kamiónovej dopravy je často neúnosná.

Železničná doprava u nás patrí jednoznačne k prostriedkom zabezpečujúcim vonkajšie vzťahy. Napriek tomu je jej podiel na delbe dopravnej práce v Trstenej veľmi nízky. Prínosom by bola predovšetkým medzinárodná preprava kamiónov železnicou.

Výstavba mestského obchvatu stagnuje.

Vnútorňá doprava

Doprava ako faktor kvality životného prostredia začína byť čím ďalej tým viac vnímaná a začína v určitých súvislostiach alebo priestoroch prekážať. Tento stav sa netýka len centra Trstenej.

Jedným z najväčších problémov je hustá doprava v mestskom centre (hlavne na námestí M. R. Štefánika). Ak by sa podarilo preložkou cesty I/59 dostať tranzitnú dopravu mimo centrálnu mestskú zónu, bude potrebné ostatnú komunikačnú sieť hierarchizovať – určiť funkciu jednotlivých komunikácií a podľa toho organizovať dopravu. Jedným s prvých krokov by malo byť aj vybudovanie náhradných plôch pre statickú dopravu, aby bolo možné parkovanie na námestí s obmedzením parkovania na Bernolákovej ulici.

Keďže je plocha centra veľmi malá na to, aby sa zaberala stojacimi vozidlami, je potrebné perspektívne uvažovať o vybudovaní viacpodlažných parkovísk, ktoré by v prvej etape mohli slúžiť ako úrovňové, prípadne rozšíriť existujúce parkoviská. Navyše centrum mesta – najmä námestie – by malo byť v budúcnosti využívané iným spôsobom (malo by nadobudnúť hlavne reprezentatívny a oddychový charakter). Navrhnuť hromadné plochy na parkovanie je úlohou aktualizácie územného plánu.

Okrem plôch pre parkovanie, ktorých potreba je výrazná najmä v centre, je potrebné v meste, predovšetkým v obytnej zóne zabezpečiť odstavenie vozidiel, čo znamená vybudovanie dostatočného množstva odstavných plôch, najmä v miestach sústredenej bytovej výstavby. Ide hlavne o okrsky III. a IV., t.j. Stred a Západ, kde býva viac ako polovica obyvateľov mesta.

V prípade statných obytných okrskov, kde prevažuje individuálna bytová výstavba, je možné uvažovať s tým, že o vozidlo sa postará majiteľ na svojom pozemku, rovnako ako zamestnávateľ o vozidlá svojich zamestnancov, či majiteľ objektu o vozidlá spoločností sídlacích v objekte alebo návštevníkov. V prípade novej výstavby to musí byť bezpodmienečnou podmienkou územného rozhodnutia.

Navrhnuť hromadné plochy na parkovanie je úlohou aktualizácie územného plánu, resp. súčasťou riešenia konkrétnych investičných projektov, ktoré predstavujú zvýšenie množstva automobilov v meste alebo ich koncentráciu do jedného miesta.

Je potrebné vytvoriť koncepciu odstavovania a parkovania vozidiel v meste a postupne ju realizovať s cieľom vytvoriť „rovnovážny“ stav medzi potrebami a ponukou. Nakoľko

rozhodujúcim kritériom musí byť kvalita životného prostredia, musí návrh smerovať k realizácii viacpodlažného parkovania alebo rozšíreniu súčasných parkovísk tak, aby čo najväčšia časť terénu mesta musí zostať pre zeleň, chodcov a cyklistov.

Mestská hromadná doprava

MHD v podstate neexistuje ako samostatný fenomén a v meste sa prejavuje iba ako dôsledok prevádzkovania vonkajšej (prímestskej) autobusovej dopravy so situovaním zastávok v rámci mesta.

Cyklistická doprava

Mesto Trstená síce nemá ideálne podmienky pre tento druh dopravy, jedná sa však o najekologickejší dopravný prostriedok a preto by malo byť snahou vytvoriť mu vhodné podmienky.

Bolo by dobré, aby využívanie bicykla na rekreáciu a cesty do práce na seba nadväzovalo. Stále viac turistov k nám prichádza do mesta a prechádza ním na bicykli - v každom prípade je potrebné zabezpečiť cyklistický „tranzit“.

Tento typ dopravy je v Trstenej vhodné rozvíjať najmä z hľadiska prínosu pre cestovný ruch. Okolie mesta postupne získava značené cyklotrasy a niekoľko takýchto trás vedie aj cez mesto.

Peší pohyb

Ako najjednoduchšia forma pohybu by mala byť v meste ako je Trstená dominantou, nielen v obytnej zóne, ale aj vo vzťahu k centru, resp. v centre samotnom. To súvisí s vytvorením podmienok v centre – minimalizovaní automobilovej dopravy, režimom zásobovania, skludnení dopravy, ale aj vo vybudovaní atraktivít podporujúcich peší pohyb a zároveň zabezpečujúcich ich bezpečnosť. Nevyhnutné je ukončenie bezbariérovosti chodníkov do starších budov, v ktorých sídlia obchody a rôzne inštitúcie.

Vytvorenie podmienok pre kľudný a bezpečný pohyb súvisí tiež s rozvojom cestovného ruchu a snahou prilákať návštevníkov do mesta. Z tohto pohľadu je možné kombinovať, resp. spoločne riešiť cyklistické chodníky a pešie chodníky, ako to ďalej rieši tento dokument.

Vodné hospodárstvo

Zásobovanie pitnou vodou

Sídelný útvar Trstená je zásobovaný pitnou vodou nasledovne:

a) Mesto Trstená – centrálna časť + príslahlé sídliská

Zásobovanie pitnou vodou je riešené napojením na Oravský skupinový vodovod a z vodného zdroja pramene Mat'ková.

Napojenie na potrubie OSV OC DN 500 je realizované vo vodojeme OSV s objemom 250 m³. Z tohto vodojemu vedie prírodné potrubie DN 250 do vodojemu I. tlakového pásma a DN 150 do vodojemu II. tlakového pásma.

Pre I. tlakové pásmo je zásoba vody udržiavaná vo vodojeme $2 \times 1000 + 300 \text{ m}^3$. Do I. tlakového pásma spadá celé územie po ľavej strane rieky Oravice a časti sídla: Hýbeľ, sídlisko Mieru a sídlisko Západ.

Pre II. tlakové pásmo je zásoba vody vytvorená vo vodojeme $2 \times 250 \text{ m}^3$. Do II. tlakového pásma patria IBV Ďurčinová a IBV Vyšný breh.

Hlavné zásobné vedenia a rozvodná sieť:

Pre I. tlakové pásmo vedú z vodojemu $2 \times 1000 \text{ m}^3 + 300 \text{ m}^3$ tri zásobné ocelové potrubia DN 150, 200 a 250. Rozvodná sieť je z profilov DN 80 – 250.

Pre II. tlakové pásmo vedie z vodojemu $2 \times 250 \text{ m}^3$ zásobné potrubie PVC DN 150. Rozvodná sieť je z profilov DN 80, 100, 150.

V meste prebieha výmena zastaraných rozvodov pitnej vody, čoho dôsledkom sú časté rozkopávky miestnych komunikácií.

b) Ústie nad Priehradou

Verejný vodovod je zokruhovaný z vodojemu Vyšný Breh až k prívodnému potrubiu PVC DN 80 pre Košariská.

c) Oravská Priehrada – časť Stará Hora

Je zásobovaná pitnou vodou z prameňov vo Volarčinskej doline, ktorých min. výdatnosť je 0,7 l/s a z OSV prívodným potrubím PVC DN 110 o dĺžke 702 m do vodojemu 100 m^3 .

Z vodojemu vedie do spotrebiska zásobné potrubie PVC DN 110. Rozvodné potrubie je liatinové DN 100.

V sídelnom útvare Trstená je 100% napojiteľnosť obyvateľstva na potrubie verejného vodovodu. Okrem obyvateľstva sú na verejný vodovod napojené všetky priemyselné objekty, prevádzky, služby, poľnohospodárske družstvo a vybavenosť.

Dĺžka vodovodného potrubia v sídelnom útvare Trstená v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti a.s.

Celková dĺžka prívodných potrubí (bez časti Oravská Priehrada – Stará Hora) v sídelnom útvare Trstená v správe Oravskej vodárenskej spoločnosti a.s. je 36 973 m, z toho v majetku OVS a.s. 33 293 m a podľa nájomných zmlúv je spravovaných 3 680 m.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

92,2 % obyvateľov mesta je napojených na kanalizáciu. Chýbajúca kanalizácia má negatívny dopad najmä na znečisťovanie potoku Všivár ale aj rieky Oravica.

Trstená – mesto

Existujúca kanalizácia mesta Trstená je vybudovaná v jednotnom systéme s odláhčovacími výustňami, zaústenými do rieky Oravica (cez dažďovú zdrž pod sídliskom Vyšný Breh, bez dažďovej zdrže na ulici Nábrehie Ľ. Štúra).

Delená kanalizácia (splašková + dažďová) je na sídlisku IBV Ďurdinová a sídlisku Západ. Dažďová kanalizácia je na námestí M. R. Štefánika. Zaústená je do rieky Oravica a do potoka Svrčin (Všivák) bez dažďovej zdrže.

Dažďová zdrž na sídlisku Západ (v areáli bývalej ČOV) je kapacitným potrubím prepojená na hlavný kanalizačný zberač a zároveň má odl'ahčovaciu výust' do rieky Oravice.

Na kanalizačnú sieť je napojených 5 744 obyvateľ'ov, t. j. 81% obyvateľ'ov mesta. Celková dĺžka kanalizácie v sídle je 7 600 b. m.

Čistenie odpadových vôd

Všetky odpadové vody mesta Trstená sú odvádzané skupinovú kanalizáciou Trstená – Tvrdošín - Nižná. Odpadové vody sú čistené v mechanicko-biologickej ČOV v Nižnej nad Oravou, ktorá bola uvedená do trvalej prevádzky v roku 1990.

Projektovaná kapacita ČOV je 158 l/s a je dimenzovaná s plošnou rezervou pre výhľadové rozšírenie po roku 2020 na počet ekvivalentných obyvateľ'ov 70 476.

V prevádzke je taktiež ČOV pri Colnici, ktorá je vo vlastníctve Colnej správy.

Kanalizačná sieť

V súčasnosti nie je vybudovaná kanalizácia v celom rozsahu mesta. Existujúcu stokovú sieť tvoria zberače A, B, C, D. Na vybudovanú stokovú sieť mesta sú napojené aj odpadové vody z väčšiny priemyselných závodov, hlavne v oblasti, kde prechádzajú zberače A a D.

Pre posúdenie existujúcej kanalizácie a komplexné dobudovanie stokovej siete v celom meste spracoval HDP Český Těšín v roku 1985 štúdiu „Trstená, kanalizácia – hydraulické prehodnotenie.“ Závěry boli ovplyvnené skutočnosťou, že rieka Oravica bola vodárenským tokom – v roku 1997 bola preradená medzi vodárensky významné toky.

Na kanalizačnej sieti mesta sú v súčasnosti vybudované dve dažďové zdrže, a to prietochné so zdržaním 10 – 15 minút pre dažď o intenzite 15 l/s. ha.

Územná časť Ústie nad Priehradou

V tejto územnej časti je vybudovaná jednotná kanalizácia s jednou odl'ahčovacou komorou, vyústenou do vodného diela Orava. Odpadové vody sú čistené na čistiarni odpadových vôd. Táto bola odovzdaná v máji 1994 do skúšobnej prevádzky.

Na kanalizačnú sieť je napojených 218 obyvateľ'ov, t.j. 95 % územnej časti. Celková dĺžka jednotnej kanalizácie je 1500 b. m.

Čistenie odpadových vôd

Ústie nad Priehradou – všetky odpadové vody sa čistia v mechanicko-biologickej čistiarni odpadových vôd. Základné kapacitné hodnoty ČOV:

- typ MČOV II. – 65,
- kapacita na prítoku 3,1 l/s
- projekt. počet EO – 325

Ústie nad Priehradou

Existujúca mechanická ČOV – štrbinová nádrž – kapacitne vyhovuje pre súčasný stav, účinnosť čistenia je nedostatočná. Bola vybudovaná nová ČOV, kapacita min. 500 EO.

Stará Hora

Existujúca kanalizácia aj ČOV je vyhovujúca aj pre výhl'adové napojenie obyvateľov a účastníkov do roku 2010.

Zásobovanie elektrickou energiou

Mesto Trstená

Mesto a katastrálne územie v súčasnosti zásobuje elektrickou energiou 47 trafostaníc o celkovom výkone 19.000 kVA. Tento výkon pokrýva spotrebu priemyslu, služieb a bývania.

Podľa informácií SSE, OPS Tvrdošín trafostanice T24 a T25 sú umiestnené veľmi nevýhodne (prístup k nim cez súkromné pozemky veľmi sťažuje práce pri opravách).

Je potrebné elektrické obvody v Trstenej zaokruhovať tak, aby sa v prípade výpadku ihneď pripojilo na iný okruh.

Ústie nad Priehradou

Lokalita je elektrinou zásobovaná z trafostanice s výkonom 250 kVA. Ďalšia trafostanica s výkonom 100 kVA slúži pre poľnohospodárske družstvo.

V prímestskej časti Ústie nad Priehradou sú pre novo budovanú IBV osadené dve kioskové trafostanice EH8 Elektro Harmonia.

Zásobovanie teplom

Zákon č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v § 31 odseku a) ukladá obciam povinnosť zabezpečiť vypracovanie koncepcie rozvoja obce v tepelnej energetike v súlade s dlhodobou koncepciou Energetickej politiky Slovenskej republiky a v rozsahu metodického usmernenia Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (MH SR).

V súvislosti s uvedenou skutočnosťou si Mesto Trstená objednalo spracovanie koncepcie v zmysle citovaného paragrafu Zákona o tepelnej energetike u Slovenskej energetickej agentúry (ďalej SEA). Zároveň zriadilo pracovnú skupinu, ktorá mala za úlohu spolupracovať so SEA pri vypracovaní koncepcie.

Koncepcia rozvoja tepelného hospodárstva mesta Trstená je strategický dokument, ktorý určuje základné ciele a rámce rozvoja energetiky na území mesta v dlhodobom časovom výhl'ade, pričom musí nadväzovať na celkové ciele a priority mesta.

Súčasný stav

Územie mesta Trstená patrí do mierne chladnej a mierne vlhkej klimatickej oblasti. Priemerná ročná teplota vzduchu za obdobie 1951-2005 dosahovala 6 °C a vo vykurovacom období v priemere 1,9 °C. Vykurovacie obdobie s priemernou dennou teplotou vzduchu pod

13 °C trvá v priemere 260 dní. V priebehu celého roka dochádza k stekaniu studeného vzduchu z okolitých pohorí a vyšších polôh a k jeho hromadeniu v údolných, najnižších polohách najmä počas noci.

Vytvárajú sa tak slabé inverzie teploty vzduchu prevažne vertikálnej hrúbky do 100 m. Vznikajú najčastejšie vo večerných hodinách a zanikajú v lete skoro ráno a v zime v priebehu dopoludnia. Vyskytujú sa v priemere 170 dní v roku.

Spôsob výroby a dodávky tepla v jednotlivých okrskoch je ovplyvnený do značnej miery charakterom zástavby, nakoľko tento pôsobí na efektivitu centralizovaného, resp. decentralizovaného spôsobu vykurovania. Zásobovanie teplom z centrálného zdroja je efektívne a v súčasnosti je realizované v obvodoch, kde prevažuje zástavba bytových domov (Stred, Západ a Mier).

Dodávku tepla pre bytový a verejný sektor v katastrálnom území mesta Trstená zabezpečuje jeden subjekt a to BYTTES, s.r.o. Trstená s licenciou na výrobu a rozvod tepla. Licencia mu bola vydaná v zmysle zákona č.70/1998 Z. z.. Jeho vymedzené zásobovacie územie je dané územím katastra mesta. Spoločnosť BYTTES, s. r. o. zabezpečuje výrobu a dodávku tepla v troch tepelných okruhoch s celkovým inštalovaným výkonom 8,81 MW.

Tepelný okruh PK-1 zásobuje teplom sídlisko Mier. Zdroj tepla – okrsková kotolňa bola do konca roka 2004 prevádzkovaná na hranici hospodárnosti. Od roku 2005 je jej prevádzka nehospodárna. Účinnosť celého tepelného okruhu má trvalý klesajúci trend.

Tepelný okruh PK-2 zásobuje teplom sídlisko Západ a je z hľadiska množstva vyrobeného tepla najväčší, podieľa sa takmer 72 % na celkovom predaji tepla v meste. Prevádzka tepelného okruhu je hospodárna.

Tepelný okruh PK-3 zásobuje teplom sídlisko Stred. Prevádzka tepelného okruhu bola do roku 2005 hospodárna, v roku 2005 došlo k zníženiu účinnosti potrubného rozvodu, čo sa prejavilo na nehospodárnosti okruhu.

Východiskom pre tvorbu koncepcie ďalšieho rozvoja existujúceho systému CZV je reálny potenciál miestnych obnoviteľných zdrojov energie a biomasy. Zámerom koncepcie je vybudovanie jedného kompaktného systému – jedného tepelného okruhu s jedným zdrojom tepla s viac palivovou základňou s odovzdávajúcimi stanicami tepla v každom mieste spotreby.

Súčasný stav zariadení na spotrebu tepla

V meste Trstená bolo v roku 2005 26 odberateľov tepla, z toho je 22 bytových a 4 nebytové objekty. Bytové objekty sa pritom podieľali na spotrebe tepla až 96,7%-ným podielom.

Jednotlivé objekty sú zásobované z troch jestvujúcich kotolní:

- K1 – Mier Trstená
- K2 – Západ Trstená
- K3 – Stred Trstená

Výrazný pokles spotreby tepla v bytových objektoch zásobovaných zo zdroja K1 od roku 2003 je spôsobený odpojením celkom štyroch bytových domov od tohto zdroja. V roku 2005 boli odpojené ďalšie štyri nebytové objekty. U jestvujúcich objektov je však v priebehu rokov 2001-2005 zrejмый pokles spotreby tepla, hlavne u bytových objektov. Tento pokles vyplýva hlavne zo zavedenia pomerových meračov.

Z priebehu mernej spotreby tepla na vykurovanie je zrejмый jej pokles v priebehu rokov 2001 – 2005. Tento stav bol spôsobený nárastom cien energií, ktorý ovplyvnil efektívnejšie hospodárenie s teplom na vykurovanie. Zároveň došlo k zlepšeniu v technickom vybavení objektov: hydraulické vyregulovanie vykurovacej sústavy, inštalácia termoregulačných ventilov, inštalácia ekvitermickej regulácie vykurovania a pomerových meračov.

Nárast ceny tepla sa prejavil v dopyte po teple, ktorý má klesajúci trend. V najbližších rokoch sa dá očakávať ešte výraznejší pokles dopytu po teple, hlavne pri bytových objektoch, ktorý je vyjadrený prostredníctvom mernej spotreby tepla na vykurovanie. Tento je spôsobený trendom obnovy bytových objektov (zateplenie obvodového plášťa a výmena okien). Pri súčasnej relatívne nízkej cene tepla (570,-Sk/GJ), oproti iným výrobcam tepla na Slovensku nie je pravdepodobné, že snaha spotrebiteľov po minimalizácii nákladov na teplo bude viesť k odpájaniu sa od systému centrálného zásobovania teplom a k budovaniu nových, vlastných zdrojov tepla. Avšak prudší nárast ceny tepla v budúcich obdobiach môže takéto snahy vystupňovať.

Jedným zo špecifických cieľov mesta Trstená je zlepšenie životného prostredia. V súčasnosti je v Trstenej 18 tepelných zdrojov s inštalovaným výkonom väčším ako 300 kW. V týchto tepelných zdrojoch bolo v roku 2005 na energetické a technologické účely spotrebované 2,44 milióna m³ zemného plynu, 246 ton koksu a 41 ton hnedého uhlia. Pri spaľovaní procese týchto palív vznikajú emisie (SO₂, NO_x, CO, CO₂, tuhé znečisťujúce látky-TZL a celkový organický uhlík-TOC), ktoré nepriaznivo pôsobia na životné prostredie.

Na krytie spotreby tepla v bytovokomunálnej sfére pripadlo v roku 2005 viac ako 51 % z celkovej spotreby tepla v palive a tým aj množstva emitovaných škodlivín. Z uvedeného vyplýva, že spoločnosť Byttes, s.r.o. je najväčším výrobcou tepla a tým aj producentom škodlivých emisií v katastri mesta.

Podrobnú analýzu uvádza samostatný dokument Koncepcia rozvoja energetického hospodárstva mesta Trstená, ktorý bol schválený Mestským zastupiteľstvom v novembri 2006.

Telekomunikácie

Orgány Slovak Telekom, a. s. odmietli poskytnúť k tejto časti potrebné podklady z dôvodu ich utajenia a preto táto časť nebola spracovaná.

Predpokladáme však, že úroveň telekomunikácií je v meste na úrovni zodpovedajúcej celoslovenskému priemeru. Rovnako vychádzame z predpokladu, že existujú rozvojové zámery, ktoré zabezpečia rovnomerný rast úrovne, dostupnosti a kvality poskytovaných telekomunikačných služieb porovnateľných s ostatnými mestami, regiónmi, resp. susednými štátmi.

Zásobovanie plynom

SÚ Trstená je v súčasnosti plynofikovaný zemným plynom naftovým okrem okrsku Ústie nad Priehradou. V okrskoch Ústie nad Priehradou a Stará hora sa zvažuje zásobovanie vybavenosti kvapalným plynom propán pre jednotlivé objekty vybavenosti a podnikateľskej sféry, skladovaného v tlakových nádobách.

HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA

Ekonomický potenciál mesta a regiónu predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb.

Je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností mesta a determinantom životnej úrovne jeho obyvateľstva. Z hľadiska fungovania ekonomiky regiónu a mesta určuje jej ponukovú stránku.

Hospodársky rozvoj v kraji je poznačený deformáciou z minulých období, najmä úpadkom priemyselnej výroby. Ovplyvnila ho strata výrobných trhov, drahé úvery, opotrebovanosť technologických zariadení a privatizácia.

Taktiež i zdedené jednostranné zameranie priemyslu na strojárstvo v okresoch Martin, Kysucké Nové Mesto, hutníctvo bez surovínovej základne na Orave, prevládajúci monoštruktúralný charakter s 1 až 3 dominantnými výrobnými podnikmi na Orave a Kysuciach. Všetky tieto faktory, spolu s vybavenosťou v oblasti infraštruktúry spôsobili a spôsobujú, že rozvoj podnikania nie je na žiadúcej úrovni.

Pre hospodársko-sociálny potenciál územia je charakteristická jeho priemyselno-pol'nohospodárska základňa.

Výkonnosť ekonomiky v regióne

Základným ukazovateľom výkonnosti ekonomiky je hrubý domáci produkt. Žilinský kraj v hodnotení ekonomického postavenia z hľadiska tvorby HDP patrí k stredne výkonným regiónom SR.

V roku 2001 regionálny hrubý domáci produkt dosiahol hodnotu 108 628 mil. Sk v bežných cenách, v roku 2004 bol 142 185 mil. Sk v bežných cenách, čo v prepočte na 1 obyvateľa predstavuje 204 952 Sk v bežných cenách. Oproti roku 2000 vzrástol indexom 144,73 %. Objem v kraji vytvoreného HDP predstavuje 10,49 % podiel na vytvorenom HDP v SR.

Tvorba hrubého domáceho produktu v sledovanom období rokov 2000 až 2004 má stúpajúci trend, čo naznačuje progresívny vývoj regionálnej ekonomiky.

V roku 2004 dosiahol Žilinský kraj 46,17% hrubého domáceho produktu v parite kúpnej sily na obyvateľa z priemeru EÚ.

tabuľka č. 34

Vývoj HDP v bežných cenách

žilinský kraj / SR	2000	2001	2002	2003	2004
HDP v mil. Sk	98 956	108 628	116 860	125 038	142 185
HDP na obyvateľa v tis. Sk	141 609	153 812	165 759	179 534	204 952
HDP na obyvateľa ako % z priemeru SR	81,30	81,40	80,20	79,60	81,40
HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily ako % EÚ	36	38,25	41,01	42,26	46,17
HDP za SR v mil. Sk	941 314	1 020 595	1 111 484	1 212 665	1 355 262

Zdroj: ŠÚ SR

V roku 2004 bola v Žilinskom kraji vyprodukovaná **hrubá pridaná hodnota** v objeme 127 016 mil. Sk, čo predstavuje 10,49% podiel na hrubej pridanej hodnote vyprodukovanej v SR. Vývoj tvorby hrubej pridanej hodnoty v r. 2000 - 2004 a štruktúra jej tvorby podľa odvetví v Žilinskom kraji sú uvedené nižšie.

tabuľka č. 35

Hrubá pridaná hodnota v mil. Sk (bežné ceny)

Kraj	2000	2001	2002	2003	2004	index kraj/SR – 2004	index 2004/2003
Bratislavský	207 500	226 090	251 467	274 691	307 878	25,43	112,08
Trnavský	89 866	96 468	102 272	116 868	127 542	10,53	109,13
Trenčiansky	89 062	97 559	102 521	112 993	123 815	10,23	109,58
Nitriansky	96 204	103 576	111 737	125 230	138 326	11,43	110,46
Žilinský	87 972	98 100	105 007	112 924	127 016	10,49	112,48
Banskobystrický	85 333	95 553	106 078	115 360	123 281	10,18	106,87
Prešovský	74 176	82 615	91 084	98 044	108 607	8,97	110,77
Košický	106 715	121 723	128 577	139 073	154 209	12,74	110,88
SR spolu	836 828	921 684	998 743	1 095 183	1 210 674	100,00	110,55

tabuľka č. 36

Štruktúra tvorby hrubej pridanej hodnoty podľa odvetví – v mil. Sk (b. c.)

Žilinský kraj	2000	2001	2002	2003	2004
A + B	3 650	4 356	4 986	4 757	5 220
C až F	35 197	38 587	41 966	45 892	51 569
G až P	49 125	55 157	58 055	62 275	70 227
Spolu	87 972	98 100	105 007	112 924	127 016

Poznámka:

A+ B - poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo, rybolov a chov rýb

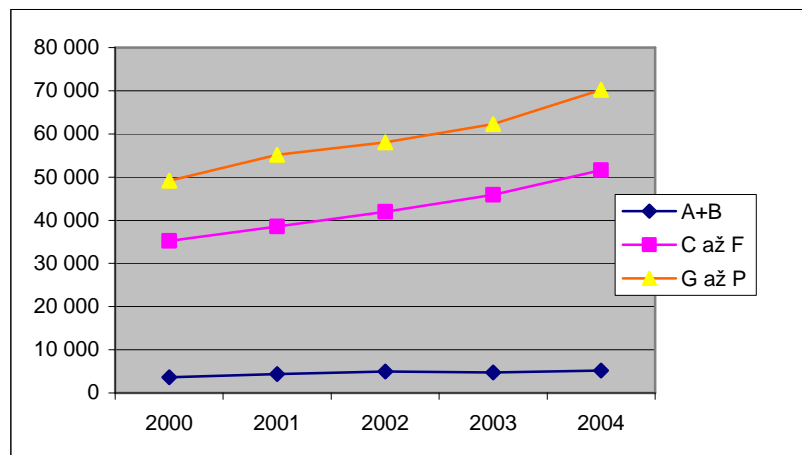
C až F - ťažba nerastných surovín, priemyselná výroba, výroba a rozvod elektriny, plynu a vody, stavebníctvo

G až P - veľkoobchod, maloobchod, hotely, reštaurácie, doprava, pošty, telekomunikácie, peňažníctvo, poisťovníctvo, iné obchodné služby

Rozdielnu dynamiku vývoja (najnižšia v pôdohospodárstve) a podiel jednotlivých odvetví na tvorbe hrubej pridanej hodnoty v Žilinskom kraji ukazuje nižšie uvedený graf.

Dynamika hrubej pridanej hodnoty v Žilinskom kraji

Organizačná štruktúra hospodárstva

V ŽSK bolo v r. 2005 evidovaných 66 088 ekonomicky aktívnych subjektov. Najväčší podiel z celkového počtu subjektov tvorili fyzické osoby - podnikatelia (79,8 %), podiel podnikov bol 12,8 % a neziskových inštitúcií 7,4 %.

Z celkového počtu organizačných subjektov bolo 27,3 % v okrese Žilina. Najnižší počet organizačných subjektov bol v ekonomicky zaostávajúcich okresoch a v okresoch s nedostatočne vybudovanou technickou a sociálnou infraštruktúrou.

Vzrástol počet právnických osôb na 13 287 subjektov. Na počte právnických osôb sa podieľa najväčšou mierou okres Žilina (31,6 %).

tabuľka č. 37

Vývoj počtu právnických osôb

okres, kraj	2001	2004	2005	index 2005/2001	podiel okresov (%)
Bytča	225	291	310	137,8	2,3
Čadca	807	1 052	1 173	145,3	8,8
Dolný Kubín	684	855	929	135,8	7,0
Kysucké Nové Mesto	341	414	453	132,8	3,4
Liptovský Mikuláš	1 142	1 433	1 587	139,0	11,9
Martin	1 887	2 299	2 492	132,1	18,8
Námestovo	408	478	525	128,7	4,0
Ružomberok	601	765	857	142,6	6,4
Turčianske Teplice	220	260	278	126,4	2,1
Tvrdošín	361	444	489	135,4	3,7
Žilina	3 030	3 728	4 194	138,4	31,6
Žilinský kraj	9 706	12 019	13 287	136,9	100,0
Slovenská republika	93 070	114 285	126 777	136,2	

Zdroj: ŠU SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006

Počet podnikov vzrástol v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 13,1 %, z toho obchodných spoločností o 16,1 %. Taktiež vzrástol počet neziskových inštitúcií o 6,1 %. V štruktúre podnikov rozhodujúcu časť tvorili spoločnosti s ručením obmedzeným (81,3 %), akciové spoločnosti sa podieľali 5,4 %, družstvá 2,2 % a fyzické osoby zapísané v obchodnom registri 1,9 %.

V odvetvovej štruktúre 40,2 % podnikov má svoju činnosť zameranú na obchod, 16,6 % priemysel, 9,7 % stavebníctvo, 5,7 % poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo, 3,6 % nehnuteľnosti a prenájom, rovnako 3,6 % hotely a reštaurácie, 2,4 % doprava a skladovanie.

tabuľka č. 38

Štruktúra organizácií, právnických a fyzických osôb v ŽSK v r. 2005

okres, kraj	počet organ. subjektov	podiel okresov z celku (%)	právnické osoby	v tom:			fyzické osoby – podnikatelia
				podniky	obchodné spoločnosti	neziskové inštitúcie	
Bytča	2 496	3,7	310	194	160	116	2 186
Čadca	7 666	11,6	1 173	773	698	400	6 493
Dolný Kubín	3 589	5,4	929	519	442	410	2 660
Kysucké N. Mesto	3 188	4,8	453	306	277	147	2 735
Liptovský Mikuláš	6 654	10,1	1 587	874	765	713	5 067
Martin	9 095	13,8	2 492	1 468	1 368	1 024	6 603
Námestovo	6 127	9,3	565	308	247	257	5 562
Ružomberok	4 557	6,9	857	472	408	385	3 700
Turč. Teplice	1 324	2,0	278	137	107	141	1 046
Tvrdošín	3 348	5,1	489	273	226	216	2 859
Žilina	18 044	27,3	4 194	3 120	2 883	1 074	13 850
Žilinský kraj	66 088	100,0	13 327	8 444	7 581	4 883	52 761

Zdroj: ŠÚ SR, Bulletin 2005

Počet fyzických osôb podnikateľov vzrástol oproti r. 2001 o 29,6 % a dosiahol stav 52 761 osôb. V tom bolo živnostníkov 50 119, osôb podnikajúcich v slobodných povolaniach 1 422 a samostatne hospodáriacich roľníkov 1 220. V porovnaní s r. 2001 sa počet živnostníkov zvýšil o 32,3 %, počet osôb podnikajúcich formou slobodných povolaní sa zvýšil o 1,4 % a počet samostatne hospodáriacich roľníkov klesol o 15 %.

Najviac živnostníkov v r. 2005 podnikalo v obchode 27,8 %, v stavebníctve pracovalo 26,7 % živnostníkov, v priemysle 21,6 %. V hoteloch a reštauráciách 4,8 %, v doprave a skladovaní 3,2 %, v poľnohospodárstve, poľovníctve a lesníctve 0,8 %.

Fyzické osoby – podnikatelia v ŽSK podľa právnych noriem

okres / ŽSK / SR	fyzické osoby podnikatelia spolu			v tom								
				živnostníci			slobodné povolania			samost. hosp. roľníci		
rok	2001	2004	2005	2001	2004	2005	2001	2004	2005	2001	2004	2005
Bytča	1 610	2 126	2 186	1 514	2 033	2 092	39	45	46	57	48	48
Čadca	4 602	6 106	6 493	4 187	5 707	6 137	168	184	177	247	215	179
Dolný Kubín	1 966	2 592	2 660	1 767	2 398	2 483	93	101	91	106	93	86
Kys. N. Mesto	2 138	2 679	2 735	2 001	2 572	2 634	61	63	58	76	44	43
Lipt. Mikuláš	4 276	4 991	5 067	3 882	4 592	4 685	160	168	161	234	231	221
Martin	5 303	6 511	6 603	5 004	6 175	6 288	207	215	199	92	121	116
Námestovo	3 790	5 233	5 562	3 575	5 034	5 352	79	94	92	136	105	118
Ružomberok	2 919	3 494	3 700	2 635	3 215	3 440	113	125	115	171	154	145
Turč. Teplice	771	1 008	1 046	717	958	999	32	28	24	22	22	23
Tvrdošín	2 005	2 644	2 859	1 825	2 477	2 703	66	64	62	114	103	94
Žilina	11 312	13 708	13 850	10 748	13 128	13 306	384	434	397	180	146	147
Žilinský kraj	40 692	51 092	52 761	37 855	48 289	50 119	1 402	1 521	1 422	1 435	1 282	1 220
SR	303 506	360 378	367 094	279 597	336 640	344 870	12 187	13 683	12 752	11 722	10 055	9 472

Zdroj: ŠÚ SR-KS v Žiline, Bulletin 2001,2004,2005

Z hľadiska vlastníctva z celkového počtu 8 444 podnikov je 98,9 % v súkromnom sektore a 1,1% vo verejnom sektore. Podiel podnikov so zahraničným vlastníctvom predstavoval 5,5 % a s medzinárodným 6,0 %. Postupne sa v ŽSK zvyšuje počet subjektov v zahraničnom vlastníctve.

tabuľka č. 40

Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva v r. 2005

okres, kraj	podniky spolu		z toho					
			súkromný sektor		z toho			
	k 31.12.	podiel (%)	k 31.12.	podiel (%)	zahraničné		medzinárodné	
					k 31.12.	podiel (%)	k 31.12.	podiel (%)
Bytča	194	2,3	191	2,3	11	2,4	18	3,6
Čadca	773	9,2	762	9,1	55	11,9	45	8,9
Dolný Kubín	519	6,2	513	6,2	19	4,1	31	6,1
Kysucké Nové Mesto	306	3,6	305	3,7	23	4,9	8	1,6
Liptovský Mikuláš	874	10,4	855	10,2	40	8,7	55	10,9
Martin	1 468	17,4	1 461	17,5	65	14,1	104	20,6
Námestovo	308	3,6	296	3,5	15	3,3	11	2,2
Ružomberok	472	5,6	460	5,5	15	3,3	20	4,0
Turčianske Teplice	137	1,6	134	1,6	6	1,3	13	2,6
Tvrdošín	273	3,2	268	3,2	16	3,5	19	3,8
Žilina	3 120	36,9	3 105	37,2	196	42,5	180	35,7
Žilinský kraj	8 444	100,0	8 350	100,0	461	100,0	504	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006

Z hľadiska veľkostnej štruktúry podnikov, prevládajú v ŽSK malé podniky, ktorých bolo 95 %. Do kategórie stredných podnikov je zaradených 4,2 % a 0,9 % do kategórie veľkých podnikov. Z celkového počtu 8 018 malých podnikov je 94,4 % s počtom zamestnancov 0 - 19.

tabuľka č. 41

Podniky spolu a podľa počtu zamestnancov – časť I.

okres / ŽSK / SR	podniky spolu		
	rok 2001	rok 2004	rok 2005
Bytča	150	185	194
Čadca	545	670	773
Dolný Kubín	393	459	519
Kysucké Nové Mesto	239	272	306
Liptovský Mikuláš	620	769	874
Martin	1 113	1 333	1 468
Námestovo	223	276	308
Ružomberok	343	403	472
Turčianske Teplice	118	126	137
Tvrdošín	209	242	273
Žilina	2 325	2 729	3 120
Žilinský kraj	6 278	7 464	8 444
SR	62 867	74 207	83 710

tabuľka č. 42

Podniky spolu a podľa počtu zamestnancov – časť II.

okresy / ŽSK / SR	v tom s počtom zamestnancov											
	0 - 19			20 – 49			50 - 249			250 a viac		
	rok 2001	rok 2004	rok 2005	rok 2001	rok 2004	rok 2005	rok 2001	rok 2004	rok 2005	rok 2001	rok 2004	rok 2005
Bytča	126	147	164	10	23	17	12	14	12	2	1	1
Čadca	478	589	703	29	49	39	31	26	27	7	6	4
Dolný Kubín	348	397	458	20	35	34	22	22	21	3	5	6
Kys. N. Mesto	213	239	274	11	14	16	11	15	13	4	4	3
Lipt. Mikuláš	537	656	766	25	45	51	42	58	47	16	10	10
Martin	999	1 200	1 340	62	74	69	44	47	48	8	12	11
Námestovo	173	208	248	24	31	27	22	33	30	4	4	3
Ružomberok	288	333	417	19	35	24	32	29	27	4	5	4
Turč. Teplice	98	107	119	10	9	9	8	9	8	2	1	1
Tvrdošín	172	196	226	15	17	16	19	24	25	3	5	6
Žilina	2 087	2 452	2 858	121	141	143	95	113	95	22	23	24
Žilinský kraj	5 519	6 524	7 573	346	473	445	338	390	353	75	77	73
SR	56601	66863	76780	2851	3555	3 379	2 825	3 136	2 930	590	653	621

Zdroj: ŠÚ SR, Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2006

Zoznam podnikateľských subjektov v meste Trstená tvorí samostatnú prílohu tohto dokumentu.

Štruktúra ekonomiky

Vývoj štruktúry ekonomiky Žilinského kraja je v posledných rokoch charakterizovaný postupným posilňovaním odvetvia služieb, oslabovaním odvetvia priemyslu a stavebníctva a pokračujúcim útlmom v poľnohospodárstve. V roku 2000 hrubá pridaná hodnota v odvetví služieb dosiahla jeden a polnásobné hodnoty oproti priemyslu, dvanásťnásobne hodnoty oproti pôdohospodárstvu. Nasledujúce charakteristiky jednotlivých odvetví sú za súbor organizácií s 20 a viac zamestnancami. Pokles podielu priemyslu na tvorbe HDP je dôsledkom špecifických faktorov, ktoré sprevádzali transformačný proces po roku 1989, taktiež i technologické zaostávanie výroby.

Stavebníctvo

V Žilinskom kraji v r. 2005 dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve 15 mil. Sk, čo je (14,3 % celoslovenských tržieb) a medziročne boli vyššie o 57,3 % v stálych cenách r. 2000.

Stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami podnikov so sídlom v Žilinskom má stúpajúcu tendenciu hlavne v smeroch novej výstavby a produkcii v zahraničí. Produkcia v zahraničí sa na celkovom objeme podieľala 11,3 % a oproti predchádzajúcemu roku vzrástla o 3,7 %.

V r. 2005 bol podiel stavebnej produkcie Žilinského kraja na stavebnej produkcii SR 17,5 % a Žilinský kraj sa tak zaradil na druhé miesto za Bratislavským krajom.

Na celoslovenskej stavebnej produkcii vykonávanej vlastnými zamestnancami sa stavebné podniky so sídlom v Žilinskom kraji podieľali 15,7 %. Úroveň mzdy v stavebníctve za kraj zaostáva za celoslovenskou úrovňou o 11,1 %.

tabuľka č. 43

Prehľad ukazovateľov v stavebníctve porovnanie ŽSK / SR

Kraj	stavebná produkcia v mil. Sk *			priemerný počet evidovaných zamestnaných		
	2001	2004	2005	2001	2004	2005
Žilinský kraj	4664	6360	10310	7213	6489	7583
Podiel na SR (%)	11,4	12,5	15,8	13,9	14,6	16,1

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov SR 2006

* Za stavebné podniky s počtom zamestnancov 20 a viac.

Z územného hľadiska najväčší objem stavebných prác v r. 2005 vykonávaných vlastnými zamestnancami realizovali podniky zo sídlom v okrese Žilina - 66,4 %. Zamestnanosť v stavebných podnikoch v ŽSK má od r. 2001 progresívny charakter.

Prehľad ukazovateľov v stavebníctve podľa okresov ŽSK

okres, kraj	počet stavebných podnikov	počet živnostníkov podnikajúcich v stavebníctve	stavebná produkcia vykon. vlastnými zamestnancami (tis. Sk)	stavebná produkcia podľa dodáv. zmlúv (tis. Sk)
Bytča	20	788	D	D
Čadca	100	1 744	407 068	457 119
Dolný Kubín	46	562	437 006	447 336
Kysucké N. Mesto	51	851	519 281	268 651
Liptovský Mikuláš	46	583	1 065 111	1 404 354
Martin	77	900	123 202	1 139 855
Námestovo	56	2 744	402 538	238 556
Ružomberok	40	484	107 326	170 252
Turčianske Teplice	6	155	D	D
Tvrdošín	16	750	D	D
Žilina	358	3 797	6 755 456	7 237 465
Žilinský kraj	816	13 358	10 169 373	11 946 530

Zdroj: ŠÚ SR

Vysvetlivky: D - údaj nie je možné publikovať pre jeho dôverný charakter

Stavebná produkcia v ŽSK je v porovnaní s ostatnými krajinami na vysokej úrovni a má stúpajúcu tendenciu hlavne v smeroch novej výstavby, s čím súvisí aj stúpajúci počet zamestnaných v stavebníctve. Úroveň mzdy v stavebníctve však zaostáva za celoslovenským priemerom.

Z územného hľadiska kraja, najväčšiu produkciu výkonov vykonaných vlastnými zamestnancami v stavebníctve vykazujú podniky a živnostníci okresov Žilina, Liptovský Mikuláš a Kysucké Nové Mesto.

Priemysel

Priebeh transformačného procesu v nadväznosti na dovtedajšiu ekonomickú základňu ovplyvnil hospodárstvo jednotlivých okresov regiónu. Priemysel Žilinského kraja je diverzifikovaný, so zastúpením odvetvových agregácií:

- Automobilový priemysel
- Ťažba nerastných surovín
- Výroby potravín a pochutín
- Textilný a odevný priemysel
- Spracovanie kože, výroba kožených výrobkov
- Drevospracujúci priemysel
- Papierenský a polygrafický priemysel
- Chemický a farmaceutický priemysel
- Gumársky priemysel a výroba plastov
- Výroba kovov a kovových výrobkov
- Výroba strojov a strojných zariadení
- Výroba elektrických a optických prístrojov
- Výroba dopravných prostriedkov
- Výroba inde neklasifikovaná
- Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody

Priemysel s jednotlivými svojimi odvetvami výrazne ovplyvňuje hospodárske postavenie regiónu. Celoslovenský význam má najmä výroba celulózy, papiera a výrobkov z papiera, výroba elektrických, optických zariadení, automobilová výroba a taktiež i palivo-energetický priemysel. Významné postavenie má i výroba potravín. Z hľadiska koncentrácie priemyslu môžeme kraj rozdeliť na okresy s vysokou koncentráciou priemyslu a to od Žiliny až po Liptov. Medzi menej rozvinuté priemyselné oblasti patrí Bytča, región Orava a Kysuce. Okres Turčianske Teplice je bez veľkých nosných podnikov a hospodárske zameranie okresu je prevažne poľnohospodárskeho charakteru.

Súčasne rozloženie sektorov hospodárstva v okresoch Žilinského kraja a predpokladaný rozvoj v ďalšom období uvádza nasledujúca tabuľka.

tabuľka č. 45

Rozloženie sektorov hospodárstva

okresy/ŽK/SR	Potravnársky	Textilný odevný	Spracovanie kože, výroba obuvi	Strojárske hutnícky	Elektro-technický	Výroba z gumy a plastov	Chemický a farmaceutický	Drevospracujúci	Celulózo-papierenský polygrafický	Energetický
Bytča		x		x/p		x		x/p		
Čadca	x	x	x	x/p				x/p		
Dolný Kubín				x/p	x					
Kysucké Nové Mesto				x/p						
Liptovský Mikuláš	x/p	x	x	x	x/p			x/p		
Martin	x		x/p	x/p			x	x/p	x/p	x
Námestovo		x		x	x/p					
Ružomberok		x					x		x/p	
Turč. Teplice								x		
Tvrdošín	x				x/p			x/p		
Žilina	x/p	x		x/p	x/p	x	x	x/p	x/p	x/p

Vysvetlivky: x - súčasne rozloženie sektorov

P - rozvoj v ďalšom období

Priemyselná výroba má rozhodujúce zastúpenie v okrese Žilina. Z hľadiska objemu tržieb za vlastné výkony a tovar má rozhodujúce postavenie výroba, rozvod elektriny, plynu a pary, výroba strojov inde nezaraďená, výroba celulózy a papier. výrobkov, výroba komunikačných zariadení a výroba potravín. Z hľadiska zamestnanosti má rozhodujúce zastúpenie výroba strojov inde nezaraďených.

Priemysel prispieva významnou mierou k hospodárskemu rastu, zamestnanosti a výkonnosti regiónu. Dôležitým ukazovateľom úrovne priemyselnej výroby sú tržby za vlastné výkony a tovar. Priemyselné subjekty so sídlom v Žilinskom kraji s počtom zamestnancov 20 a viac dosiahli v roku 2005 tržby za vlastné výkony a tovar 114 457 202 tis. Sk. Podiel kraja na celoslovenskom objeme tržieb (8,4 %) bol v piaty v poradí krajov.

Z územného hľadiska najvyššie tržby za vlastné výkony a tovar sa dosahujú v okrese Žilina (31,7%). Viac ako desiatimi percentami sa podieľajú okresy Martin (14,8 %) a Ružomberok (16,4 %). V týchto okresoch je vysoko koncentrovaná výroba. Medzi rozvinuté priemyselné oblasti patrí aj Liptovský Mikuláš, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín. Menej rozvinutá je severná časť regiónu Orava, Bytča a Čadca. Okres Turčianske Teplice je bez veľkých nosných podnikov a hospodárske zameranie okresu je zamerané na poľnohospodárstvo, kúpeľníctvo.

V roku 2006 nabehla svoju výrobu automobilov spoločnosť KIA. Po dosiahnutí plnej kapacity výroby podstatne vzrastie výroba motorových vozidiel, ktorá by mala podstatne zvýšiť aj výrobu strojov inde nezarađených.

Podstatne sa zvýšil objem priamych zahraničných investícií do priemyslu. Ovplynul to najmä vstup juhokórejskej spoločnosti Kia Motors a jej subdodávateľov. Rastie však aj zahraničný kapitál v ďalších okresoch kraja. V okrese Tvrdošín, Námestovo sa intenzívne rozvíja elektrotechnický priemysel. Pre investorov je potrebné zlepšiť kvalifikáciu pracovnej sily.

V ŽSK existujú voľné plochy pre zriadenie priemyselných parkov a rozvojových výrobných plôch, čo vyvoláva možnosť ďalšieho vstupu zahraničných investorov a tým zvýšenia konkurencieschopnosti výroby.

Náročnejšie technológie sú v Žilinskom regióne pomerne dosť zastúpené, čo sa prejavuje aj pomere počtu podnikov high-tech k hodnote nimi vytvorených tržieb. Tento údaj dobre korešponduje aj so vzdelanostnou úrovňou kraja, vyznačujúcou sa vysokým počtom vysokoškolsky vzdelaných ľudí.

Inovačná kapacita ŽSK dosahuje v rámci SR nadpriemernú úroveň, napriek tomu sú tu pomerne veľké disparity medzi jednotlivými okresmi.

Inovačná úroveň podnikov ŽSK nie je v porovnaní s vyspelými regiónmi EÚ dostačujúca, avšak existujú tu predpoklady pre trvalo udržateľný rast, čomu by mala napomôcť aj realizácia Regionálnej inovačnej stratégie Žilinského regiónu.

Priame zahraničné investície

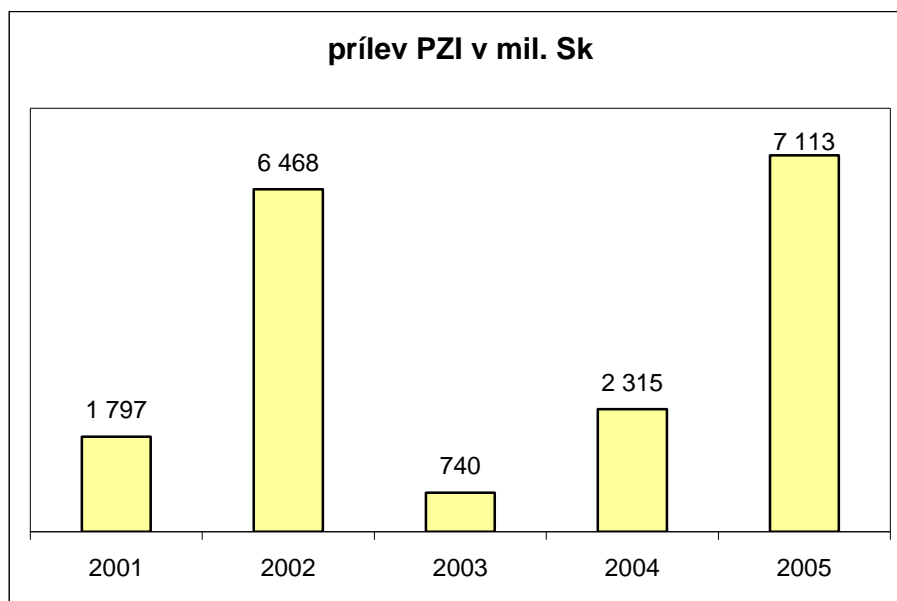
Pre zaistenie stabilizácie a rozvoja podnikov je potrebná podpora vstupu priamych zahraničných investícií do regiónu a budovanie priemyselných parkov. Taktiež postup štrukturálnych zmien v priemysle súvisí i s priamymi zahraničnými investíciami, ktoré sú vo všeobecnosti jeden z najefektívnejších nástrojov zvyšovania konkurencieschopnosti ekonomiky.

Podľa porovnania stavu priamych zahraničných investícií k 31.12.2005 sa Žilinský kraj v rámci SR nachádza na treťom mieste s podielom 7,17%, za Bratislavským a Košickým krajom, tesne pred Trnavským krajom. Táto pozícia je spôsobená hlavne značne zvýšeným prílevom investícií v roku 2005 (KIA), ktorý prekonal dovtedy najvyšší prílev z roku 2002.

tabuľka č. 46

Stav priamych zahraničných investícií – v mil. Sk

kraj, SR	2001	2 002	2 003	2004	2005	podiel na SR v 2005
Bratislavský	94 239	166 794	175 496	205 988	210 906	60,37
Trnavský	11 569	13 652	17 877	23 939	24 732	7,08
Trenčiansky	7 099	9 579	14 272	17 408	20 429	5,85
Nitriansky	7 626	9 363	11 627	12 895	13 653	3,91
Žilinský	10 316	12 584	14 471	19 180	25 053	7,17
Banskobystrický	8 180	8 492	9 065	10 025	11 313	3,24
Prešovský	5 532	5 891	6 020	7 102	7 185	2,06
Košický	37 590	33 162	34 250	34 434	36 056	10,32
SR spolu	182 151	259 517	283 078	330 971	349 327	100,00

Prehľad prílevu PZI do Žilinského kraja za obdobie rokov 2001 - 2005

Zahraničný kapitál vstúpil do podnikovej sféry najmä formou akvizícií už existujúcich firiem, respektíve prostredníctvom rekonštrukcií a obnove výroby v existujúcich priestoroch. Nové investície na zelenej lúke, ktoré sú veľmi dôležité pri zlepšovaní ponuky na trhu práce v roku 2001 zrealizoval Punch Campus, s.r.o. v Námestove (elektronický priemysel). V Žilinskom kraji už pôsobiace zahraničné firmy rozširujú výrobu a investujú napr. ECCO, a.s. v Martine, INA Kysuce, a.s. v Kysuckom Novom Meste. Prílev priamych zahraničných investícií do priemyslu Žilinského kraja zvýšil najmä v roku 2005. Ovplynul ho najmä príchod KIA a jeho ďalších subdodávateľov.

tabuľka č. 47

Ďalší najvýznamnejší zahraniční investori v ŽSK

investor	krajina pôvodu	spoločnosť	odvetvie priemyslu
Alcatel	Nemecko	Alcatel Lipt. Hrádok	Elektrotechnický
Punch	Belgicko	Punch Námestovo	Elektrotechnický
Ferona	Česká republika	Ferona Žilina	Obchod
Ina Deutchland	Nemecko	Ina Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto	Strojárske
Ecco	Dánsko	Ecco Martin	Obuvnícky
Swedwood	Švédsko	Swedwood Slovakia Závažná Poruba	Nábytkársky
Gabor	Rakúsko	Gabor Slovakia Liptovský Mikuláš	Obuvnícky
Schafstall Handelsgesellschaft	Nemecko	Schafstall Liptovský Mikuláš	Kožiarske
BMBeteiligung Management	Nemecko	Tatra - Leder Liptovský Mikuláš	Kožiarske
Paul Craemer GmbH	Nemecko	Craemer Liptovský Mikuláš	Strojárske

Pokračovanie tabuľky zo strany 63

Bongrain Europe	Francúzsko	Liptovská mliekareň Liptovský Mikuláš	Potravinársky
Neusiedler	Rakúsko	Mondi Business Paper SCP Ružomberok	Celulóza a papier
Matsushita	Japonsko	Matsushita Electronic Components Trstená	Elektrotechnický
Hoechst	Nemecko	Hoechst-Biotika Martin	Chemický
Volkswagen	Nemecko	Volkswagen Bratislava- pob. Martin	Automobilový
Johnson Controls Internationa	USA, Japonsko	Trim Leader Martin	Automobilový
Barlo IRG Plastics N.V.	Belgium	Barlo Plastics Žilina	Chemický
Aquafil Textile Yarns	Taliansko	Aquaachemia Žilina	Chemický
AFE Metal	Francúzsko	AFE Foundry Martin	Strojár., hutnícky
Kia Motors & Hyundai Mobis	Južná Kórea	KIA Motors & Hyundai Mobis Žilina	Automobilový
DKI Plast Holding a.s.	Taliansko	DKI Plast Žilina	Chemický
Dhollandia	Belgicko	Dhollandia Central Europe, Predmier	Strojársenský
Donghee	Južná Kórea	Donghee Slovakia Strečno	Automobilový
SUNGWOOD HITECH	Južná Kórea	Sungwoo Hitech Žilina	Automobilový
HYSCO	Južná Kórea	HYSCO SLOVAKIA Gbeľany	Strojársenský
GAT	Španielsko	GAT Martin	Automobilový
Johnson Controls Int.	USA	Johnson Controls International Žilina	Automobilový
Glacier Garlok	USA	GGB Slovakia Sučany	Strojársenský
Grupo AMAYA TELERIA S.L	Španielsko	MAR SK Sučany	Strojársenský
MPM	Nemecko	Forum Components Sučany	Strojársenský
Key Plastics	Portugalsko	Key Plastics Slovakia Dolný kubín	Automobilový

Zdroj: interné materiály ŽSK

Priemyselné parky

Účinným prostriedkom na podporu prílevu zahraničných investorov sú priemyselné parky. Vytvorenie priemyselných parkov dáva i predpoklad pre nárast zamestnanosti. Priemyselný park je podľa zákona č. 193/2001 Z. z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov územie, na ktorom sa sústreďuje priemyselná činnosť (výroba), alebo služby najmenej dvoch podnikateľov a ktoré je na tento účel ustanovené územným plánom obce, alebo územným plánom zóny.

Takéto územie musí byť vybavené základnou technickou infraštruktúrou (voda, plyn, elektrická energia, doprava, telekomunikačné siete, kanalizácia a pod.), musí byť majetkovo vysporiadané a zbavené záťažou.

Na území Žilinského kraja sú zriadené nasledujúce priemyselné parky - priemyselný park Liptov, priemyselný park Bytča, Východný priemyselný park Martin, Priemyselný park Letisko – Žilina, Priemyselný park Čadca, Priemyselný park Liptov.

K rýchlejšiemu vybudovaniu priemyselných parkov prispieva aj zákon č. 156/2003 Z.z. o dňa 17.5.2003, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s príslušnými rezortmi, Slovenským pozemkovým fondom a za účinnej pomoci samosprávnych krajov, krajských úradov a okresných úradov zabezpečilo vypracovanie „Štúdie pre umiestnenie priemyselných parkov vo vybraných oblastiach SR“, ako zámeru rozvojového programu na podporu prílevu priamych zahraničných investícií.

S cieľom vytvoriť lepšie podmienky na prílev PZI do jednotlivých regiónov SR bolo v rámci Žilinského samosprávneho kraja environmentálne zhodnotených nasledovných 7 lokalít z celkového počtu 53 lokalít vybraných v zmysle Uznesenia vlády č. 690 zo dňa 16.7.2003 pre výstavbu priemyselných parkov v SR.

Tabuľka č. 48

Lokality priemyselných parkov v ŽSK posúdených z hľadiska vplyvov na životné prostredie

okres	obec	názov lokality-PP	výmera (ha)	druh plochy
Kysucké Nové Mesto	Kysucké Nové Mesto	Kysucké Nové Mesto	67	K
Čadca	Krásno nad Kysucou	Krásno nad Kysucou	85	K
Žilina	Varín	Varín	57	K
Námestovo	Námestovo	Námestovo	58	K
Liptovský Mikuláš	L. Mikuláš, Závažná Poruba	L. Mikuláš - Liptov	150	K
Bytča	Bytča	Bytča	43	K
Martin	Sučany	Martin-východný PP/II	69	Z

Zdroj: MŽP SR

Vysvetlivky: Z – zelená plocha, K – kombinovaná plocha

Ďalšími zdrojmi informácií o lokalitách vhodných pre rozvoj priemyselnej výroby boli schválené a rozpracované územné plány miest a obcí, konzultácie so spracovateľmi územnoplánovacích dokumentácií a zistené zábery obcí. Po vyhodnotení údajov bolo do tabuliek priemyselných parkov a rozvojových plôch zahrnutých 89 lokalít s rozlohou 2 až 331 ha. Z celkového počtu lokalít je 29 klasifikovaných ako priemyselné parky celoštátneho, regionálneho a lokálneho významu a 60 lokalít ako rozvojové výrobné plochy.

V súlade so súhlasom na záber poľnohospodárskej pôdy výstavba 18 priemyselných parkov môže byť zahájená v etape do r. 2015. Zvyšných 11 je navrhnutých v etape výhľad po roku 2015.

V súlade s vyššie uvedeným a taktiež Zmenami a doplnkami ÚPN-VÚC Žilinského kraja z roku 2005 sa uvažuje v etape do roku 2015 s vybudovaním dvoch priemyselných parkov v Trstenej. Priemyselný park Trstená I na kombinovanej ploche, lokálneho významu o rozlohe 15 ha a priemyselný park Trstená II na voľnej ploche, regionálneho významu o rozlohe 51 ha.

Výskum a vývoj

Výskum a vývoj je jedným z hlavných faktorov, ktorý podmieňuje konkurenčnú schopnosť priemyslu a podieľa sa na zabezpečovaní trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti. Stav v oblasti výskumu a vývoja a ekonomické faktory zásadným spôsobom ovplyvňujú i postup

zavádzania inovácií v ekonomike SR. Inovačná intenzita v podnikoch SR je vo všeobecnosti výrazne nižšia ako vo vyspelých krajinách EÚ.

V SR dosahuje napr. v roku 1999 v spracovateľskom priemysle 3,2%, v EÚ 3,7% (výdaje na inováciu k tržbám). V malých podnikoch EÚ dosahuje inovačná intenzita 5,1 %, v SR iba 3,4%. Zatiaľ čo v EÚ dosahuje podiel inovujúcich podnikov v spracovateľskom priemysle 51%, v SR iba 17%. Nadpriemerné zastúpenie inovujúcich podnikov v SR je najmä vo výrobe potravín. U strojov, elektrických a optických zariadení, je však hlboko pod úrovňou EÚ. Podiel inovujúcich podnikov vo výrobe strojov EÚ je napr. na úrovni 68%, v SR 25%.¹

Transformácia ekonomiky Slovenska na trhovú systém viedla po roku 1990 k dlhodobému znižovaniu podielu priemyslu na tvorbe hrubého domáceho produktu (HDP). I keď obdobnú tendenciu je možné pozorovať aj v hospodársky vyspelých štátoch, pokles podielu slovenského priemyslu na tvorbe HDP je dôsledkom špecifických faktorov, ktoré sprevádzali transformačný proces. Medzi tieto najvýznamnejšie faktory patria rozpad trhu bývalej Rady vzájomnej hospodárskej pomoci, konverzia zbrojnej výroby a transformačná recesia, ako aj dôsledky plynúce z oslabenia celkovej svetovej konjunktúry. K ďalším faktorom nepriaznivého vývoja priemyslu SR je možné ďalej zahrnúť aj zaostávajúcu technologickú úroveň výroby, nízku adaptibilitu a nízku konkurencieschopnosť a v neposlednom rade i odbornú neskúsenosť nových vlastníkov alebo manažérov výrobných podnikov.

V potransformačnom období došlo v regióne Žilina k veľmi výraznému kapacitnému a technickému oslabeniu priemyselnej výskumno-vývojovej základne a prakticky k úplnému zániku podnikovej výskumno-vývojovej základne. Na území regiónu Žilina bolo pred rokom 1990 dislokovaných 60% kapacity výroby špeciálnej techniky SR, ktorá prešla konverziou prakticky do nulového stavu a spolu so špeciálnou technikou zanikla aj výroba poľnohospodárskych traktorov, motorov, banských lokomotív, stavebných a zemných strojov, lesnej techniky, ktorá na seba viazala inovačný potenciál vedy, výskumu a vývoja. Porovnaním tvorby HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily v jednotlivých krajinách je kraj Žilina so 46,17% k priemernému percentu HDP krajín EÚ na predposlednom mieste v SR, čo signalizuje nízku bonitu trhu v oblasti vedy a techniky a absenciu sofistikovaných investícií na území regiónu, čo môže mať z pohľadu prognózy vývoja regiónu Žilina negatívny vplyv na vznik nových regionálnych disparít spojených z migráciou obyvateľstva za pracovnými príležitosťami hlavne v oblasti kapacít výskumu a aplikovaného vývoja. V rokoch 2001-2005 sa kapacity výskumno-vývojovej základne stabilizovali. V Žilinskom kraji je lokalizovaných 9,9 % z celkového počtu inštitúcií výskumu a vývoja SR. V roku 2005 bolo v ŽSK zamestnaných vo sfére výskumu a vývoja 1 957 osôb, čo je o 44 osôb menej ako v roku 2001. Oproti roku 2001 vzrástol však počet výskumníkov, odborníkov, ktorí sa podieľajú na koncepciách alebo vytváraní nových poznatkov, výrobkov, procesov, metód a systémov a tiež na riadení projektov o 302 osôb.

Výskum a vývoj v Slovenskej republike je z hľadiska objemu finančných prostriedkov poddimenzovaný, na výskum a vývoj v SR sa vyčleňuje nižší objem výdavkov v porovnaní s EU-15 a EU-255, dokonca v porovnaní s jednotlivými členskými štátmi EÚ sú výdavky na výskum a vývoj v SR jedny z najnižších a v posledných rokoch majú klesajúcu tendenciu.

Výdavky na výskum a vývoj dosiahli v Žilinskom kraji v roku 2005 hodnotu 542 654 Sk, čo predstavuje oproti roku 2001 pokles o 35 %. Výdavky predstavujú cca 7,2 % celkových výdavkov na výskum a vývoj za Slovenskú republiku.

Napriek tomu, že viaceré výskumné ústavy, ktoré sa nachádzali na území regiónu, boli v predchádzajúcich rokoch zrušené alebo sa transformovali do vývojovo výrobných organizácií, existujú tu organizácie zaoberajúce sa aj výskumom. Obzvlášť okres Žilina a Martin má pomerne zachovalú štruktúru v oblasti výskumu a aplikovaného vývoja. Nie

¹ Zdroj: Národný rozvojový plán 2003

zanedbateľný je v oblasti slovenského výskumu a vývoja aj vplyv Žilinskej univerzity v Žiline, ktorá sa zapája do vedecko-technickej spolupráce aj na úrovni medzinárodných programov.

Malé a stredné podnikanie

Malé a stredné podnikanie zohráva dôležitú úlohu v regiónoch, ktoré prechádzajú celkovou reštrukturalizáciou a nosné hospodárske odvetvia zanikajú, alebo sú z rôznych dôvodov v útlme. Svojou flexibilitou môže napomôcť prekonať hospodársku recesiu a s ňou spojené zvýšenie nezamestnanosti. Z tohto dôvodu malé a stredné podnikanie plní významnú úlohu aj v ekonomike Žilinského kraja.

Dynamický rozvoj malého a stredného podnikania je jedným zo základných predpokladov ekonomického vývoja kraja, či už v oblasti produkcie a služieb, ako aj v oblasti zamestnanosti pri vytváraní nových pracovných príležitostí. Pri hodnotení roku 2002 sa to prejavilo zvýšením počtu živnostníkov, pracovníkov v slobodných povolaniach, právnických osôb, zvýšením počtu malých a stredných podnikov.

Garantom a koordinátorom aktivít malého a stredného podnikania v SR je Ministerstvo hospodárstva SR, ktoré usmerňuje činnosť Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NARMSP). Tá plní funkciu informačného centra pre podnikateľov, organizátora vzdelávacích a poradenských programov a realizátora podporných programov MSP. V regiónoch kooperuje so sieťou trinástich Regionálnych poradenských a informačných centier (RPIC) a piatich Poradenských inovačných centier (BIC). Sieť RPIC a BIC z regionálneho hľadiska dopĺňajú Podnikateľské inkubátory a Centrá prvého kontaktu.

V Žilinskom kraji pôsobí Regionálne poradenské a informačné centrum v Martine, ktoré poskytuje komplexné poradenské, informačné a vzdelávacie služby najmä pre začínajúcich podnikateľov, alebo pre malé a stredné podniky.

Na podporu rozvoja a rastu malých a stredných podnikateľov v roku 2001 vznikol vedecko-technologický park Žilina ako centrum aplikácie inovatívnych myšlienok v regióne severozápadného Slovenska, rozvoja high-tech v rôznych odvetviach podnikania, vzniku nových firiem – podnikateľský inkubátor a pre rozvoj vstupu nových investorov do regiónu.

Zastúpenie iných podporných inštitúcií v Žilinskom kraji:

Slovenská záručná a rozvojová banka, a.s. (www.szrb.sk), regionálne zastúpenie Žilina, Slovenská obchodná a priemyselná komora, RK Žilina (www.sopk.sk/za/sk), Agentúra pre regionálny rozvoj v Žiline (www.arrza.sk), Agentúra pre regionálny rozvoj Sever v Dolnom Kubíne, Regionálna rozvojová agentúra Kysuce v Čadci, ktoré sú zahrnuté do Integrovannej siete regionálnych rozvojových agentúr, krajský a okresné úrady práce.

PROGRAM ROZVOJA BÝVANIA

Bilancovanie potrieb rozvoja bývania

Vyčíslenie súčasného nedostatku (prebytku) bytov v porovnaní s počtom domácností. V porovnaní s počtom domácností je v súčasnosti v meste nedostatok bytov. Na jeden byt pripadá v priemere 3,57 obyvateľa. Pri predpokladanej priemernej chcenej miere spolužitia cenových domácností 10% a priemernej veľkosti cenovej domácnosti 3,4 je v súčasnosti deficit 300 – 350 bytov s 1 a 2 izbami.

Vyčíslenie potreby bytov v 5, resp. 10 ročnom výhľade

Pri predpokladanom počte 8 400 obyvateľov a koeficiente obývanosti 3,4 obyvateľov/1 byt bude v roku 2012 celková potreba 2470 bytových jednotiek.

V tomto období je predpokladaný úbytok v rozsahu 48 bytov (22 nevyhovujúce, 12 asanácie, 14 zmena funkcie)

Potreba výstavby nových bytov do roku 2012 - 330 b.j.

urbanistická rezerva 5 % 17 b.j.

Spolu 347 b.j.

V období do roku 2012 bude potrebné dostavať približne 347 bytových jednotiek. Z hľadiska izbovosti bude potrebné dostavať najmä 1, 2 ako aj 3 izbové byty.

Rozčlenenie vyčíslenej potreby bytov podľa veľkosti bytov, vlastníckej formy a druhu bývania

V súčasnosti je v meste Trstená potreba bytov v približnom zložení:

tabuľka č. 49

Žiadosti o pridelenie bytu

ROK	garsónka	1-izbový	2-izbový	3-izbový	SPOLU
2007	4	12	25	8	49
2006	1	21	12	3	37
2005	3	10	5	1	19
2004	1	12	15	0	28
2003	0	5	14	4	23
2002	0	6	7	11	24
2001	1	4	20	10	35
2000	0	0	3	0	3

Tabuľka spracovaná podľa podaných žiadostí o byty na MsÚ

Podľa druhu vlastníctva: Byty v osobnom vlastníctve v bytových domoch 50%
Byty v osobnom vlastníctve v rodinných domoch 50%

Dopyt po nájomných bytoch je pomerne veľký. Mestské nájomné byty nepokrývajú potrebu. Rozvoj individuálnej bytovej výstavby prispieva k uvoľňovaniu nájomných bytov na trh s nehnuteľnosťami. V meste takmer úplne chýbajú bytové jednotky určené pre zvláštne formy bývania (bezbariérové bývanie, sociálne byty, byty pre občanov po návrate s ústavnej výchovy a pod.). Bezbariérové bývanie je riešené individuálne, mesto nemá k dispozícii mestské byty s bezbariérovým prístupom.

Reálne zbilancovanie očakávanej obnovy bytového fondu v 5 ročnom a 10 ročnom výhľade (počty bytov, finančná náročnosť) s prihliadnutím na plánovitú revitalizáciu obytného prostredia v jednotlivých okrskoch sídla.

V období do roku 2012 bude potrebné investovať finančné prostriedky najmä do tepelnej izolácie panelových bytových domov. Do roku 2012 bude potrebné zatepliť 100% všetkých bytových domov postavených systémom panelových konštrukcií.

Zhodnotenie možností územia pre rozvojové zámery

Posúdenie dostupnosti pozemkov pre rozvoj bývania podľa platnej územnoplánovacej dokumentácie (územného plánu regiónu, územného plánu obce, územného plánu zóny).

Podľa územného plánu mesta Trstená sú pre rozvoj bývania najdostupnejšie pozemky v lokalite Ďurčinová II, čo rieši aj územný plán zóny IBV Ďurčinová Trstená. Ďalšie dostupné

pozemky na IBV ako aj na výstavbu bytových domov a objektov občianskej vybavenosti sa nachádzajú v lokalitách Ústie, Hrady, Predný Bratkov, Zadný Bratkov.

Posúdenie nárokov na výstavbu technickej infraštruktúry v jednotlivých lokalitách.

V plánovanej lokalite Ďurdinova II sú rozostavané inžinierske siete. Dostupnosť inžinierskych sietí je veľmi dobrá, nakoľko ide o rozšírenie existujúceho obytného súboru Ďurdinová. Potreba pitnej vody bude riešená napojením na jestvujúci mestský pitný vodovod DN 150 s potrebou vybudovať vlastnú vodovodnú sieť. Novovybudovaná kanalizácia bude napojená na jednotný mestský systém a odvádzaná skupinovú kanalizáciou do mechanicko-biologickej čističky odpadových vôd v Nižnej nad Oravicou. Realizácia navrhovanej zástavby vyžaduje výstavbu prečerpávacej stanice kanalizácie a troch trafostaníc. Dopravné napojenie na mesto a nadradenú komunikačnú sieť bude zabezpečené navrhnutou zbernou komunikáciou napojenou na cestu III/05944 (spája Trstenú s Oravskou priehradou) a cestu I/59 (Trstená – hraničný priechod Chyžné).

V ostatných lokalitách bude potrebné vybudovať nové rozvody inžinierskych sietí, pričom v týchto lokalitách je možnosť napojenia na jestvujúce IS.

Návrh najvhodnejších lokalít pre výstavbu a opatrení na ich prípravu (príprava geometrických plánov, výkup pozemkov, zabezpečenie projektov).

Plánovanou lokalitou pre novú výstavbu je obytná zóna Ďurdinová II, ktorá sa nachádza na severnom okraji mesta Trstená a nadväzuje na zastavanú lokalitu rodinných domov Ďurdinová. V tejto lokalite je plánovaná nová zástavba na území s rozlohou 25,52 ha, ktorá je zaradená do intravilánu mesta Trstená. Pre využitie tejto lokality bol spracovaný územný plán zóny, ktorý rieši rozsah a typ výstavby, napojenie na inžinierske siete mesta, riešenie dopravy a pod.. V lokalite Ďurdinova II sú pozemky v súkromnom vlastníctve, existuje pripravený geometrický plán jednotlivých pozemkov a návrh parcelácie, pričom vlastnícke vzťahy je potrebné vyriešiť individuálne. Plán predpokladá výstavbu 110 rodinných domov a 2 bytových domov so 70 bytovými jednotkami.

V lokalite Ústie sú pozemky určené na rekreačné účely.

V lokalite Hrady je pripravené napojenie na jestvujúce inžinierske siete.

Pozemky v lokalitách Predný a Zadný Bratkov sú v súkromnom vlastníctve, pričom geometrický plán nie je spracovaný.

Program rozvoja bývania do roku 2017

Rámcové ciele rozvoja bývania na obdobie 10 rokov

Kvantifikácia potrieb výstavby nových bytov:

→ rodinné domy

Podľa analýzy vývoja bytovej výstavby sa ťažisko výstavby presúva na individuálnu bytovú výstavbu. V pláne rozvoja bývania sa počíta s vyčlenením 32,24 ha na výstavbu, prevažne na IBV. V súvislosti s prognózou vývoja obyvateľstva a predpokladaným migračným prírastkom sa v horizonte rokov 2007-2017 predpokladá potreba výstavby 600 - 700 bytových jednotiek.

→ verejný nájomný bytový sektor, v tom štartovacie byty pre mladé rodiny

V pláne bytovej výstavby sú plánované malometrážne sociálne byty nižšieho štandardu pre sociálne slabé rodiny, neplatičov a pod..

Vychádzajúc z aktuálnej potreby a prognózy je plán do r. 2010 dokončiť rekonštrukciu objektu bývalej ubytovne ZTS, kde budú malometrážne sociálne byty (1 izbové a garsónky) pre mladé rodiny s obmedzenou dobou nájmu.

→ súkromný nájomný bytový sektor

Výstavba obytných priestorov s cieľom ich predaja/nájmu v súkromnom sektore je plánovaná v období do roku 2012 v bytových ako aj polyfunkčných bytových domoch.

V lokalite Trstená – Sídliisko Západ by približne 250 nových bytov malo byť umiestnených v nových bytových domoch.

→ špecifické formy bývania

V meste Trstená sa nachádza iba jedno sociálne zariadenie pobytového charakteru pre zdravotne postihnutých starých občanov. V súčasnosti je jestvujúca kapacita pre potreby týchto občanov už nepostačujúca. Chýbajú zariadenia s rezidenčnými, semirezidenčnými, ako aj ambulantnými službami pre rôzne skupiny sociálne odkázaných a znevýhodnených občanov.

V horizonte piatich rokov je cieľom vybudovať zariadenie hospicovej starostlivosti v stacionárnom zariadení a zariadenie nízkoprahovej ubytovne pre bezdomovcov. V záujme mesta je aj výstavba chráneného bývania – krízového centra pre osamelých rodičov s deťmi (týrané, zneužívané, zanedbávané deti a pod.) do roku 2015.

Mesto Trstená má záujem do roku 2017 vyriešiť špeciálne potreby bývania v nasledovných zariadeniach:

- zariadenie soc. služieb pre bezdomovcov
- ubytovňa pre sociálne slabých
- ubytovňa pre osamelých rodičov
- bývanie pre odchovancov detských domovov
- domov dôchodcov
- dom s opatrovateľskou službou
- byty pre dôchodcov
- bezbariérové bývanie
- byty pre mladé rodiny
- núdzové – krízové ubytovanie pre ľudí v núdzi

Ciele v obnove bytového fondu a revitalizácii obytného prostredia

Bytový fond mesta Trstená je po technickej stránke v relatívne dobrom stave. Bytové domy postavené systémom panelových technológií vykazujú štandardné systémové chyby, ktoré je potrebné urýchlene odstrániť. Rovnako je potrebné zateplenie všetkých panelových bytových domov, ktoré doposiaľ nie sú zateplené. Rekonštruovať je potrebné najmä staršie rodinné domy v starom meste a v časti Stred.

V revitalizácii obytného prostredia je potrebné vypracovať a realizovať plán obnovy verejnej zelene.

Príprava lokalít pre bytovú výstavbu a ich zainvestovanie technickou infraštruktúrou

Existujúce lokality vyčlenené a rozvoj bytovej výstavby sa nachádzajú v prístupnom prostredí s dostupným napojením na existujúcu infraštruktúru. Z hľadiska prípravy je potrebné dokončiť rozvody inžinierskych sietí a prístupových ciest, ako aj majetkovo vysporiadať pozemky. Na tieto zámery je potrebné získať dostatok finančných prostriedkov.

Celá plocha 8253,96 ha riešeného územia sa nachádza v intraviláne mesta. 3048,49 ha (36,93 %) je toho času evidovaných ako poľnohospodárska pôda, (v zložení: orná pôda 981,52 (11,89 %), záhrady 14,14 (0,17%), TTP 2052,83 (24,87%)), 2547,42 ha (30,86 %) ako lesné pozemky, vodné plochy zaberajú 2227,61 ha (26,99 %) a zastavané a ostatné plochy 430,44 ha (5,22 %).

Rezervy nových lokalít pre bytovú výstavbu do r. 2017 sú nasledovné:

IBV Ďurčinová - II	160 b.j.
IBV Predný Bratkov.....	260 b.j.
IBV Hradý nad Vápenicou	38 b.j.
KBV Trstená – Sídliisko Západ.....	250 b.j.

Opatrenia na skvalitnenie hospodárenia s bytovým fondom.

Existujúci bytový fond je prevažne v súkromnom vlastníctve. Pre jeho efektívne využívanie je vhodné zachovanie súčasného stavu.

Program rozvoja bývania na 5 rokov

Kvantifikácia plánovanej výstavby (podľa štruktúry) na jednotlivé roky.

Do roku 2012 je plánovaná nová výstavba v lokalitách Ďurdinova – I. etapa, Ústie nad Priehradou (výstavba rekreačných objektov). V celkovom rozsahu 19,78 ha.

Z toho:

10,92 ha plochy rodinných domov

0,69 ha plochy bytových domov

1,50 ha plochy občianskej vybavenosti

1,31 ha polyfunkčné plochy

3,79 ha plochy komunikácií vrátane chodníkov a zelených pásov

1,57 ha plochy izolačnej zelene

Výstavba v lokalite Ďurdinova bude realizovaná v dvoch etapách. Počas jednotlivých rokov bude výstavba realizovaná nasledovne: Do roku 2012 dostavba prvej etapy – zastavané nové plochy o celkovej výmere 19,78 ha.

Do roku 2017 druhá etapa – zastavané nové plochy o celkovej výmere 12,46 ha.

Návrh lokalít určených na výstavbu a postupu výstavby – etapizácia na jednotlivé roky.

Lokality s pripravenou alebo čiastočne pripravenou výstavbou do roku 2012:

IBV Ďurdinová - dostavba 180 b.j.

IBV Ústie nad Priehradou 63 b.j.

Spolu je v uvedených lokalitách možné umiestniť približne 243 bytov vo forme individuálnej a hromadnej bytovej zástavby.

Na realizáciu novej výstavby pre rekreačné účely je plánovaná lokalita Ústie nad Priehradou. Výstavba IBV začne v roku 2008. Pred začiatkom výstavby nie je potrebné vykonať žiadne ďalšie opatrenia.

Dostavba lokality Ďurdinova I je rozčlenená na nasledovné etapy:

2008 – výstavba inžinierskych sietí

2009 – začiatok výstavby IBV

2010 – začiatok výstavby bytových domov

2012 – ukončenie výstavby bytových domov

Návrh zabezpečenia technickej infraštruktúry – kvantifikácia finančných nákladov a určenie zdrojov financovania.

tabuľka č. 50

Návrh termínov začatia a dokončenia stavieb technickej infraštruktúry a ich finančnej nákladnosti

Lokalita	Aktivita	Začatie výstavby	Ukončenie výstavby	Náklady
Ďurďinova I.	provizórna prístupová cesta	2008	2009	
	rozvodová sústava vody	2007	2007	4.532.000
	kanalizačný zberač – splašková kanalizácia	2007	2007	3.251.000
	kanalizačný zberač – dažďová kanalizácia	2007	2007	12.506.000
	rozvodná sieť el. energie	2007	2007	3.273.000
	Verejné osvetlenie	2008	2009	1.305.000
	rozvod plynu	2008	2008	4.986.000
	– podľa postupu výstavby rodinných domov	2009	2010	29.985.000
Ústie nad Priehradou	konečná úprava miestnych komunikácií	2009	2010	9.550.000
Sídlisko Západ	Výstavba bytového domu	2006	2008	75.171.000

Zavedenie technickej infraštruktúry do nových lokalít výstavby bude financované zo zdrojov mesta, investícií OVS a. s., individuálnych investorov a zo štrukturálnych fondov.

Návrh cieľov v obnove bytového fondu na jednotlivé roky.

Do r. 2012 bude potrebné zatepliť všetky panelové bytové domy v meste. Obnova rodinných domov bude potrebná najmä v lokalitách Centrum a Stred.

Stratégia uskutočňovania cieľov, časový harmonogram postupových krokov

Schválenie programu rozvoja bývania obecným, resp. krajským zastupiteľstvom.

Program rozvoja bývania bude zapracovaný do Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trstená a predložený na schválenie v mesiaci november 2007

Stanovenie každoročných cieľov vo výstavbe.

Ciele vo výstavbe budú stanovené vždy do novembra predchádzajúceho roku.

Stanovenie termínov začínania a dokončenia bytových stavieb (prípadne aj stavieb občianskej vybavenosti) v jednotlivých rokoch

2007 – začiatok výstavby bytového domu s 63 b.j. v lokalite sídl. Západ.

2008 – ukončenie výstavby bytového domu s 63 b.j. v lokalite sídl. Západ.

Začínanie a dokončenie obnovy objektov bytových domov vo vlastníctve obcí.

V roku 2008 začne rekonštrukcia bývalej ubytovne ŽŤS na malometrážne byty nižšieho štandardu. Rekonštrukcia by mala byť ukončená v roku 2010.

Príloha - zoznam podnikateľských subjektov

Spolu malo v novembri 2006 v Trstenej evidovanú prevádzkareň celkom 89 podnikateľských subjektov, ich prehľad uvádzame v nasledujúcej tabuľke.

Obchodné meno	Sídlo prevádzkarne	Predmet podnikania
Genesis, s.r.o.	Požiarnicka ul.	Maloobchod
SLOVAK INTERCARGO (SIC), s.r.o.	Krakovská cesta 963/24	Obchodná činnosť, colná deklarácia, poskytovanie colných záruk
ZBERNE SUROVÍN ŽILINA, a.s.	Oravická 387	Podnikanie v oblasti nakladania s nebezpečným odpadom
KRIVÁŇ-TATRA, a.s.	Korňa 509	Ubytovacie služby
Adela Pitáková	Požiarnikov 429	Maloobchod, veľkoobchod
Emil Lach BOLARE	Západ 1055	Nákup tovaru za účelom jeho ďalšieho predaja a predaj v rámci voľných živností
Marián Murín - OMOSS	Osadská 679/15	Stavebná činnosť, elektromontážne práce, stolárstvo, záložňa
Ľuboš Nejedlík	Hrady 761	Pohostinská činnosť, výčap, maliarske práce, stolárstvo
Mária Kuráňová	ČSLA 57/26	Výroba konfekčného textilného tovaru
KORUNA, s.r.o.	Sídlisko Západ 1147, Obrancov mieru	maloobchod
G.S.Production, s.r.o.	Par 6557/2 výr.hala 1	Stolárstvo
Viktor Chupek - Trides	M.R.Štefánika 435	Maloobchod
Cor Consult, s.r.o.	Oravická 785	Vedenie účtovníctva
Nealko Martin, štátny podnik	Liesecká cesta	Výroba ovocných a zeleninových nápojov, maloobchod, prevádzkovanie veľkoobchodného skladu
Rudolf Stolárik	M.R.Štefánika 519	Obchodná činnosť
Mária Hnojčíková OP-TOUR Oravská Priehrada	Trstená, Nové Ústie, Prístav 311	Cestovná agentúra
Ignác Bugar	Ústie nad Priehradou 310	Maloobchod
Eva Uhliariková - QUO VADIS	Nám. M.R.Štefánika 28	Obchodná činnosť, požičovňa CD a videokaziet, výroba suvenírov
Martin Klepkoň	Nám.M.R.Štefánika 507	Obchodná činnosť, nákup, predaj, požičiavanie zbraní + náhradných dielov
Adriana Balková - RIA	Areál NSP	Predaj alko a nealko nápojov, priemyselne vyrábaných mliečnych nápojov, zmrzlina z priemyselne vyrábaných koncentrátov, mrazených krémov, tepelne rýchlo

		upravovaných mäsových výrobkov a bezmäsitých jedál na priamu konzumáciu (do 8 miest)
Tibor Lucký	Đurdinova 1048	Pohostinská činnosť, reštaurácia, kaviareň
Marián Medvecký	N.M.R.Štefánika (stánok)	Maloobchod s knihami, novinami, časopismi, písacími a kancelárskymi potrebami
EURO COMMERCE, s.r.o.	Bernolákova 97, SNP 227	Obchodná činnosť, výroba a predaj hydraulických armovaných hadíc, vedenie účtovníctva, umývanie, sušenie, leštenie motorových vozidiel
Miloslav Vido	1. mája 121, M.R.Štefánika 9	Obchodná činnosť, predaj na trhoch
Ing. Pavol Starek PaK.	Štefana Furdeka 202	Výroba odevov a odevných doplnkov, výroba pracovných odevov
KRIVÁŇ - služby cestovného ruchu, s.r.o.	Ústie nad Priehradou 688	Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach
Peter Maslík	ČSA 75/15	Výroba nábytku (neremeselná)
Zelenina-Ovocie EJ, spol. s r.o.	Osacká 680	Obchodná činnosť
Roman Mitana JMG	Západ 1054/10	Maloobchod a veľkoobchod
Ján Černák, VIGOJA - PROJEKT	Hraničný priechod	Zmenáreň, Úradné meranie hmotnosti a nápravového zaťaženia cestných vozidiel
UNIVERZÁL SLOVAKIA , s.r.o.	Hraničný priechod	Obchodná činnosť
Róbert Munka A/V štúdio MUNKÁ	Západ 1140/21, M.R. Štefánika OD, Bernolákova 22	Vydávanie nahraných nosičov záznamu zvuku a obrazu, chov exotických zvierat a vtáctva, výroba a spracovanie skla vrátane technických sklenených nádob
Andrea Matúšová - ADA	Objekt PD	Výroba hotového krmiva pre domáce zvieratá a mrazenie
Gustáv Majdiš - Trides	M.R.Štefánika 435	Maloobchod
YMAN, spol. s r.o.	Námestie 014	Nákup, predaj a sprostredkovanie predaja priemyselných, spotrebných, potravinárskych výrobkov každého druhu
MATERASSO Slovakia, s.r.o.	Mieru 558/18	Obchodná činnosť
Miloš Nitran KEY SOFT	Západ 1144/33-40	Veľkoobchod s elektr.prístr.pre domác.vr.rozhl. a tv.prístr., veľkoobchod s kancelár.strojmi a zariad.vrát. výpočt. techn.
Ľudovít Gálík FIALKA	1.mája 213, M.R.Štefánika 10	Pohrebníctvo
Ľudmila Schifferdeckerová ZAB	Stánok pri NsP	Predaj jedál a nealk. nápojov
Miloš Kabáč	Garáže pri ČOV	Výroba produktov z dreva, neremeselná výroba nábytku

Viliam Gočál	Duk. hrdinov 341	Výroba iných produktov z betónu a cementu
Mária Mrvová HOTEL SKALKA	Nám.M.R.Štefánika 12-13	Hotel s možnosťami stravovania
JAP Slovakia, s.r.o.	Š. Furdeka 203	Realitná kancelária
MASOSPOL, s.r.o.	Trstená 516/17	Maloobchod s mäsom a mäsnými výrobkami
A.a V. Bachár, s.r.o.	Ul.Mieru 549/16	Kúrenárske práce, plynoinštalatérsstvo, prípravné práce pre stavbu
Milan Hubík	Ústie nad Priehradou 228	Predaj na priamu konzumáciu tepelne rýchlo upravovaných mäsových výrobkov a obvyklých príloh, ako aj bezmäsitých jedál
Alena Mundierová JM TRIAL	Malý rad 129/20	Maloobchod, veľkoobchod
Monika Kornhauserová	Bernolákova 22 (D. služ.)	Pohrebné služby vrátane prepravy zosnulých
Daniela Košťálová - PIZZERIA ALIZEÉ	Supermarket, Západ 1601	Pohostinská činnosť, predaj zmrzliny
Rastislav Gonšenica	Ústie nad Pr.par 204/16	Prevádzkovanie parkovísk a odstavných plôch
Mgr. Katarína Zacharová	Nová ulica 196	Výroba a predaj ozdobných a úžitkových predmetov (koža, drevo, textil, vlna, keramika, grafika)
Rastislav Matuška	Nám.M.R.Št. (Nák.str.OSD)	Obchodná činnosť
Slovenský rybársky zväz	Rybníky	Nákup a predaj rýb, kôrovcov a mäkkýšov
Rudolf Bagín	Nám. M.R.Štefánika 514	Maloobchod
Dymat, s.r.o.	M.R.Štefánika 10/6	Maloobchod
HDS,a.s.	Západ p. 1143/7	Výroba montáž a servis spotrebnej elektroniky
CBA VEREX, a.s.	Západ 1601/46	Zmenárenská činnosť
Ing. Radoslav Bachtík CRONITEXX; BB PAPIER	Trstená 1	Obchodná činnosť
Peter Janeček	Západ 1055	Pneuservis, predaj súčiastok do motorových vozidiel
Anna Prisažná	SNP 151	Maloobchod, veľkoobchod
Viera Migrová	Or. Priehr. -prístav 67	Ubytovacie služby, reštaurácia
Pavol Lazovský	Ústie n.P.- chatová osada, Ústie n. P. - 724 – Kotva, Ústie n. P. 725 Espresso	Pohostinská činnosť, ubytovacie služby
Viera Binekova ŽABA	SNP 138/25	Obchodná činnosť
Ľubomír Oškwarek KOL	Dukelských hrdinov 394/49, Železničiarov 298	Veľkoobchod s drevom a stavebnými materiálmi, pohostinská činnosť
Ing. Ján Skovajsa JANSÁ	Mieru 51-52	Zámočníctvo, výroba športového tovaru, inžinierska činnosť, výroba

		tovaru z plastov
ZTS TEES Lesné traktory, a. s.	Štefana Furdeka 270/12	Výroba a oprava iných strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo, výroba stavebných a banských strojov, povrchová úprava kovov
Jaroslav Hradský	Medvedzie 164/46-30, Západ /pri tribúne /	Pomocné stavebné, maliarske a natieračské práce, obchodná činnosť
Erika Červenková JUMOD	M.R.Štefánika 425	Obchodná činnosť
Ol'ga Hucíková OLJA	Hraničiarov 1191/5	Vedenie účtovníctva
SLOV - STEEL, s.r.o.	Západ 1057/15-3	Výroba a montáž ocelových konštrukcií, výroba konštrukcií montovaných stavieb
Mgr. Miriam Dlábiková	Ul.mieru 1315	Reklamné a propagačné činnosti
Ing. Ivančica Rajšič	M.R.Štefánika	Pohostinská činnosť
BMD, s.r.o.	Ústie nad Priahradou 64	Podnikateľské poradenstvo
MEGRA, s.r.o.	Krakovská 24	Colno-deklaračné služby
Lada Komová	Čerp.st. - Pod Hálečkovou	Čerpacia stanica
Margita Sobeková - Salón ELIS	Západ 1147/40	Výroba odevov a odevných doplnkov
Peter Stračiak Music - Center	Oravická 616, Železničiarov 292	Veľkoobchod, maloobchod
PRO - SPORT, spol. s r.o.	Or. Priehr. Stará Hora	Obchodná činnosť, nepravidelná lodná doprava
Jozef Tyrol	Západ 1147/40	Pohostinská činnosť
Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o.	Oravická 616	Výroba elektronických súčiastok
Roman Oles Zetor servis	Bernolákova 97	Oprava strojov pre poľnohospodárstvo a lesníctvo
Ján Janec UNI-JAS	M.R.Štefánika 425	Obchodná činnosť - sklo, porcelán, papier, drobný tovar
OTEX - TEXTIL Žilina, a.s.	M.R. Štefánika 14	Maloobchodná a veľkoobchodná činnosť v rozsahu voľných živností
Slovenská pošta, a.s.	Železničiarov 267/9-pošta	Poštové služby
TCHAS Slovakia, spol. s r.o.	Oravická 612/12	Maloobchod a veľkoobchod
DREVO efekt, s.r.o.	Nám.M.R.Štefánika s 425	Maloobchod
Ľubomír Šinský L+L TRANZIT	Západ 1143/29-47	Vnútroštátna nákladná cestná doprava
JKS, s.r.o.	Požiarnikov 430	Obchodná činnosť, zemné práce, maliarske a natieračské práce
Pavol Uhliarik ANTINARI	Radničná 124	Zmenáreň

Zdroj: Živnostenský úrad SR

SWOT ANALÝZA

Demografia a trh práce

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> v porovnaní s inými regiónmi Slovenska dobrý demografický vývoj v posledných rokoch; dlhodobé pozitívne saldo narodených voči zomretým prípadné negatíva v samotnom meste (migrácia časti obyvateľstva) sú vyvažované dobrým demografickým vývojom v okolitých obciach) dobrá úroveň škôl v meste nízka miera nezamestnanosti v meste 	<ul style="list-style-type: none"> nízky podiel obyvateľstva s vyšším stupňom vzdelania relatívne vysoká miera nezamestnanosti v regióne množstvo pracovnej sily, ktorá vo svojom odbore v súčasnej štruktúre hospodárstva a ekonomických subjektov v meste nemá pracovné uplatnenie vysoký podiel dlhodobé nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> program podpory migrácie pracovnej sily MPSVR SR a UPSVR zapájanie dlhodobé nezamestnaných do menších obecných služieb opatrenia pre udržanie kvalifikovanej pracovnej sily v meste opatrenia pre dosiahnutie návratu mladých študujúcich vo väčších mestách, ktorí po ukončení štúdia zostávajú v týchto alebo iných mestách príchod mladých perspektívnych rodín z okolitých obcí, prípadne miest nové nájomné byty nové lokality na bývanie (IBV, bytové domy) 	<ul style="list-style-type: none"> odliv obyvateľov s vyšším vzdelaním z dôvodu nízkej možnosti adekvátneho uplatnenia sa rýchlejší rast životnej úrovne vo väčších mestách v regióne lepšia pripravenosť niektorých lokalít pre IBV v okolitých obciach nástup tzv. konkurencie obcí v posledných rokoch napriek relatívne dobrému demografickému vývoju počet obyvateľov mesta stagnuje, resp. mierne klesá

Cestovný ruch

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • prírodné podmienky – vodná nádrž Orava, lesy a pod. • prihraničná lokalita • fungujúce Turistické a informačné centrum v meste • dostatok historických pamiatok • existuje pomerne veľký počet cyklistických ciest • turisticky prítiahľivé časti mesta sú dostatočne vybavené technickou infraštruktúrou • v katastri mesta sa nachádzajú termálne pramene 	<ul style="list-style-type: none"> • nevyužitý potenciál lokality ústie a vodnej nádrže Orava • mestu chýba pešia zóna, ktorá by tvorila prirodzené turistické centrum • absentujú doplnkové – wellness a športové služby pre turistov • nedostatočnú počet zariadení vyššieho štandardu • v Prístave chýba pobočka TIC • neexistuje propagačný materiál, ktorý by dostatočne propagoval všetky služby a atraktivity v meste a okolí • mesto nemá jednotný a prehľadný informačný systém • neexistuje aktuálny územný plán mesta a zón Prístav a Ústie nad Priehradou • množstvo pozemkov v lokalitách, kde je potenciál budovania zariadení CR je nevysporiadaných • nedostatok atrakcií pre turistov • chýba združenie cestovného ruchu • historické pamiatky sú zanedbané – nie sú sprístupnené
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • možnosť využiť pre rozvoj CR nevyužitú budovu v katastri mesta • prepojenie jestvujúcich cyklociest a prepojenie na trasy v Poľsku – aj tranzitná turistika • budovanie celoročne využívateľných turistických ciest s možnosťou využitia ako cyklocesty, bežkárske cesty aj turistické chodníky • vybudovanie športovísk, ktoré by slúžili občanom aj CR • podporovať investície do CR • využitie výhodnej pozície v blízkosti hraníc a propagovať mesto ako východiskový bod pre poznávaciu turistiku • rekonštrukciou centra vytvoriť priestor pre rozvoj cestovného ruchu v meste • využiť možnosti cezhraničnej spolupráce s Poľskom na vzájomnú propagáciu • využiť termálne pramene na rozvoj CR 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočný záujem investorov • nedostatočná podpora malého a stredného podnikania zo strany štátu • konkurencia okolitých miest a obcí • zhoršenie stavu vody vodnej nádrže Orava • vybudovanie obchvatu mesta zníži podiel tranzitnej turistiky • nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily pre zariadenia CR s vysokým štandardom poskytovaných služieb

Hospodárstvo a ekonomika

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • tradícia v elektrotechnickom priemysle • výhodná geografická poloha • relatívne dobrá dopravná dostupnosť (najmä z Poľska) • relatívne lacná pracovná sila • ochota ľudí pracovať a rekvalifikovať sa • stabilita podnikateľského prostredia • ochota obyvateľov podnikat' a zakladať spoločnosti • záujem podnikateľských subjektov o pôsobenie v meste • prítomnosť zahraničných investorov 	<ul style="list-style-type: none"> • málo intenzívne využívaná kvalifikovaná pracovná sila pre elektrotechnický a najmä strojársky priemysel • úzko zameraný priemysel; záťaž umelo implementovaného strojárkeho priemyslu do mesta (nefunkčný) • poľnohospodárstvo sa len ťažko preorientováva na nové formy hospodárenia adekvátne regiónu • slabé ekonomické zázemie regiónu • nízka dostupnosť kapitálu v regióne, mnohé subjekty na území mesta sú podkapitalizované • nízky podiel malých podnikateľov na celkovom produkte • komplikované vlastnícke vzťahy
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • rozvojové zámery existujúcich subjektov • využitie bývalého areálu ZŤS • podpora rozvojových investícií a diverzifikácie podnikateľských aktivít v meste • zlepšenie dostupnosti kapitálu, kapitálové posilnenie subjektov a regiónu • rast záujmu zahraničných investorov o Slovensko a región • spracovanie obnoviteľných zdrojov – drevnej hmoty, biomasy • pritiannať do mesta výskum, vývoj bio - ekosystémov a biotechnológií 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná podpora malého a stredného podnikania zo strany štátu • administratíva, ktorou sú podnikatelia zaťažovaní • kríza na elektrotechnickom trhu s bezprostredným dopadom na zamestnanosť v meste • slabá vymožiteľnosť práva • nastupujúca konkurencia miest a regiónov • odliv odborníkov a podnikateľských subjektov

Občianska (sociálna) infraštruktúra

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • dobrá úroveň základných škôl a gymnázia, dostatočná kapacita školských priestorov pre žiakov a študentov z mesta aj okolia • dobrá dostupnosť iných stredných škôl v okolí • dostatok príležitostí pre vyššie vzdelanie v meste a blízkom okolí • využívanie priestorov školských zariadení aj mimo školského vyučovania • výstavba nových bytov – nájomných aj súkromných rodinných a bytových domov • existujúce námestie, na ktorom je sústredená obchodná činnosť • kultúrne zariadenie na dobrej úrovni (adekvátne veľkosti mesta) • existencia nemocnice s poliklinikou s mnohými odbornými oddeleniami • existencia sociálnych služieb financovaných z rozličných zdrojov • Mariánske mesto (2 kostoly, pastoračné centrum, františkánsky kláštor) • dostatočné množstvo reštauračných zariadení na dobrej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> • malý výber stredoškolského vzdelania priamo v meste • chátrajúce budovy v meste • nedostatok zdrojov na údržbu a rekonštrukciu budov a objektov (najmä historických) • vysoký vek a končiaca životnosť niektorých bytových domov (celoslovenský problém) • nedostatočné využitie nebytových priestorov v meste • málo kultúrnych podujatí v dôsledku nedostatku zdrojov na kultúru • nízka aktivita mimovládnych organizácií • málo a slabo vybavených športovísk • absentujúca všesportová / multifunkčná hala • obmedzená kapacita sociálnych služieb, ktorá nepokrýva všetky potreby • nízka kapacita kultúrneho strediska • málo priestorov pre klubovú činnosť (činnosť miestnych spolkov a krúžkov) • nedostatok priestorov pre klubovú činnosť
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • zlepšiť spoluprácu so strednými školami a detašovanými pracoviskami vysokých škôl v blízkych mestách • lepšie využitie existujúceho námestia • lepšie využitie nebytových priestorov a chátrajúcich budov • podpora budovania individuálnej a spoločnej bytovej výstavby • podpora vzniku a aktivít mimovládnych organizácií v prospech mesta a jeho obyvateľov • priama aj nepriama podpora vzniku a skvalitnenia športovísk dostupných pre obyvateľov 	<ul style="list-style-type: none"> • pokračujúce chátranie budov vedúce k znehodnoteniu týchto objektov • nezáujem časti mladých obyvateľov o život v meste a ich odchod na vidiek alebo do väčších miest • nesúhlas obyvateľov mesta s rozvojovými zámermi v jednotlivých oblastiach

Technická infraštruktúra

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • poloha mesta v bezprostrednej blízkosti hraníc s Poľskom, na hlavnom ťahu do Poľska (vrátane kamiónovej dopravy) • dostupnosť železničnej dopravy, začiatky kombinovanej dopravy • stredisko autobusovej dopravy • priemyselná výroba v meste výrazne nezaťažuje životné prostredie • postupné budovanie cyklociest trás • vybudovaná infraštruktúra zásobovania pitnou vodou a odvodu odpadových vôd • vybudovaná infraštruktúra zásobovania elektrickou energiou a plynom • vybudovaná infraštruktúra zásobovania teplom • dobrá vybavenosť telekomunikačnej infraštruktúry – sieť optických káblov 	<ul style="list-style-type: none"> • intenzívny tranzit priamo cez mesto (vrátane kamiónovej dopravy) • chýbajúca mestská hromadná doprava • nevyhovujúca úroveň komunikácií • absentuje dopravný prístup diaľnicou (diaľnicami), rovnako letecká doprava • výrobné areály sú umiestnené v obytnej zóne alebo v jej bezprostrednej blízkosti • sťažený prístup chodcov do niektorých častí mesta • nedostatok pozemkov vo vlastníctve mesta • zlý technický stav rozvodov tepla, 3 vykurovacie okruhy • zlý technický stav vodovodných rozvodov a kanalizácie v centre mesta • v niektorých častiach mesta chýba odvod splaškových vôd (kanalizácia) • chýba zokruhovanie obvodov elektrickej siete (časté výpadky elektrickej siete) • absencia cyklotrás
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • dopravný obchvat Trstenej • rozvinúť kombinovanú dopravu – cestná + železničná – pre kamiónovú dopravu • prepojenie železničnej trate s Poľskom • pripravená koncepcia rozvoja tepelného hospodárstva v meste • zmena palivovej základne (zníženie závislosti na plyne); využívanie alternatívnych zdrojov energie • zníženie nákladov na vykurovanie • udržanie charakteru priemyselnej výroby, ktorá nezaťažuje životné prostredie • zokruhovanie obvodov elektrickej siete • dobudovanie kanalizácie • rekonštrukcia vodovodných rozvodov • vybudovanie cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> • nerealizácia zámeru dopravného obchvatu cez Trstenú • budúci možný útlm železničnej dopravy – ešte vyššie zaťaženie cestnej dopravy • nedostatok financií na realizáciu investične náročných zámerov budovania a rozvoja infraštruktúry • spomalenie investícií do telekomunikácií, oneskorené sprístupňovanie nových dátových služieb • nedobudovanie splaškovej kanalizácie (ohrozenie životného prostredia – najmä vôd)

Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • atraktívne prírodné prostredie a veľký podiel chráneného územia • regeneračné oblasti pestovania zemiakovej sadby a konzumných zemiakov (vyššia kvalita), tradícia • rozvoj jestvujúcej živočíšnej výroby – salašníctvo • dobré podmienky pre rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky • voľná pracovná sila na vidieku • kultúrny, prírodný a ľudský potenciál pre rozvoj vidieckej turistiky • zachovalé ľudové tradície, ľudová architektúra • celoročné využitie územia na turistiku – známe strediská CR, blízkosť PR - ponuka pre zahraničie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedoriešené vlastnícke vzťahy, pozemkové úpravy • zastaralé budovy a technológia poľnohospodárskych podnikov, (podkapitalizovanosť podnikov), • zadlženosť poľnohospodárskych podnikov • nerovnomerná vybavenosť obcí technickou infraštruktúrou a službami • slabá informovanosť • konzervatívnosť vidieckeho človeka a nízka ochota realizovať zmeny • nedostatok kapitálu na rozvoj vidieckej turistiky a agroturistiky
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • trvaloudržiateľný rozvoj, ekologizácia poľnohospodárskej výroby – nižšie vstupy – vyššia realizačná cena • vhodné podmienky pre rozvoj pešej turistiky a cykloturistiky • rozvoj tradičných ľudových remesiel, hrnčiarstva, pláteníctva, prírodné farbenie látok a ľudovoumeleckých výrobkov • podpora multifunkčnosti poľnohospodárstva a diverzifikácie poľnohospodárskej výroby • pestovanie rýchlorastúcich drevín pre energetické účely (biomasa) na pôdach málo vhodných na poľnohospodársku výrobu, využitie kyslých a chudobných pôd na pestovanie brusníc a čučoriedok 	<ul style="list-style-type: none"> • chránená krajinná oblasť – obmedzené možnosti intenzifikácie poľnohospodárskej výroby • často meniaci sa legislatíva • nedostatok finančných zdrojov podnikov • výrazné klimatické zmeny, erózia pôdneho fondu • nedoriešené vlastnícke vzťahy k pôde z toho vyplývajúci nízky záujem na prosperite a zvyšovaní konkurencieschopnosti výroby • nízka zainteresovanosť na výsledku práce t.j. nízke finančné ohodnotenie práce v poľnohospodárstve – možný odliv kvalifikovanej pracovnej sily do iných odvetví

Lesné hospodárstvo, poľovníctvo a rybolov

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • vysoká lesnatosť územia • tradícia lesníctva a lesného hospodárstva v regióne a v meste • vzácne lokality územia z hľadiska krajinnno-ekologického v rámci Európy (byliny, bocian, fauna, flóra). • vysoký odborný ľudský potenciál v tejto oblasti, tradícia • bohatá druhová skladba zveriny • rybolov – Oravská priehrada 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné spracovanie dreveného odpadu • vysoké zastúpenie ihličnatých drevín • oblasť Jelešňa – podmáčané - , zníženie stability lesných porastov • nízka finalizácia výrobkov z dreva • neukončené vysporiadanie vlastníckych vzťahov k lesu, lesným cestám a ostatným nehnuteľnostiam na lesnom fonde • slabá osвета, informovanosť, propagácia, lesníctva a rybolovu
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • finalizácia spracovania drevnej hmoty • spracovanie odpadov z ťažby a spracovania dreva • rozvoj športového a rekreačného rybolovu • rozvoj komerčného poľovníctva 	<ul style="list-style-type: none"> • dovoz drevených finálnych výrobkov zo zahraničia • výrazné klimatické zmeny t. j. priame aj nepriame ohrozenie porastov a z toho vyplývajúce možné veľké škody, kalamity, škodcovia • nevhodné podnikateľské prostredie (nestabilné legislatívne podmienky) • vznik a rozšírenie moru diviačej zveri

Životné prostredie

silné stránky	slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • hodnotné prírodné prostredie v zložení lesy, vodná plocha, lúky a parky • chránené územia v severovýchodnej časti – Jelešňa, Surdíky, Bratkovčik • Chránená krajinná oblasť Horná Orava, • vybudovaná vodovodná sieť 100% • vybudovaná kanalizačná sieť 95% • vybudované plynové rozvody okrem mestskej časti Ústie a Ústie n/Priehradou • východná časť Or. Priehradý – významná ochrana vodnej plochy aj pre migráciu prelietavého vtáctva • vodné toky v zachovalom stave • nízky podiel urbanizmu k celkovej ploche územia • rozširovanie územia prirodzených mokradí 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočné environmentálne povedomie občanov (divoké skládky) • regionálna skládka odpadu Jurčov laz • chýbajúce skládky na biologický odpad.- kompostovanie • pomalé zavádzanie separovaného zberu • vyskytujúce sa divoké skládky • znečistené toky Oravica, Všívár a miestny potok v Ústí • znečistené brehy Or. Priehradý • rozširujúci sa hospodársky dvor Ústie • Poľnohospodárskeho družstva Trstená • znečistené okolie cesty I/59
príležitosti	ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • presadzovanie iniciatív na minimalizáciu tvorby odpadov a ich zhodnocovanie • rastúci vplyv orgánov štátnej správy a najmä mesta pri ochrane a starostlivosti o životné prostredie • zvyšovanie úrovne environmentálneho povedomia už na školách • zaviesť separovaný zber do všetkých častí mesta a prímestských častí • zvýhodniť separovaný zber primeraným ekonomickým, nástrojom /motivácia, príspevky z recyklačného fondu • vybudovať spaľovňu odpadov • vybudovať plynovod v Ústí • zavedením agroturistiky postupne tlmieť činnosť hospodárskeho dvora Nové Ústie • zaviesť jednotný systém kontroly zloženia komunálnych odpadov • zníženie produkcie odpadov zavedením nových technológií 	<ul style="list-style-type: none"> • zlý zdravotný stav ihličnatých lesov • negatívny vplyv teplotných zmien – suché, vysoké teploty, povodne • divoké skládky bez znalosti ich zloženia • nedostatočné čistenie odpadových vôd v hornej časti rieky Oravica ako aj bazény v Oraviciach ohrozujú existenciu rýb v rieke

CIELE A PRIORITY

Cestovný ruch, cezhraničná spolupráca a regionálny rozvoj

Základná myšlienka:

Mesto Trstená má záujem rozvíjať také druhy cestovného ruchu, ktoré sú a budú špecifické, resp. v nich má mesto tradíciu alebo má na ne prirodzené podmienky (mestský typ turistiky, prehliadky mesta, púte, cykloturistika, športová turistika, agroturistika, vzdelávanie, incentíva a podobne), pričom nemá záujem rozvíjať všetky oblasti cestovného ruchu a budovať zariadenia, v ktorých nemá tradíciu alebo má len priemernú šancu uspieť.

Okrem toho je samozrejme potrebné naďalej poskytovať služby pre obchodnú turistiku, tranzitných návštevníkov, návštevníkov mesta s rozličnými inými motívmi svojho pobytu, a zvyšovať kvalitu a rozsah týchto služieb podľa požiadaviek dopytu.

Cestovný ruch v ponímaní klasickej rekreácie má mesto záujem rozvíjať v Ústí, v Prístave a celkovo v blízkosti Oravskej priehrady, a to najmä s dôrazom na vodné športy a rodinnú rekreáciu. Následne je potrebné zabezpečovať kvalitné služby pre účastníkov rekreácie aj v meste (posedenie, zaujímavosti, kultivovaná zábava, neformálne vzdelávanie).

Mesto nemá záujem konkurovať okolitým obciam v ich špecifikách (napr. tradičná architektúra, poľovníctvo, turistika), ale má záujem využívať tieto špecifiká v dostupnom okolí na báze obojstranného partnerstva (vzájomná propagácia), spoluvytvárať regionálny produkt cestovného ruchu so spoločným cieľom udržať návštevníka v regióne čo najdlhšie.

Pri rozvoji cestovného ruchu chce mesto využiť aj potenciál geotermálnych vôd.

Priorita 1

Vytvoriť z mesta Trstená turistami navštevovanú destináciu, rozvinúť adekvátne druhy rekreačnej turistiky s využitím Oravskej Priehrady

Cieľ 1 Zvýšiť kvalitu a rozsah služieb cestovného ruchu

Opatrenia:

- 1.1 Využívať zriadené turistické informačné centrum pre návštevníkov v Prístave na Oravskej priehrade a v meste, rozširovať jeho služby, databázu informácií, zvyšovať kvalitu a úroveň personálu, zlepšovať technické vybavenie a dostupnosť e-služieb.
- 1.2 Vytvoriť a vydať flexibilný (doplňateľný) informačný a propagačný materiál (tlačený a/alebo elektronický – CD/DVD) o meste a jeho okolí o možnostiach cestovného ruchu (čo navštíviť, kde navštíviť, kedy, za akú cenu, na koho sa treba obrátiť a pod.) a o konkrétnych službách cestovného ruchu
- 1.3 Vytvoriť a vybudovať orientačno-informačný systém v meste s ohľadom na domáce obyvateľstvo, bežných denných návštevníkov mesta a najmä návštevníkov v rámci cestovného ruchu (informačné a navádzacie tabule)

- 1.4 Vybudovať Turistické a informačné centrum na Oravskej priehrade – Prístav, pri budovaní riešiť aj verejné WC a iné chýbajúce služby v časti Prístav

Ciel' 2 Vytvoriť priestor a podmienky pre investičnú výstavbu v súvislosti s cestovným ruchom

Opatrenia:

- 2.1 Dopracovať územný plán mesta v lokalitách predurčených pre rozvoj cestovného ruchu so zreteľom na celoročné využitie (investičnú výstavbu zariadení CR, infraštruktúry pre CR a podobne)
- 2.2 Dopracovať územný plán rekreačno-obytnej zóny v Prístave a územný plán rekreačno-obytnej zóny v Ústí nad Priehradou
- 2.3 Zmapovať pozemky – vlastníctvo, zámery vlastníkov, ochotu predať či prenajať vytipované pozemky
- 2.4 Vyhládať a pritiahnúť investorov pre zariadenia vyššieho štandardu a inovatívne služby v cestovnom ruchu

Ciel' 3 Zvýšiť atraktivnosť a tým návštevnosť mesta Trstená a okolia

Opatrenia:

- 3.1 Skvalitniť a rozšíriť ponuku voľnočasových, oddychových a zážitkových aktivít pre občanov mesta a najmä pre účastníkov cestovného ruchu
- 3.2 Využiť existenciu geotermálnych vôd pre rozvoj cestovného ruchu
- 3.3 Využiť existenciu tradičných remesiel a salašníctva. Zachovávať tradičné remeslá (keramika a pod.) a salašníctvo ako osobitú formu hospodárenia, propagovať, dokumentovať – zriadiť múzeum remesiel a salašníctva
- 3.4 Zlepšiť celkovú propagáciu mesta a jeho okolia so zameraním na cestovný ruch tak, aby aj Trstená bola vnímaná ako jednoznačná turistická destinácia regiónu Oravy
- 3.5 Podporovať nové a dynamicky sa rozvíjajúce formy turizmu, menej tradičné formy turizmu (najmä z hľadiska súčasného charakteru trhu CR v regióne) ako cestu k vlastnému a špecifickému miestu na trhu CR v regióne (získanie špecifickej charakteristiky ako komparatívnej výhody)
- 3.6 Podporovať tradičné formy turizmu
- 3.7 Vytvoriť miestne združenie CR, kde členovia budú – mesto, cestovné kancelárie, podnikatelia z ubytovacích a stravovacích zariadení, iné miestne firmy, dobrovoľníci, rozvojové agentúry; s cieľom združiť finančné prostriedky na rozvoj cestovného ruchu a najmä postupovať jednotne a koordinovane v činnostiach s charakterom spoločného záujmu; vyjadrenie vzájomnej podpory.

Ciel' 4 Realizovať investície do cestovného ruchu a podporné opatrenia

Opatrenia:

- 4.1 Zriaďiť múzeum remesiel, salašníctva, vytvoriť priestor pre budúcu propagáciu ďalších špecifických a charakteristických prvkov mesta a regiónu (lesníctvo a pod.)
- 4.2 Zriaďiť miestne múzeum na prezentáciu zbierok historických predmetov a histórie mesta a okolitých obcí; realizovať zbierky historických predmetov
- 4.3 Vybudovať verejný prístup k vode na Oravskej Priehrade (v katastri mesta Trstená)
- 4.4 Vybudovať komplexný informačný systém – navádzací systém z mesta ku priehrade a informačný systém na priehrade (jednotné smerové tabule k zariadeniam, miestam a zaujímavostiam, elektronické informačné body – aktívne aj pasívne)
- 4.5 Vybudovať a/alebo označiť ďalšie cyklotrasy (cyklocesty a cyklochodníky), vybudovať oddychové miesta, vytvoriť mapy, sprievodcov s ďalšími informáciami o možnostiach mesta a regiónu
- 4.6 Dobudovať a označiť lyžiarske bežecké trasy vrátane oddychových miest, vytvoriť mapy, dobudovať rôzne dlhé a rôzne náročné okruhy
- 4.7 Vybudovať lyžiarsky vleč (v časti Háleckova v Ústí)
- 4.8 Vytvoriť programy neformálneho vzdelávania v prírode (zima aj leto)
- 4.9 Rekonštruovať vežu kostola Sv. Martina – upraviť na vyhliadkovú vežu pre verejnosť
- 4.10 Vybudovať pláže v Ústí nad Priehradou v časti Prístav
- 4.11 Rekonštruovať pamiatky a pamätihodnosti mesta. Zmapovať pamiatky a rozšíriť evidenciu pamiatok a pamätihodností mesta Trstená
- 4.12 Rekonštruovať kováčsku vyhňu
- 4.13 Rekonštruovať Nám. M. R. Štefánika a historické budovy okolo námestia
- 4.14 Rekonštruovať nevyužívané objekty v Ústí nad Priehradou

Ciel' 5 Zvýšiť kvalitu a rozsah služieb CR

Opatrenia:

- 5.1 Zvýšiť úroveň vybavenosti existujúcich zariadení CR
- 5.2 Rozšíriť ponuku služieb dostupných v meste a okolí (oddychové, športové, relaxačné, zábavné a iné - napr. amfiteáter); zmapovať tieto služby v regióne, doplniť podľa potreby a možností, využívať princíp partnerstva s okolitými obcami a subjektmi v nich (s cieľom vyhýbať sa zbytočnej duplicite a so zámerom vzájomnej propagácie služieb)
- 5.3 Budovať zariadenia CR vyššieho štandardu

- 5.4 Zvýšiť profesionalitu a kvalitu personálu zariadení CR (všetkých, ktoré súvisia s CR), (vystupovanie, komunikácia, organizačné schopnosti, jazyková vybavenosť a pod.)
- 5.5 Vytvoriť podmienky pre služby na vode a zriadiť a poskytovať atrakcie na vode
- 5.6 Vybudovať pri priehrade vonkajšie bazény alebo aquapark s dôrazom na letnú sezónu
- 5.7 Vybudovať kúpele v meste
- 5.8 Vybudovať zariadenia pre wellness služby

Priorita 2

Využívanie prihraničnej lokalizácie mesta Trstená na podporu rozvoja mesta prostredníctvom cezhraničnej spolupráce

Cieľ 6 Zvýšiť návštevnosť mesta vďaka zvýšenému záujmu návštevníkov z Poľska a návštevníkov z iných krajín, ktorí sa v prihraničnom regióne v Poľsku nachádzajú

Opatrenia:

- 6.1 Zriadiť vodnú cestu do Poľska cez Oravskú Priehradu (výletné trasy, pravidelné linky)
- 6.2 Vytvoriť turisticko-informačné centrum pri vstupe do mesta z Poľska – v priestoroch bývalej colnice (hlavne po zrušení hraníc)
- 6.3 Vytvoriť poľské jazykové mutácie propagačných materiálov, web stránky, personál TIC hovoriaci poľským jazykom
- 6.4 Prepojiť cyklistické trasy a chodníky na obidvoch stranách (vytvoriť cestu pre cyklistov z a do Poľska; najlepšie okruh, príp. obsahujúcu okruhy)
- 6.5 Využiť zvršok starej železničnej trate do Čierneho Dunajca na vybudovanie cyklotrasy
- 6.6 Vytvoriť systém vzájomnej propagácie obidvoch regiónov

Cieľ 7 Zbližovať obyvateľov oboch prihraničných regiónov vo všetkých oblastiach hospodárskeho a sociálneho života

Opatrenia:

- 7.1 Organizovať výmenné aktivity občanov z obidvoch regiónov vo všetkých oblastiach (podnikanie, kultúra, vzdelávanie, sociálna politika, deti, mládež, a ostatné), podporovať regionálnu výmenu v oblasti pomoci sociálnych a zdravotníckych služieb, rozvíjať trojstrannú spoluprácu PR-SR-ČR na tomto poli
- 7.2 Realizovať spoločné aktivity (napr. spoločné festivaly, spoločné kandidatury na usporadúvanie podujatí, športové turnaje, podujatia pre rodiny, konferencie, workshopy a iné)

- 7.3 Pripravovať infraštruktúrne a iné projekty spoločného významu (komunikácie, doprava, informatizácia a pod.)

Priorita 3

Družobné partnerstva mesta Trstená

Cieľ 8 Aktívni občania pre Európu

Opatrenia:

- 8.1 Organizovať a podporovať družobné vzťahy mesta Trstená organizovaním stretnutí občanov partnerských miest, rozvíjaním neformálnych a osobných vzťahov medzi občanmi a organizáciami partnerských miest a vzťahov vo všetkých ostatných oblastiach
- 8.2 Rozšíriť družobné vzťahy o nové partnerské mestá / obce z krajín Európskej únie

Priorita 4

Vytvoriť z mesta Trstená jedného z hlavných ťahúnov rozvoja regiónu Oravy a významného partnera rozvoja Žilinského kraja, rozvíjať a udržiavať družobné partnerstvá mesta Trstená

Hospodárstvo a ekonomika

Priorita 1

Všestranný trvalo udržateľný rast životnej úrovne obyvateľov a ekonomický rozvoj všetkých subjektov pôsobiach na území mesta s dôrazom na využitie domáceho rastového potenciálu

Cieľ 1 Zvýšiť príliv priamych investícií na územie mesta a okolia

Opatrenia:

- 1.1 Identifikovať odvetvia s najväčším potenciálom rozvoja v meste z hľadiska efektívnosti investícií (z pohľadu investora)
- 1.2 Dokončiť prípravu vhodných lokalít pre umiestnenie investícií
- 1.3 Identifikovať potencionálnych záujemcov o investovanie vzhľadom na identifikované výhody umiestnenia investície na území mesta
- 1.4 Vypracovať účinný informačný a komunikačný systém so zameraním na prebudenie záujmu a presvedčenie potencionálnych investorov
- 1.5 Inštitucionalizovať systém stálej komunikácie a spolupráce medzi predstaviteľmi mesta a už etablovanými investormi

Priorita 2

Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu

Cieľ 2 Podporiť rozvoj nových a existujúcich podnikov a služieb

Opatrenia:

- 2.1 Inštitucionalizovať systém stálej komunikácie a spolupráce medzi predstaviteľmi mesta a už etablovanými investormi
- 2.2 Zvýšiť podiel vývozu komodít s vysokým podielom pridanej hodnoty
- 2.3 Zavádzať nové technológie, moderné systémy riadenia, informačné a komunikačné technológie a moderné postupy v marketingu
- 2.4 Zintenzívniť využívanie najmä domácich vstupov, miestnych špecifik a dostupnej kvalifikovanej pracovnej sily
- 2.5 Podporiť zakladania nových MSP a živnostníkov
- 2.6 Napomôcť adaptácii predovšetkým takých subjektov, ktoré umožnia zvýšenie ekonomického rozvoja a tým aj kvality života v meste

Ciel' 3 Podporiť budovanie a rekonštrukciu infraštruktúry pre podnikateľov

Opatrenia:

- 3.1 Vybudovať inkubátor pre začínajúcich podnikateľov
- 3.2 Podporovať využitie prirodzených priemyselných parkov, t.j. území, na ktorých sa sústreďuje priemyselná činnosť alebo služby najmenej dvoch podnikateľských subjektov; a to najmä hnedých zón
- 3.3 Zatraktívniť región pre vstup investičného kapitálu
- 3.4 Efektívnejšie využívať energie a zvýšiť podiel výroby energie z obnoviteľných zdrojov
- 3.5 Spracovať štúdie a projekty v zmysle opatrenia (príprava projektov na realizáciu)
- 3.6 Pripraviť vhodnú lokalitu na vybudovanie priemyselného parku a vybudovať priemyselný park

Ciel' 4 Podporiť podnikanie, inovácie a aplikovaný výskum

Opatrenia:

- 4.1 Inštitucionalizovať systém stálej komunikácie a spolupráce medzi predstaviteľmi mesta a už etablovanými investormi
- 4.2 Podporiť programy podnikateľských subjektov, ktoré podporujú konkrétne zavádzanie nových technológií v podnikoch a službách, zavádzanie nových systémov riadenia, transferu technológií, a pod.
- 4.3 Vytvoriť systém spolupráce medzi strednými a malými podnikateľmi a výskumnou a vývojovou základňou
- 4.4 Podporiť zlepšenie prepojenia medzi výskumno-vývojovou základňou, vysokými školami a podnikateľskou praxou
- 4.5 Podporiť MSP zameraných na riešenie projektov s využitím najmodernejších postupov, špičkových technológií a transferu technológií
- 4.6 Podporiť podnikateľské subjekty v rámci zvyšovania konkurencieschopnosti pri zavádzaní metód riadenia kvality napr. podľa noriem ISO, získavania certifikátov, akreditácií atď.
- 4.7 Podporiť štúdie a projekty v zmysle opatrenia

Ciel' 5 Vytvoriť a rozvíjať imidž mesta

Opatrenia:

- 5.1 Vytvoriť imidž mesta v oblasti obchodu, priemyslu a služieb, vrátane prírodného a kultúrneho bohatstva ako celku

- 5.2 Prezentovať mesto ako „vstupnú bránu“ na Slovensko z Poľska – strategické umiestnenie
- 5.3 Uľahčiť a podporovať vstup podnikateľov na zahraničné trhy, podporovať programy umožňujúce podnikateľom zvyšovať obrát a zisk využívaním obchodných príležitostí na svetových trhoch a v rámci EÚ
- 5.4 Podporovať účasť výrobcov na medzinárodných veľtrhoch a výstavách
- 5.5 Podporovať zavádzanie elektronického obchodu

Priorita 3

Podpora rozvoja malého a stredného podnikania

Cieľ 6 Napomáhať subjektom malého a stredného podnikania pri zabezpečovaní zdrojov na rozvojové projekty

Opatrenia:

- 6.1 Iniciovať vytvorenie platformy pre vzájomnú komunikáciu predstaviteľov MSP, finančných inštitúcií a mesta
- 6.2 Vypracovať projekt na získavanie mimobankových zdrojov financovania podnikateľských aktivít MSP
- 6.3 Podporovať ďalšie vhodné iniciatívy a projekty na získavanie mimobankových zdrojov financovania podnikateľských aktivít MSP

Cieľ 7 Napomáhať pri zabezpečovaní prevádzkových priestorov pre rozvoj aktivít podnikateľských subjektov

Opatrenia:

- 7.1 Iniciovať vytvorenie regionálnej ponukovej a dopytovej informačnej databázy priestorov vhodných na podnikanie
- 7.2 Vykonať inventarizáciu voľných priestorov vhodných pre aktivity
- 7.3 Podporovať projekty na vytváranie združení MSP

Cieľ 8 Sprehl'adniť vlastnícke vzťahy k nehnuteľnostiam využiteľným pre podnikanie

Opatrenia:

- 8.1 Realizovať ROEP
- 8.2 Realizovať ZRPS

Ľudské zdroje a sociálne služby

Základná myšlienka:

V oblasti ľudských zdrojov a sociálnej politiky je základnou myšlienkou integrácia znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na trh práce a to jednak opatreniami samosprávy, vybudovaním miestnych a regionálnych sietí neštátnych organizácií zameraných na rozvoj komunit a podporu solidarity pričom zároveň je potrebné stimulovať aj zamestnávateľov k zainteresovanosti a aktívnej účasti na integrácii. Pre tento cieľ je potrebné modernizovať systémy, formy a prostriedky individuálnej práce s klientmi (nezamestnanými) aj zamestnávateľmi.

V tejto oblasti je potrebné znížiť regionálne disparity v nezamestnanosti a to najmä vytváraním podmienok zamestnávateľom a stimulovaním tvorby pracovných miest. Prostredníctvom podpory celoživotného vzdelávania umožniť vytvorenie rovnováhy medzi ponukou a dopytom vo vzdelávaní.

Je nevyhnutné zamerať sa na zvýšenie prístupnosti a kvality vysokoškolského vzdelávania, otvorenie systému ďalšieho vzdelávania pre čo najväčší okruh občanov a zvyšovanie vzdelanostnej úrovne marginalizovaných skupín. Moderný systém vzdelávania musí poskytovať žiakom a študentom možnosť osvojiť si základné kľúčové zručnosti tak, aby sa stali na trhu práce pružnou pracovnou silou schopnou prispôbovať sa požiadavkám vedomostnej spoločnosti

Záujmom mesta je prostredníctvom rôznorodých opatrení zlepšiť sociálne začlenenie skupín obyvateľov ohrozených sociálnym vylúčením.

Zároveň je potrebné etablovať regionálne a miestne organizácie do riešenia a prevencie sociálnych problémov a zriadenia a implementácie nových sociálnych služieb.

Priorita 1

Podpora kvality ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania

Cieľ 1 *Inovovať a dopĺňať možnosti formálneho vzdelávania*

Opatrenia:

- 1.1 Podporiť zriadenie ďalšej strednej školy alebo učebného odboru (zdravotná škola, technická škola, jazyková škola)
- 1.2 Zvýšiť prepojenosť všeobecného a odborného vzdelávania, ako aj prepojenie medzi študijnými a učebnými odbormi a potrebami trhu práce
- 1.3 Zvýšiť konkurencieschopnosť škôl podporovaním ich inštitucionálnej diverzifikácie a rozšírením pôsobenia súkromných škôl
- 1.4 Zlepšovať podmienky pre hendikepované deti a žiakov (špeciálne triedy, špeciálni pedagógovia, asistenti...)
- 1.5 Zriadiť moderné odborné učebne odborných stredných škôl

- 1.6 Posilniť a zlepšiť vzdelávanie v oblasti cudzích jazykov, informačných a komunikačných technológií, MST (matematiky, vedy a technológií) a základných podnikateľských vedomostí a zručností pre každého absolventov stredných škôl a to aj prostredníctvom neformálneho vzdelávania

Ciel' 2 Podporovať neformálne vzdelávanie

Opatrenia:

- 2.1 Rozširovať a podporovať mimoškolskú činnosť, zriaďovať nové centrá pre záujmovú a mimoškolskú činnosť, zriaďovať klubové priestory, školské športové strediská
- 2.2 Premiestniť mestskú knižnicu do väčších samostatných priestorov, rozšíriť prístup k Internetu – Internetová študovňa, rozšíriť knižný fond o odborné publikácie – zriaďiť verejnú študovňu
- 2.3 Udržiavať vzťahy/partnerstvá so školami v zahraničí (najmä v rámci EÚ, V4), vytvárať nové kontakty a partnerstvá, pripravovať spoločné projekty a zámery
- 2.4 Prispôbiť vzdelávací systém potrebám vedomostnej spoločnosti a zintenzívniť vzájomnú previazanosť neformálneho a formálneho vzdelávania (horizontálna a vertikálna prestupnosť z formálneho do neformálneho systému a naopak)
- 2.5 Zriaďiť verejnú internetovú čítareň (zdarma alebo za symbolický poplatok)- najmä pre sociálne slabších. Predpokladané potenciálne miesta- budova františkánskeho kláštora v centre mesta (námestie), budova starej školy (blízko centra mesta), príp. nájsť priestory aj na sídlisku Západ, na novo vznikajúcom sídlisku Ďurčinová a v prímestských častiach

Ciel' 3 Sprístupňovať celoživotné vzdelávanie

Opatrenia:

- 3.1 Podporovať programy celoživotného vzdelávania a zvyšovanie ich kvality
- 3.2 Zvýšiť rozsah ďalšieho vzdelávania s dôrazom na zvýšenie kvalifikácie, adaptability, pracovnej sily a rozvoja poradenstva o povolaniach
- 3.3 Odstrániť bariéry vstupu poskytovateľov vzdelávania do rôznych segmentov vzdelávacieho systému
- 3.4 Vytvoriť funkčný model financovania ďalšieho vzdelávania spojením zdrojov zamestnávateľa; verejných financií a zamestnanca (tzv. viaczdrojové financovanie ďalšieho vzdelávania)
- 3.5 Podporovať vstup neziskových organizácií a záujmových združení do systému celoživotného vzdelávania

Priorita 2

Zvýšenie úrovne vzdelania a zlepšenie uplatniteľnosti nezamestnaných na trhu práce

Ciel' 4 Zlepšiť možnosti vzdelávania pre všetky skupiny obyvateľov

Opatrenia:

- 4.1 Zlepšiť spoluprácu so strednými školami a detašovanými pracoviskami vysokých škôl v blízkych mestách
- 4.2 Udržať detašované pracoviská vysokých škôl a univerzít a rozšíriť o nové odbory, priťahovať nové vysoké školy a univerzity, v spolupráci s NsP Trstená podporiť vytvorenie detašovaného pracoviska KU Ružomberok pre Fakultu zdravotníctva a vytvoriť podmienky pre vytvorenie detašovaného pracoviska Vysokej školy sv. Alžbety v odboroch sociálna práca a zdravotníctvo
- 4.3 Zriadiť detašované pracoviská technických škôl
- 4.4 Podporovať e-learningové vzdelávanie
- 4.5 Rozšíriť ponuku špecializovaného stredoškolského vzdelania priamo v meste
- 4.6 Rozšíriť ponuku formálneho aj neformálneho vzdelávania a jeho dostupnosť pre všetky skupiny obyvateľov
- 4.7 Zaviesť programy a kurzy pre rozvoj počítačových zručností
- 4.8 Podporovať zamestnávateľov s požiadavkami na kvalifikovanú pracovnú silu s cieľom znížiť odliv obyvateľov s vyšším vzdelaním

Ciel' 5 Podporovať zamestnateľnosť najmä znevýhodnených a ohrozených skupín nezamestnaných

Opatrenia:

- 5.1 Realizovať aktiváciu najmä dlhodobých uchádzačov o zamestnanie prostredníctvom verejnoprospešných aktivít s dôrazom na obnovenie a udržiavanie ich pracovných návykov - zapájanie dlhodobo nezamestnaných do menších obecných služieb
- 5.2 Podporovať absolventskú prax za účelom zvyšovania zamestnateľnosti mladých ľudí
- 5.3 Vytvoriť podmienky pre podporu zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím formou vytvárania nových pracovných miest, chránených dielní a formou samozamestnávania
- 5.4 Realizovať poradensko-vzdelávacie aktivity zamerané na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie
- 5.5 Zlepšiť spoluprácu a komunikáciu s podnikateľmi v oblasti ľudských zdrojov – realizovať rekvalifikačné kurzy pre implementáciu rizikových skupín nezamestnaných

podľa reálnej potreby domáceho trhu práce a stimulovať dopyt zamestnávateľov po týchto zamestnancoch

- 5.6 Zriadiť poradenské centrum pre poskytovanie špecializovaných informačných a poradenských služieb, odborných poradenských služieb a služieb sprostredkovania zamestnania zameraných na vstup na trh práce rodičov počas rodičovskej dovolenky a po uplynutí rodičovskej dovolenky, počas starostlivosti o závislého člena rodiny a po jej skončení a dlhodobo nezamestnaných
- 5.7 Vytvoriť podmienky pre realizáciu kurzov najmä pre dlhodobo nezamestnaných, seniorov v oblasti PC, komunikačné technológie, jazykové kurzy
- 5.8 Podporovať medziregionálnu mobilitu pracovných síl najmä rozšírením služieb zamestnanosti o mobilitné centrá v súčinnosti s neštátnymi službami zamestnanosti v súlade s programom podpory migrácie pracovnej sily MPSVR SR a UPSVR

Priorita 3

Prispôsobenie sociálnych služieb reálnym potrebám aj v spolupráci s NsP a s neziskovým sektorom

Ciel' 6 *Zriadiť, alebo podporiť zriadenie nedostatkových sociálnych služieb v meste*

Opatrenia:

- 6.1 Zriadiť hospic
- 6.2 Zriadiť denný stacionár
- 6.3 V spolupráci s NsP dobudovať psychiatrické oddelenie pre vznik centra pre liečbu drogovu a alkoholovo závislých
- 6.4 Zriadiť psychologické centrum pre verejnosť, zapojiť do jeho osvetu odborníkov (lekárov a iné formálne aj neformálne authority)
- 6.5 Využiť nebytové priestory pre zriadenie nových, príp. rozšírenie jestvujúcich služieb, resp. zrekonštruovať na tento účel chátrajúce budovy mesta
- 6.6 Zriadiť a prevádzkovať agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) a podobné agentúry v spolupráci s mimovládnymi organizáciami
- 6.7 V spolupráci s NsP vybudovať chýbajúce zariadenie sociálnych služieb s celoročným pobytom s charakterom zdravotno-sociálnych lôžok (zariadenie pre psychicky chorých aj starých pacientov)
- 6.8 V spolupráci s NsP vybudovať modernú polikliniku, ktorá bude slúžiť pre zdravotné a sociálne potreby občanov mesta

Ciel' 7 *Prispieť k riešeniu sociálnej situácie a obmedzeniu sociálnej exklúzie znevýhodnených a marginalizovaných skupín obyvateľstva*

Opatrenia:

- 7.1 Riešiť problém zamestnávania hendikepovaných podporou vzniku a rozširovania chránených dielní, informovaním podnikateľov o výhodách zamestnávania hendikepovaných
- 7.2 Zriadiť mestské krízové centrum pre osamelých rodičov s deťmi (s dočasným ubytovaním)
- 7.3 Podporovať informovanosť a senzibilizáciu verejnosti v problematike násilia páchaného na ženách
- 7.4 Vybudovať nocľaháreň pre bezdomovcov
- 7.5 Podporovať spätnú integráciu pre občanov v post produktívnom veku umiestnených v sociálnych zariadeniach do spoločenského života s obyvateľmi mesta; pre tento účel vybudovať oddychovú zónu v okolí Domu Charitas
- 7.6 Podporovať aktivity zamerané na vznik siete sociálnych služieb pre špecifické cieľové skupiny prepustených z výkonu trestu odňatia slobody, drogovu a inak závislých, bezdomovcov, azylantov a iných migrantov a príslušníkov iných ohrozených a rizikových skupín, vrátane občanov s ťažkým zdravotným postihnutím

Ciel' 8 *Posilniť občiansky sektor a jeho participáciu na riešení sociálnych problémov*

Opatrenia:

- 8.1 Podporovať vznik a aktivity mimovládnych organizácií v prospech mesta a jeho obyvateľov
- 8.2 Podporovať vznik sietí neziskových organizácií (posilnenie budovania znalostí, prenosu a výmeny skúseností a vnútroštátne a medzinárodné sieťovania medzi neziskovými organizáciami)
- 8.3 Realizovať aktivity zamerané na vznik komunitných centier budovaných v súčinnosti s kapacitami MVO
- 8.4 Podporovať aktivity MVO pri vytváraní špecializovaných zariadení ako sú materské centrá, multifunkčné zariadenia (denné centrá) pre rodičov so zodpovednosťou za rodinu, deti, zdravotne postihnutých a starších
- 8.5 Poskytnúť MVO, záujmovým spolkom a združeniam priestory pre klubovú činnosť (napr. prostredníctvom vybudovania komunitných centier)
- 8.6 Zistiť reálnu potrebu sociálnych služieb a realizovať opatrenia na doplnenie chýbajúcich kapacít sociálnych služieb
- 8.7 Zapojiť komunity občanov v jednotlivých oblastiach do plánovania rozvoja danej oblasti aby sa dosiahol súhlas obyvateľov mesta s rozvojovými zámermi

Občianska infraštruktúra

Základná myšlienka:

Mesto Trstená sa v oblasti rozvoja občianskej infraštruktúry zameriava na rozvoj školstva, kultúry, športu a bytovej problematiky.

Je potrebné optimalizovať a modernizovať školskú infraštruktúru vzhľadom na sociodemografický vývoj a meniace sa potreby obyvateľov mesta.

Mesto má záujem o skvalitňovanie kultúrneho života svojich občanov aj návštevníkov mesta. A to nielen propagáciou kultúry ale aj budovaním technického zázemia pre kultúru a aktívnou participáciou na kultúrnych podujatiach.

V oblasti športu je potrebné vybudovať nové kapacity a zázemie pre rozvoj tradičných aj nových športov, posilniť pozíciu športových klubov a záujmových združení a ich koordináciu. Osobitnú pozornosť venovať udržiavaniu kvality a rozvoju zázemia pre nosné športy s dlhodobým dobrým zázemím a výsledkami, napr. karate, futbal, kolky a volejbal. Ťažiskom záujmu budú najmä organizácie a kluby pracujúce s mládežou.

V oblasti bývania kladie dôraz na kvalitné a dostupné bývanie, ktoré je dôležitým faktorom ovplyvňujúcim mobilitu pracovnej sily. Dôraz je potrebné klást' rozvoj nových oblastí na bývanie.

Priorita 1

Optimalizácia a skvalitnenie Školskej infraštruktúry

Cieľ 1 *Obnova a zmena účelu využitia školských budov*

Opatrenia:

- 1.1 Zrekonštruovať budovy zostávajúcich materských škôl (strecha, zateplenie, vykurovanie, bezpečnosť, a pod.), tak aby vyhovovali technickým a hygienickým normám
- 1.2 Zrekonštruovať budovy základných škôl (strecha, zateplenie, vykurovanie, bezpečnosť, a pod.), tak aby vyhovovali technickým a hygienickým normám
- 1.3 V spolupráci s mestom zrekonštruovať a modernizovať školské stravovacie zariadenia vrátane výmeny technológie (s cieľom dodržania hygienických a iných noriem)
- 1.4 Odkúpiť a zrekonštruovať budovy v meste vhodných na využitie pre účely a potreby mesta- školstva, sociálne účely, rozšírenie mestského úradu, kultúry, športu (budovy bývalej colnice na hraničnom priechode, Bratkove, sociálny dom v Ústí nad Priehradou, Základná škola R. Dilonga na nám. M. R. Štefánika, budova obvodného úradu, a pod.)
- 1.5 Poskytnúť priestor pre zriadenie detašovaných pracovísk technických škôl

- 1.6 Vyčleniť priestory pre zriadenie chránených dielní pre občanov so zdravotným postihnutím
- 1.7 Vyčleniť priestory pre zriadenie špecializovaných poradenských a informačných centier

Ciel' 2 Zriadenie nových a obnova existujúcich školských zariadení

Opatrenia:

- 2.1 Podporiť zriadenie ďalšej strednej školy alebo učebného odboru (zdravotná škola, technická škola, jazyková škola, manažment cestovného ruchu)
- 2.2 Podporiť zriadenie súkromných stredných a vysokých škôl
- 2.3 Modernizovať technické vybavenie odborných stredných škôl a zriadiť moderné odborné učebne odborných stredných škôl
- 2.4 Zmodernizovať a sprístupniť školské priestory a odborné učebne v čase mimo vyučovania na neformálne vzdelávacie aktivity
- 2.5 Premiestniť mestskú knižnicu do väčších samostatných priestorov, rozšíriť prístup verejnosti k Internetu – Internetová študovňa, rozšíriť knižný fond o odborné publikácie – zriadiť verejnú študovňu

Priorita 2

Zlepšenie zázemia pre kultúrny život občanov

Ciel' 3 Vytvoriť technické zázemie pre kultúru

Opatrenia:

- 3.1 Zrekonštruovať mestské kultúrne stredisko (zlepšiť najmä zateplenie, efektívnejšie dispozičné riešenie doplniť a obnoviť jeho vybavenie)
- 3.2 Zrekonštruovať kino, doplniť a obnoviť jeho vybavenie (napr. svetelná technika, ozvučenie, projekcia)
- 3.3 Zriadiť tanečné štúdio ktoré by bolo k dispozícii širokej verejnosti
- 3.4 Využiť priestory synagógy ako multifunkčného kultúrneho priestoru (koncertná sieň, divadelný priestor, výstavný priestor)
- 3.5 Vytvoriť a zariadiť multifunkčnú miestnosť v podkroví budovy Centra voľného času
- 3.6 Vybudovať letný amfiteáter/letné kino, prípadne autokino
- 3.7 Zriadiť mestské múzeum

Cieľ 4 Organizovať a participovať na organizácii kultúrnych podujatí

Opatrenia:

- 4.1 Organizovať kultúrne podujatia celoslovenského charakteru (typu Dilongova Trstená, Trstenská krídlovka, Spievame Márii)
- 4.2 Organizovať ďalšie kultúrne podujatia miestneho a regionálneho významu (štyri výročné jarmoky, Dni mesta a pod.)
- 4.3 Inicovať a v spolupráci so záujmovými združeniami organizovať podporné akcie, malé tematické festivaly
- 4.4 Prispiet' k organizovaniu open air podujatí
- 4.5 Organizovať spoločné kultúrne aktivity v rámci cezhraničnej spolupráce s Poľskom (týždeň národnej kuchyne, folklórne vystúpenia, deň remesiel, vystúpenia hudobných skupín a pod.)
- 4.6 Organizovať divadelné predstavenia väčších a známych divadelných súborov

Priorita 3
Rozvoj športu

Cieľ 5 Podpora športu detí, mládeže a športu občanov so zdravotným postihnutím

Opatrenia:

- 5.1 Vypracovať regionálnu koncepciu rozvoja športov s dôrazom na mládež
- 5.2 Vytvárať centrá talentovanej mládeže pre rozličné športy, získavať týmto spôsobom dotácie z ministerstva a dosahovať profesionálnu úroveň, zabezpečovať tréningový proces profesionálnymi trénermi
- 5.3 Podporovať projekty občianskych združení na oblasť vzdelávania dobrovoľných pracovníkov v športe detí a mládeže
- 5.4 Vybudovať systém školských športových súťaží na základných, stredných a vysokých školách v koordinácii s príslušnými športovými zväzmi a zabezpečiť jeho realizáciu s cieľom zapájania aj menej talentovaných, zdravotne oslabených žiakov a žiakov so zdravotným postihnutím do tohto systému
- 5.5 Podporovať telesnú výchovu a šport občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých športových aj nešportových občianskych združeníach občanov so zdravotným postihnutím
- 5.6 Integrovať zdravotne postihnuté deti do športových aktivít so zdravými

Ciel' 6 Dobudovať jestvujúce a vybudovať nové športoviská

Opatrenia:

- 6.1 Priamo aj nepriamo podporovať vznik a skvalitnenie športovísk dostupných pre obyvateľov
- 6.2 Vybudovať multifunkčnú športovú halu (vybudovať ihriská podľa medzinárodných štandardov)
- 6.3 Vybudovať viacúčelové športovisko v časti sídlisko Západ, Hradý, Ďurdinová, Vyšný Breh, príp. v iných lokalitách mesta Trstená a prímestských častiach Ústie nad Priehradou a v časti prístav
- 6.4 Podporovať rozvoj a využívanie školských športových areálov aj v čase mimo vyučovania, vybudovať multifunkčné ihriská a iné športoviská v rámci školských areálov
- 6.5 Vybudovať krytú strelnicu
- 6.6 Územne dosiahnuť dve centrá športu v meste – sídlisko Západ a Kl'ozov
- 6.7 Zriadiť ihrisko na plážový volejbal pri novovybudovaných tenisových dvorcoch na Kl'ozove
- 6.8 Dobudovať športový areál Kl'ozov
- 6.9 Vybudovať cyklocestu do Poľska (pozdĺž hlavnej cesty), využiť aj násyp nefunkčnej pôvodnej železnice Trstená, Suchá hora, Nowy Targ; zriadiť oddychové prístrešky pre cykloturistov na Oravskej cyklomagistrála
- 6.10 Vybudovať a vyznačiť bežecké trasy (lyžiarske aj trailové)
- 6.11 Zriadiť umelú ľadovú plochu
- 6.12 Upraviť hokejové ihrisko, šatne a okolie na sídlisku Vyšný Breh
- 6.13 Podporovať menej tradičné športové aktivity budovaním príslušných športových ihrísk (napr. skatepark, petanque pod.)

Ciel' 7 Zamerat' podporu aj na netradičné a málo rozvinuté športy

Opatrenia:

- 7.1 Podporovať rozvoj menej rozvinutých športov (basketbal a iné halové športy - založiť nový športový klub (floorbal)
- 7.2 Propagovať nové a netradičné športy – napr. petanque, cyklo x-sport, biking, bedminton, a pod.
- 7.3 Podporiť rozvoj vodných športov, ktoré zatiaľ nemajú vytvorené zázemie a to najmä nadviazaním na tradície v okolitých obciach a mestách, (Námestovo, nižná)

- 7.4 Podporovať športové aktivity pre všetkých (gymnastika, fitnes, aerobik, kalanetika, beh, beh na lyžiach, plávanie, rôzne formy turistiky, cyklistika, chôdza, pohybové a športové hry a pod.)

Ciel' 8 Zachovať jestvujúce športové podujatia a vytvoriť tradíciu nových športových podujatí

Opatrenia:

- 8.1 Pokračovať v organizácii Slovenských pohárových súťaží v karate (detí a mládeže); vytvoriť podmienky pre medzinárodné pohárové súťaže
- 8.2 Zachovať tradíciu Jesenského memoriálu vo volejbale
- 8.3 Pokračovať v tradícii medzinárodnej súťaže Hrá celá rodina
- 8.4 Zrealizovať športové podujatie - Trstenskú dvanástku – od dvanástej do dvanástej
- 8.5 Usporiadať volejbalový turnaj na profesionálnej úrovni a v nadväznosti naň aj amatérsky turnaj
- 8.6 Udržať a skvalitniť mestskú futbalovú ligu a regionálne turnaje
- 8.7 Spoluorganizovať turnaje v rozličných športoch podľa záujmu športových združení a organizácií

Ciel' 9 Vytvárať podmienky pre zvyšovanie úrovne športov a športovcov v meste tak, aby dosahovali špičkovú až profesionálnu úroveň

Priorita 4

Riešenie bytovej problematiky

Ciel' 10 Umožniť rozvoj a prístupnosť bývania

Opatrenia:

- 10.1 Postaviť nové nájomné byty – aj sociálne pre mladé rodiny
- 10.2 V územnom pláne sídelného útvaru riešiť nové plochy pre rozvoj individuálnej bytovej výstavby a hromadnej bytovej výstavby
- 10.3 Podporiť budovanie individuálnej a spoločnej bytovej výstavby
- 10.4 Zvýšiť dostupnosť nájomného bývania pre mladých ľudí mladé rodiny
- 10.5 Zamerať podporu na znižovanie energetickej náročnosti a zvyšovanie ekonomickej efektívnosti stavebných objektov

- 10.6 Systematicky postupovať a podporovať obnovu existujúceho bytového fondu v meste Trstená

priorita 5

Skvalitnenie poskytovania služieb samosprávy

Ciel' 11 Riešiť technické zázemie samosprávy mesta

Opatrenia:

- 11.1 Rekonštruovať Nám. M. R. Štefánika a obnoviť okolité budovy
- 11.2 Rekonštruovať budovy Mestského úradu v Trstenej, doplniť a obnoviť jeho vybavenie
- 11.3 Rekonštruovať hasičský dom v Trstenej
- 11.4 Rekonštruovať budovy a chaty vo vlastníctve mesta
- 11.5 Odkúpiť a rekonštruovať budovy v meste vhodné na využitie pre účely - školstva, sociálne účely, kultúru, šport a rozšírenie mestského úradu (budovy bývalej colnice na hraničnom priechode, Bratkove, sociálny dom v Ústí nad Priehradou, Základná škola R. Dilonga na nám. M.R. Štefánika, budova obvodného úradu a pod.)

priorita 6

Pochovávanie v meste

Ciel' 12 Riešiť dôstojnosť pochovávania v meste

Opatrenia:

- 12.1 Riešiť dôstojnosť pochovávania na mestských cintorínoch budovaním chodníkov medzi hrobovými miestami, vybudovaním spevnených plôch pre smútočný obrad na mestských cintorínoch bez Domu smútku, ozvučením pohrebného obradu a pod.

Technická infraštruktúra a životné prostredie

Základná myšlienka:

Mesto Trstená sa snaží realizovať svoje zámery a podporovať len také zámery, ktoré výrazne nepoškodzujú životné prostredie. Tejto filozofii chce zostať verné aj naďalej.

Rovnako je a bude v meste snaha aktívne pôsobiť v tých oblastiach, kde je možné priamo pôsobiť na jednotlivé zložky životného prostredia. Vo všetkých ostatných oblastiach chce mesto využívať svoj vplyv a/alebo vplyv subjektov či občanov v meste na ostatné subjekty.

Myšlienka stratégie rozvoja mesta z hľadiska životného prostredia je, aby základnú jednotku životného prostredia tvoril jednotlivec – „človek uvedomelý“, ktorý si uvedomuje, že je základnou súčasťou akéhokoľvek spoločenského systému a uvedomuje si, že predovšetkým svojim konaním ovplyvňuje kvalitu životného prostredia, v ktorom žije. Preto sa snaží eliminovať negatívne vplyvy na životné prostredie začínajúc od seba, prenášajúc do svojej pracovnej, podnikateľskej, investičnej alebo inej činnosti.

Myšlienka sa ďalej rozširuje na zásadu, že každý pôsobí v oblasti zlepšovania životného prostredia tam, kde má na to dosah a zároveň neohrozuje ostatné oblasti. Tým by sa mala dosiahnuť celková synergia.

Trstená – čisté mesto a ekologické mesto.

V oblasti technickej infraštruktúry je základnou myšlienkou neustále zlepšovať stav vybavenosti a kvality technickej infraštruktúry v meste na úroveň vyspelých krajín európskej únie.

Priorita 1

Zlepšenie čistoty v meste a zníženie množstva odpadu na skládkach

Ciel' 1 *Zlepšiť systém nakladania s odpadmi v meste a v prímestských častiach*

Opatrenia:

- 1.1 Rozšíriť separovaný zber 5 komodít papier, plasty, sklo, kovové obaly, viacvrstvé kombinované materiály) rozmiestnením kontajnerov do častí mesta, kde ešte nie sú a následnou informačnou kampaňou dosiahnuť zavedenie separovaného zberu 5 komodít v celom meste; rozmiestniť viac kontajnerov (zahustiť rozmiestnenie – každý bytový dom by mal mať vlastné nádoby)
- 1.2 Zvyšovať úroveň environmentálneho povedomia občanov v oblasti nakladania s odpadmi; realizovať osvetu a informačné kampane v tejto oblasti
- 1.3 Zvyšovať úroveň environmentálneho povedomia vo všetkých školách, postupne zavedenie separovaného zberu na školách (v triedach) zainteresovať školy na výrobe propagačných materiálov, článkov do miestnej tlače

- 1.4 Podporovať vznik a aktivity neformálnych skupín alebo formálnych zoskupení (občianske združenia, nadácie, prípadne iné) v oblasti nakladania s odpadmi
- 1.5 Zaviesť separovaný zber aj na cintorínoch
- 1.6 Zriadiť minimálne 2 mestské kompostoviská na biologický odpad, zakúpiť drvičku dreveného odpadu a v čase opíľovania stromov poskytovať túto službu občanom podľa stanoveného harmonogramu
- 1.7 Vybudovať regionálne kompostovisko pre región Hornej Oravy
- 1.8 Podporovať vytváranie domáceho kompostovania osvetou a postupne zavedením (spravodlivejšieho) poplatku za skutočné množstvo vyprodukovaného odpadu
- 1.9 Vybudovať zberný dvor na bezplatné odoberanie od občanov – veľkoobjemových odpadov (nábytku, okien, dverí), nebezpečného odpadu (batérii, farby, žiaroviek) a elektrospotrebičov. Na tomto dvore bude zriadená služba možnosti opätovného použitia pre občanov za poplatok prípadne možná oprava vecí na ďalšie použitie. Nepoužiteľné veci sa budú demontovať a separovať podľa komodít
- 1.10 Zaviesť dotried'ovaciu linku pre separované komodity a zintenzívniť ich zber

Ciel' 2 Zlepšiť čistotu v meste a prímestských častiach

Opatrenia:

- 2.1 Zabrániť vzniku nových a rozširovaniu existujúcich čiernych skládok
- 2.2 Zlikvidovať existujúce čierne skládky
- 2.3 Zrealizovať skultúrnenie okolia miest určených na vývoz odpadu na sídliskách – v participácii s obyvateľmi mesta
- 2.4 Zamedziť ďalšiemu rozširovaniu divokých skládok v lokalitách „Jama Ústie nad Priehradou“, „na Kamennom vršku“ a v priemyselnej zóne východ

Priorita 2

Vodné toky, kvalita vody, okolie vodných tokov

Ciel' 3 Zlepšiť stav kvality vody v miestnych tokoch

Opatrenia:

- 3.1 V spolupráci so správcami tokov odstrániť divoké skládky na brehoch tokov Všívár, Oravica a potoka v Ústi
- 3.2 Dobudovať kanalizáciu na Zápotočnej ulici, SNP a Mieru a ulici Nová
- 3.3 Inžinierske siete IBV Ďurdinová II. etapa – kanalizácia splašková a dažďová

- 3.4 Vybudovať kanalizáciu a inžinierske siete k ostatným objektom budovaným v súlade s územným plánom

Ciel' 4 *Riešiť povodňovú situáciu a situáciu v úrovni a kvalite miestnych tokov*

Opatrenia:

- 4.1 Vybudovať dažďovú kanalizáciu pri radových garážach na Oravickej ulici a dobudovať dažďovú kanalizáciu v ďalších lokalitách
- 4.2 Upraviť koryto vodných tokov Všivár, Trsteník a Oravica
- 4.3 Realizovať protipovodňové opatrenia, reguláciu a údržbu vodných tokov v meste a okolí mesta

Priorita 3
Zlepšenie stavu biodiverzity v meste

Ciel' 5 *Zlepšiť stav mestskej zelene a ostatnej zelene v meste*

Opatrenia:

- 5.1 Spracovať analýzu stavu verejnej zelene v meste a na jej základe vypracovať komplexný projekt verejnej zelene
- 5.2 V súlade s projektom verejnej zelene budovať mestské parky a rozširovať výsadbu mestskej zelene

Ciel' 6 *Vytvoriť „zelené“ oddychové zóny v meste*

Opatrenia:

- 6.1 Dobudovať oddychový chodník popri Oravici k športovému areálu
- 6.2 Dobudovať oddychový chodník popri Oravici v úseku od Ulice Mieru po chodník na Vyšný Breh (okolo kaskády)
- 6.3 Vybudovať oddychovú zónu – Lesopark Hálečová

Priorita 4
Ochrana ovzdušia a pôdy

Ciel' 7 Zachovanie pomerne dobrej kvality vzduchu a zlepšovanie stavu ovzdušia

Opatrenia:

- 7.1 Realizovať osvetu pre malých a individuálnych znečisťovateľ – napr. v oblasti spaľovania biologického odpadu, ktorý je potrebné likvidovať kompostovaním (väzba na vznik kompostoviska)
- 7.2 Podporovať podnikateľské subjekty pri zavádzaní opatrení proti znečisťovaniu ovzdušia (novšie technológie a pod.)
- 7.3 Podporovať vznik a rozširovanie takých druhov výroby, ktoré nemajú negatívny dopad na kvalitu ovzdušia, resp. nespôsobujú žiadne relatívne znečisťovanie ovzdušia (napr. pri využívaní hnedých zón)

Priorita 5

Využívanie obnoviteľných zdrojov

Ciel' 8 Využívať obnoviteľné zdroje pre centrálnu vykurovanie v meste

Opatrenia:

- 8.1 Zaviest' a zapojiť využitie niektorého alebo viacerých obnoviteľných zdrojov do systému výroby tepla pre účely centrálnu vykurovania v meste (do roku 2015 aspoň 10% vyprodukovaného tepla ročne bude pochádzať z obnoviteľných zdrojov)

Ciel' 9 Využívať obnoviteľné zdroje pre individuálne vykurovanie a výrobu TUV

Opatrenia:

- 9.1 Propagovať štátne a iné podporné programy zlepšujúce dostupnosť využívania obnoviteľných zdrojov energie pre individuálnych súkromných investorov
- 9.2 Zasadzovať sa o urýchlenie administratívnych procesov v súvislosti s investíciami do zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Priorita 6

Zlepšenie tepelného hospodárstva

Cieľ 10 Realizovať zásahy do tepelného hospodárstva v súlade s prijatou Konceptiou tepelného hospodárstva mesta Trstená

Opatrenia:

- 10.1 Existujúce tepelné okruhy s okrskovými kotolňami prebudovať na jeden kompaktný systém, t.j. jeden tepelný okruh s jedným zdrojom tepla s viacpalivovou základňou, umiestnený v okrajovej časti katastra mesta, s odovzdávacími stanicami tepla v každom mieste spotreby
- 10.2 Umiestniť tepelný zdroj na báze obnoviteľných energetických zdrojov na juhozápadnom okraji mesta neďaleko areálu poľnohospodárskeho družstva
- 10.3 Prostredníctvom osvetu budovať u konečného spotrebiteľa racionálne povedomie spoluúčasti na riešení problematiky zásobovania teplom
- 10.4 Prostredníctvom racionalizačných riešení ekonomicky obojstranne prospešných demotivovať konečného spotrebiteľa k unáhleným a nekonceptným rozhodnutiam
- 10.5 Stimulovať podnikanie v tepelnej energetike dodržiavaním zásad hospodárneho prevádzkovania tepelno-technických zariadení, zníženia environmentálnych rizík z ohrozenia kvality životného prostredia a prevádzkovou spoľahlivosťou sústav TTZ
- 10.6 Diverzifikovať palivovú základňu v systéme CZT s cieľom znížiť podiel výroby tepla zo zemného plynu náhradou za obnoviteľné energetické zdroje v optimálnom pomere, s použitím kritérií energetickej a ekonomickej efektívnosti, kritérií ochrany životného prostredia, ale najmä kritéria ceny tepla pre konečného spotrebiteľa
- 10.7 Modernizovať a optimalizovať existujúce systémy rozvodu tepla na vykurovanie a spôsob prípravy TUV s cieľom zabezpečiť ich hospodárnosť, prevádzkovú spoľahlivosť za súčasného vytvárania podmienok na individuálny režim vykurovania a prípravy TUV pre konečného spotrebiteľa
- 10.8 Pri výstavbe nových objektov spotreby tepla v dosahu siete CZT držiteľ povolenia uprednostňovať napojenie týchto objektov na sústavu CZT za predpokladu technickej a ekonomickej prijateľnosti vo väzbe na realizáciu bodu č. 2.
- 10.9 Pri výstavbe všetkých nových zdrojov tepla v katastri mesta dodržať požiadavky neohrozenia verejných záujmov (§ 62 Zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku č. 50/1976 Zb.)
- 10.10 Zvažovať využitie geotermálnej energie
- 10.11 Využívať alternatívne zdroje získavania tepla – napr. biomasa
- 10.12 Podporovať využívanie alternatívnych zdrojov aj pri individuálnej výrobe tepla

Priorita 7

Rozvoj cestnej a inej dopravy s dôrazom na odstránenie preťaženia cestnej dopravy a zvýšenie bezpečnosti

Ciel' 11 *Znížiť intenzitu cestnej dopravy v meste vybudovaním obchvatu mesta (rýchlostnej komunikácie R3)*

Opatrenia:

- 11.1 Presadzovať realizáciu obchvatu ako prioritný záujem mesta pri všetkých jednaniach na úrovni kraja a štátnych orgánov
- 11.2 Byť nápomocný pri stavebnej príprave a následne pri realizácii stavby (poskytnutie plôch pre zariadenie staveniska, skládky zeminy a pod.)

Ciel' 12 *Vybudovať cestnú dopravnú infraštruktúru v meste a prímestských častiach (komunikácie a parkovacie plochy)*

Opatrenia:

- 12.1 Vybudovať miestne komunikácie a ostatné inžinierske siete na IBV Ďurdinová I. etapa
- 12.2 Dokončiť výstavbu inžinierskych sietí v IBV Ústie nad Priehradou
- 12.3 Vybudovať prístupovú cestu na sídlisko Západ podľa územného plánu zóny
- 12.4 Vybudovať prístupovú komunikáciu k cintorínu v Ústí nad Priehradou
- 12.5 Vybudovať parkovisko pri cintoríne za Hrobl'ou
- 12.6 Vybudovať a riešiť parkovacie plochy v meste aj na sídliskách
- 12.7 Vybudovať parkovací dom (príp. podzemné garáže/parkoviská) v centre mesta
- 12.8 Vybudovať miestne komunikácie a ostatné inžinierske siete k objektom budovaným v súlade s územným plánom

Ciel' 13 *Znížiť vyt'áženosť komunikácií podporou hromadnej dopravy a podporou iných foriem dopravy*

Opatrenia:

- 13.1 Zlepšiť obslužnosť mesta zavedením prímestských liniek
- 13.2 Zaviest' mestskú hromadnú dopravu
- 13.3 Riešiť zimnú údržbu komunikácií frézovaním
- 13.4 Vybudovať železničnú zastávku pri Vápenici
- 13.5 Vybudovať a označiť cyklotrasy a cyklochodníky v meste, na mestských sídliskách a v prímestských častiach ako podporu formy dopravy osôb
- 13.6 Podporiť rozvoj kombinovanej dopravy – cestná a železničná doprava

Ciel' 14 *Zvýšiť bezpečnosť cestnej dopravy a chodcov, znížiť nehodovosť*

Opatrenia:

- 14.1 Rozšíriť a skvalitniť kamerový systém v meste (najmä v oblastiach: sídlisko Ďurdinova, autobusové nástupište, križovatka Suchá Hora/Krakov obstaraním prenosných kamier a ich implementáciou do jestvujúceho systému napojeného na mestskú políciu)
- 14.2 Vytvoriť dostatočnú kapacitu kamerového systému pre možné napojenie ďalších kamier v budúcnosti (napr. v súvislosti so vznikom informačných KIOSKov)
- 14.3 Stanoviť každoročne záväznú finančnú čiastku v rozpočte mesta na údržbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií
- 14.4 Postupne vybudovať bezbariérový prechod mestskými chodníkmi a mestskými cintorínmi
- 14.5 Rozšíriť chodník popri ceste I/59 smerom na Vyšný breh
- 14.6 Riešiť zimnú údržbu chodníkov frézovaním
- 14.7 Obstaráť techniku na údržbu komunikácií, verejnej zelene, stožiarov verejného osvetlenia a verejného rozhlasu
- 14.8 Zlepšiť spoluprácu štátnej a mestskej polície pri kontrole dodržiavania povolenej rýchlosti v meste a dodržiavania dopravných značiek
- 14.9 Rekonštruovať miestne komunikácie a chodníky
- 14.10 Vybudovať chýbajúce chodníky pre peších
- 14.11 Rekonštruovať prístupový chodník a vybudovať oporný múr v Urbárskej hôrke
- 14.12 Dobudovať chýbajúce miestne komunikácie, resp. ich časti
- 14.13 Majetkovo vysporiadať pozemky pod miestnymi komunikáciami
- 14.14 Vybudovať kruhový objazd na križovatke pri Pekárni
- 14.15 Vybudovať chodník na Krakovskej ceste od potoka Kovalíneč
- 14.16 Vybudovať parkovisko pri Fortune
- 14.17 Odkloniť dopravu z námestia

Ciel' 15 *Využiť možnosti vodnej dopravy na priehrade*

Opatrenia:

- 15.1 Vybudovať mólo pre verejnú vodnú dopravu
- 15.2 Zriadiť pravidelnú linku vodnej dopravy do Námestova, do Poľska a postupne do iných lokalít podľa ich možností a pripravenosti

15.3 Podporovať rozvoj individuálnej osobnej vodnej dopravy

Priorita 8

Rozvoj inžinierskych sietí

Ciel' 16 Podporovať zlepšovanie telekomunikačnej infraštruktúry a infraštruktúry rozvodov elektrickej energie a udržiavať túto infraštruktúru na úrovni iných miest Európskej únie

Opatrenia:

16.1 Postupne realizovať prekládky vzdušného vedenia (telekomunikácie aj NN)

16.2 Zokruhovať obvody elektrickej siete v meste

Ciel' 17 Rozvoj vodovodnej a kanalizačnej infraštruktúry

Opatrenia:

17.1 Rekonštruovať splaškovú kanalizáciu

17.2 Dobudovať splaškovú kanalizáciu

17.3 Rekonštruovať vodovodné rozvody

17.4 Dobudovať sieť vodovodných rozvodov

Ciel' 18 Investície do infraštruktúry verejných služieb

Opatrenia:

18.1 Rekonštruovať a modernizovať verejné osvetlenie chodníkov a ciest

18.2 Rekonštruovať a modernizovať verejný rozhlas

Priorita 9

Územnoplánovacia dokumentácia

Ciel' 19 Vytvoriť územnoplánovaciu dokumentáciu pre jednotlivé časti mesta

Opatrenia:

19.1 Spracovať ÚPN – zóna IBV Trstená Sever (Predný Bratkov), ÚPN – zóna IBV Vápenica

19.2 Spracovať nové ÚPN podľa potrieb mesta a aktualizovať existujúce ÚPN

Informačné technológie, výskum a vývoj

Základná myšlienka:

V oblasti informačných technológií je základnou myšlienkou vybudovať modernú samosprávu, ktorá bude lacnejšia, dostupnejšia a kvalitnejšia vzhľadom k potrebám a požiadavkám obyvateľov. Aktivity budú koncentrované na rozvoj a prevádzku informačných systémov tak, aby boli efektívne, interoperabilné a bezpečné.

Kľúčovou oblasťou je zavádzanie verejných elektronických služieb eGovernmentu na lokálnej úrovni a ich zapájanie do ústredného portálu.

Pre niektoré verejné služby a niektorých užívateľov sú e-služby stále nedostupné, preto je potrebné skvalitniť aj fyzické poskytovanie verejných služieb. Z tohto dôvodu je prioritná os okrem zavádzania e-služieb, zameraná aj na modernizáciu služieb poskytovaných fyzicky úradmi

Veľmi dôležité je sprístupniť Internet širokej verejnosti.

Priorita 1

Elektronizácia miestnej samosprávy

Ciel' 1 Zaviesť informačný systém samosprávy

Opatrenia:

- 1.1 Vypracovať koncepciu rozvoja informačného systému miestnej samosprávy, resp. navrhnuť model riešenia komplexného informačného systému mesta – integrovanej architektúry informačných systémov samosprávy v súlade s konceptom integrovanej architektúry informačných systémov verejnej správy a štandardami IS VS
- 1.2 Implementovať komplexný informačný systém samosprávy (mesta a jeho inštitúcií, podriadených organizácii, prípadne iných organizácií)
- 1.3 Elektronizovať prácu mestského zastupiteľstva
- 1.4 Digitalizovať archívy vytvoriť databázy a systém vyhľadávania údajov
- 1.5 Vytvoriť geoportál mesta, napojiť ho na geoportál VÚC

Ciel' 2 Zaviesť efektívne elektronické služby poskytované samosprávou

Opatrenia:

- 2.1 Zaviesť efektívne elektronické služby samosprávy tak, aby boli v súlade s konceptom elektronických služieb poskytovaných verejnou správou, ktoré vyplývajú z nových možností elektronizácie verejnej správy a všeobecne uznávaných princípov eGovernmentu

- 2.2 Sprístupniť postupne väčšinu administratívne obslužiteľných služieb občanom a subjektom prostredníctvom elektronických služieb

Ciel' 3 *Zapojiť sa do vybudovania integrovaného obslužného miesta, v ktorom budú prístupné (úplne alebo čiastočne) elektronické služby poskytované verejnou správou na jednom mieste*

Priorita 2

Sprístupnenie Internetu pre obyvateľov mesta

Ciel' 4 *Zaviest' regionálnu širokopásmovú sieť, najmä v tých oblastiach, ktoré sú pre komerčných prevádzkovateľov málo atraktívne*

Opatrenia:

- 4.1 Zvýšiť penetráciu širokopásmových technológií v domácnostiach a podnikoch a vytvoriť prostredie, v ktorom budú širokopásmové technológie dostupné takmer každému užívateľovi, bez obmedzenia času a priestoru
- 4.2 Rozvíjať zavádzanie širokopásmových sietí
- 4.3 Zaviest' verejné prístupné body (wi-fi)
- 4.4 Vybudovať vlastnú jednotnú optickú sieť v meste, resp. poskytnúť príležitosť pripojiť sa na optickú sieť okolitým obciam, príp. zrealizovať spoločný projekt vybudovania jednotnej optickej siete s okolitými obcami
- 4.5 Podporovať vznik komerčných internetových čitární (najmä na sídliskách Západ a novo vznikajúcom sídlisku Ďurdinova)

Ciel' 5 *Stimulovať dopyt po prístupe k Internetu a informačných technológiách*

Opatrenia:

- 5.1 Podporiť vytváranie užitočného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po internete a elektronických službách na lokálnej úrovni
- 5.2 Realizovať vzdelávacie aktivity, ktoré budú zamerané na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb u všetkých obyvateľov mesta a zamestnancov subjektov v meste
- 5.3 Realizovať marketingové, integračné a organizačné aktivity zamerané na zvyšovanie dostupnosti elektronických služieb a inklúzie IKT
- 5.4 Zriadiť verejnú Internetovú čitáreň (zdarma alebo za symbolický poplatok) – najmä pre sociálne slabších. Predpokladané potenciálne miesta – budova františkánskeho kláštora v centre mesta (námestie), budova starej školy (blízko centra mesta),

- prip. nájsť priestory aj na sídlisku Západ, na novo vznikajúcom sídlisku Ďurdinova) a v prímestských častiach
- 5.5 Rozšíriť jestvujúci Internet v Centre voľného času
 - 5.6 Rozšíriť dostupnosť Internetu v mestskej knižnici – zvýšiť počet PC
 - 5.7 Umožniť vznik, prípadne realizovať letné IT tábory, letné školy informatiky

Priorita 3

Bezpečnosť, informovanosť verejnosti

Ciel' 6 Využívať informačné technológie vo všetkých oblastiach života mesta

Opatrenia:

- 6.1 Dobudovať kamerový systém s využitím najmodernejších informačných technológií (digitálny záznam, ukladanie záznamov na server, automatická archivácia a mazanie záznamov a pod.)

Ciel' 7 Zvýšiť informovanosť obyvateľov mesta a ich účasť na správe vecí verejných

Opatrenia:

- 7.1 Zriadiť elektronické informačné KIOSKY a elektronické informačné tabule
- 7.2 Zriadiť mestskú spoločnosť (napr. s.r.o.) za účelom zriadenia mestskej televízie; obstaráť techniku, vybudovať vlastné TV štúdio – s využitím moderných informačných technológií
- 7.3 Vybudovať televízny okruh – na báze vlastnej siete optických káblov; zapojiť dobrovoľníkov do tvorby mestskej televízie
- 7.4 Vybudovať mestský rozhlas s využitím moderných IT

Ciel' 8 Podporovať využívanie najmodernejších informačných technológií v domácnostiach a u podnikateľských a iných subjektov

Priorita 4

Prepojenie vzdelávania, vedy, výskumu, vývoja s praxou

Ciel' 9 *Zavádzať výsledky vedy a výskumu do vzdelávacieho systému*

Opatrenia:

- 9.1 Tvorba programov aplikovania vedy a výskumu do vzdelávacieho systému

Ciel' 10 *Spolupráca vedeckých, vývojových a výskumných inštitúcií s podnikateľským sektorom*

Opatrenia:

- 10.1 Vytvárať partnerstvá škôl s domácimi a zahraničnými vedeckými, vývojovými a výskumnými pracoviskami
- 10.2 Podporovať stáže v podnikoch a iné formy spolupráce s podnikmi
- 10.3 Aplikovať požiadavky podnikov na výchovno-vzdelávací proces

Pol'nohospodárstvo, lesníctvo, rybolov a rozvoj vidieka

Základná myšlienka:

V oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu je navrhnutá rovnaká alebo podobná filozofia rozvoja v úzkej nadväznosti na rozvoj vidieka, pričom práve rozvoj týchto foriem hospodárenia má tvoriť základ zachovania vidieckeho charakteru a rozvoja vidieckeho charakteru sídla ako jednu z komparatívnych výhod mesta. Základnou myšlienkou z hľadiska rozvoja vidieka je nevzdávať sa vidieckeho charakteru sídla, nesnažiť sa umelo vytvárať čisto alebo prevažne mestský charakter sídla.

V oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu je potrebné nadviazať na tradičné formy hospodárenia v regióne, avšak s použitím najmodernejších technológií a strojového vybavenia a najmä najnovších poznatkov v týchto oblastiach.

Zároveň je potrebné hľadať aj nové formy hospodárenia, experimentovať s chovom nových hospodárskych zvierat a najmä pestovaním netradičných poľnohospodárskych a iných plodín, hľadať nové efektívne využívanie lesa, diverzifikovať výrobu aj týmto smerom. V riešenom období by tieto formy hospodárenia mali predstavovať stále marginálnu časť z hľadiska produkcie, čo však neznamená, že by mali byť druhoradé.

Je potrebné modernizovať všetky oblasti hospodárenia v týchto oblastiach a postaviť ďalší rozvoj týchto oblastí najmä na znalostnej báze.

A. Pol'nohospodárstvo

Priorita 1

Rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby, udržiavanie a rozvoj tradičných aj netradičných foriem poľnohospodárstva

Ciel' 1 Vyriešiť vlastnícke vzťahy k pozemkom použiteľným pre poľnohospodársku výrobu (orná pôda, lúky, pasienky)

Opatrenia:

- 1.1 Doriešiť vlastnícke vzťahy, podporovať dohody vlastníkov, zámeny a iné formy s cieľom jej efektívnejšieho využitia
- 1.2 Dokončiť ROEP
- 1.3 Vyriešiť prístup k pozemkom

Ciel' 2 Udržiavať a rozvíjať rastlinnú aj živočíšnu veľkovýrobu meste (tradičné poľnohospodárske plodiny a hospodárske zvieratá)

Opatrenia:

- 2.1 Dokončiť pozemkové úpravy ZRPS

- 2.2 Radikálne obnoviť a neskôr udržiavať moderný strojový park a poľnohospodárske technológie pre zabezpečenie poľnohospodárskej výroby
- 2.3 Podporovať chov drobných hospodárskych zvierat v rodinných farmách a vo veľkochovoch
- 2.4 Diverzifikovať poľnohospodársku výrobu z hľadiska jej nositeľov najmä medzi stredné farmy – SHR, alebo právnické osoby

Ciel' 3 *Rozvíjať pestovanie netradičných poľnohospodárskych plodín – smerovať rastlinnú a živočíšnu výrobu k produkcii bio-potravín a rastlinnej biomasy*

Opatrenia:

- 3.1 Podporovať pestovanie netradičných poľnohospodárskych plodín a technických plodín na pôdach málo využiteľných pre tradičnú poľnohospodársku výrobu
- 3.2 Podporovať reštrukturalizáciu poľnohospodárskych podnikateľských subjektov
- 3.3 Využiť aj málo dostupné plochy na pestovanie netradičných poľnohospodárskych plodín (čučoriedka, bobuľoviny, liečivé rastliny)

Ciel' 4 *Využívať horské lúky a pasienky tradičnou formou výroby – salašníctva aj novými oplôtkovými a inými formami hospodárenia; zachovať krajinný charakter územia*

Opatrenia:

- 4.1 Využívať aj pre poľnohospodársku techniku málo dostupné územia
- 4.2 Podporovať rozvoj produkcie a výroby produktov z chovu oviec

Priorita 2

Orientovať sa na také formy poľnohospodárskeho využívania pôdneho fondu, ktoré minimalizujú vodnú eróziu

Ciel' 5 *Uprednostňovať také formy poľnohospodárskej produkcie, ktoré využívajú trvalo trávnaté porasty, trvalo trávnaté porasty s kombináciou drevín a sadové úpravy*

Opatrenia:

- 5.1 Podporovať chov hovädzieho dobytku a oviec; využívať pastviny
- 5.2 Udržiavať a rozvíjať salašníctvo
- 5.3 Podporovať rozvoj drobnochovateľskej databázy pôvodných regionálnych plemien hospodárskych zvierat

- 5.4 Zachovávať vzťah k poľnohospodárskej výrobe u malovýrobcov, drobnochovateľov a záhradkárov
- 5.5 V parkových úpravách a záhradkách uplatňovať aj pôvodné ovocné druhy, využívať špecifický habitus pôvodných ovocných drevín a „plánok“
- 5.6 Podporovať programy zamerané na zachovanie regionálneho geofundu

Ciel' 6 Zachovať lúky a pasienky s veľkou druhovou diverziou fauny a flóry

Opatrenia:

- 6.1 Obhospodarováť lúky a pasienky
- 6.2 Pravidelne vykášať aj nevyužívané plochy
- 6.3 Zabraňovať znehodnocovaniu neužívaných plôch (napr. zaburinením)
- 6.4 Napomáhať podpore rozmnožovania fauny a flóry
- 6.5 Zachovať hôrno-poľný charakter krajiny – poľnohospodársky využívaných plôch

Ciel' 7 Zastaviť postupujúcu degradáciu pôdy vodnou eróziou

Opatrenia:

- 7.1 Monitorovať postupujúcu degradáciu pôdy vodnou eróziou
- 7.2 Realizovať založenie zatrávňovacích pásov na územiach
- 7.3 Udržať kvalitu pôdy minimálne na súčasnej úrovni

B. Lesníctvo a rybolov

Priorita 3

Zachovanie vysokej lesnatosti územia a dlhodobej tradície lesníctva, záchrana lesov pre ďalšie generácie

Ciel' 8 Udržateľné hospodárenie v lesoch a rozvoj lesníctva

Opatrenia:

- 8.1 Ukončenie vlastníckych vzťahov k lesným cestám a ostatným nehnuteľnostiam na lesnom fonde
- 8.2 Zachovať prístupnosť lesa cez sieť lesných ciest

- 8.3 Podporovať vyššiu pridanú hodnotu až finalizáciu výrobkov z dreva z vytlačenej drevnej hmoty; podporovať priemyselné spracovanie dreva priamo v meste a regióne
- 8.4 Podporovať netradičné využívanie dreva z vytlačenej drevnej hmoty
- 8.5 Lesnícke meliorácie
- 8.6 Zvýšiť využiteľnosť lesnej produkcie spracovaním dreveného odpadu, ihličia a i. ako druhotnej suroviny

Ciel' 9 Zachovať lesnatosť územia s dobrým zdravotným stavom a kvalitným genofondom porastov a okolia

Opatrenia:

- 9.1 Zalesniť poľnohospodársky nevyužitelnú pôdu, horské pasienky
- 9.2 Starostlivosť o lesné kultúry s cieľom zabezpečiť stabilitu lesa
- 9.3 Podporovať iné záujmové aktivity v oblasti poľovníctva, rybárstva, včelárstva a ekoagrotistiky
- 9.4 Rozšíriť produkciu lesných plodov a liečivých rastlín

Ciel' 10 Postupne ozdravovať lesy

Opatrenia:

- 10.1 Podporovať ozdravovací proces lesov
- 10.2 Realizovať pravidelný monitoring zdravotného stavu lesov
- 10.3 Pri ochrane proti škodcom – využívať najmodernejšie postupy pre zabránenie ničenia lesa škodcami
- 10.4 Realizovať obnovu a výchovu lesného porastu

Priorita 4

Podpora rozvoja rybolovu

Ciel' 11 Podporiť rozvoj športového rybolovu na Oravskej priehrade

Opatrenia:

- 11.1 Upraviť rybársky dom pre športový rybolov v Ústí n/Priehradou (SRZ)
- 11.2 Vybudovať areál športového rybolovu v Ústí n/Priehradou

Ciel' 12 Podporiť rozvoj rybného hospodárstva

Opatrenia:

- 12.1 Zarybníť Oravskú priehradu
- 12.2 Vybudovať objekty rybného hospodárstva – na produkciu a spracovanie
- 12.3 Využiť prebytok vody z geotermálneho vrtu na rozšírenie produkcie o kaprovité ryby

Priorita 5 Vzdelávanie

Ciel' 13 Podporovať formálne aj neformálne vzdelávanie v oblasti prvovýroby, spracovania, riadenia, obchodovania, marketingu a iných oblastiach poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu – podporovať rozvoj týchto odvetí na znalostnej báze

Opatrenia:

- 13.1 Organizovať formálne vzdelávanie pre individuálnych poľnohospodárov, spracovateľov poľnohospodárskych produktov
- 13.2 Organizovať formálne vzdelávanie pre individuálnych záujemcov v oblasti lesníctva, lesného hospodárstva, rozličných oblastí spracovania dreva a výroby drevených výrobkov
- 13.3 Podporovať formálne vzdelávanie zamestnancov a pracovníkov jednotlivých spoločností (stredných fariem, spracovateľov, urbárskych spoločenstiev, a ostatných)
- 13.4 Vytvárať programy neformálneho vzdelávania v cieľových oblastiach

Ciel' 14 Podporovať spracovanie poľnohospodárskych produktov, produktov lesného a rybného hospodárstva tak, aby čo najvyššia pridaná hodnota bola vytvorená v meste a v regióne

Opatrenia:

- 14.1 Podporovať investície miestnych prvovýrobcov do spracovateľských technológií
- 14.2 Podporovať vznik nových spracovateľov poľnohospodárskych produktov, produktov lesného hospodárstva a rybolovu v meste a okolitom regióne so zameraním prioritne na spracovanie miestnej a regionálnej produkcie
- 14.3 Podporovať obchodovanie s produkciou v rámci regiónu

C. Rozvoj vidieka

Priorita
Zvyšovanie prít'azlivosti regiónu

Ciel' 15 Podporovať udržanie a rozvoj tradičných remesiel v meste a regióne

Opatrenia:

- 15.1 Podporovať založenie škôl tradičných ľudových remesiel resp. vznik tradičných dielní (aj súkromných alebo chránených dielní)
- 15.2 Podporovať rozvoj tradičných ľudových remesiel – vytváraním priestoru pre činnosť existujúcich aj nových spolkov, cechov
- 15.3 Zrekonštruovať objekt Wilczekovej kúrie – za účelom zriadenia „múzea tradičných ľudových remesiel“
- 15.4 Prezentať tradičné ľudové remeslá na jarmokoch a iných podujatiach konaných na území mesta
- 15.5 Vytvoriť podmienky pre celoročný predaj výrobkov tradičných ľudových remesiel

Ciel' 16 Zachovať tradičný kolorit sídla, podporovať záchranu prírodných a kultúrnych hodnôt

Opatrenia:

- 16.1 Obnoviť folklór, ľudové tradície, zvyky a ľudové umenie
- 16.2 Obnoviť objekty starej kultúry na území mesta
- 16.3 Podporovať rozvoj agroekoturistiky, napr. v objekte dvor Ústie n/Priehradou
- 16.4 Podporiť zriadenie možnosti využívania chovu koní aj na rehabilitačné (hipoterapeutické) a rekreačné účely

FINANČNÝ PLÁN

Pre väčšinu zámerov uvádzaných v rámci dokumentu PHSR nie je v súčasnosti možné vyčíslit výšku nákladov, resp. výdavkov, ktoré by si vyžadovala ich príprava a realizácia (Mesto ani iné inštitúcie a organizácie v meste nie sú bez prípravnej fázy jednotlivých zámerov schopní kvalifikovane odhadnúť výšku nákladov/výdavkov týchto zámerov).

Finančný plán preto neuvádza predpokladanú výšku výdavkov na realizáciu jednotlivých zámerov a možné zdroje financovania s ohľadom na túto výšku. Obsahuje však pripravenú formu na zachytenie výšky predpokladaných výdavkov realizácie formulovaných zámerov v jednotlivých oblastiach, ak sa tieto výdavky zistia alebo ich bude možné odhadnúť neskôr – po schválení PHSR. Tieto informácie budú dopĺňané priebežne v tejto pripravenej forme.

Finančný plán vychádza z filozofie, že zábery, ktoré je možné realizovať s podporou štrukturálnych či iných podporných fondov budú prioritne financované z takýchto zdrojov a spolufinancované z ďalších zdrojov ako je uvedené nižšie.

Táto filozofia je daná finančnou situáciou v meste, keď Mesto ako subjekt možno považovať za finančne zdravé, avšak z hľadiska potreby investícií jednoznačne podkapitalizované (v podobnej situácii je mnoho iných miest na Slovensku). Mesto – či už priamo ako subjekt alebo prostredníctvom iných subjektov v ňom pôsobiach – nemá veľa iných možností získania potrebného kapitálu pre realizáciu väčších investičných zámerov, pretože drvivú väčšinu z nich tvoria investície pre verejné služby – neziskového charakteru – a teda pre súkromný sektor nezáujímavé investície.

Ostatné zdroje sú uvádzané ako sekundárne, čiže v tomto prípade skôr náhradné riešenie pri financovaní zámerov financovateľných zo štrukturálnych fondov či iných podporných fondov (napr. v prípade neschválenia žiadosti o NFP, či objektívnych príčin, prečo nie je možné žiadosť predložiť).

Zábery, ktoré nie sú financovateľné zo štrukturálnych fondov, budú – s ohľadom na výšku potrebných výdavkov na realizáciu – financované z iných podporných programov.

Niektoré zábery by nebolo efektívne financovať zo štrukturálnych alebo iných fondov či podporných programov, napriek tomu, že je to prakticky možné. Ide najmä o zábery s nižšími nárokmi na výdavky, pri ktorých by náklady na prípravu žiadostí o nenávratný či iný finančný príspevok a náklady na administratívu pri realizácii dosahovali výšku výdavkov realizácie celého zámeru, príp. sa tejto výške približovali. Tieto zábery budú financované z iných zdrojov, najmä rozpočtových a mimorozpočtových zdrojov mesta, združených prostriedkov, príspevkov od iných organizácií (pôsobiach v meste) či občanov mesta, súkromných zdrojov a podobne.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja nie je dokumentom Mesta ako subjektu ale mesta ako územia, urbanistického celku, v ktorom žijú ľudia. PHSR prezentuje predstavy v meste žijúcich a/alebo pracujúcich občanov, v meste pôsobiach podnikateľských a všetkých iných subjektov o jeho rozvoji v budúcnosti. Preto tento dokument obsahuje aj zábery, ktoré nebudú realizovať mesto či jeho podriadené inštitúcie a organizácie, ale aj iné subjekty (či už súkromné spoločnosti, združenia, rôzne subjekty v partnerstvách, štátne inštitúcie, neformálne združenia a podobne).

Identifikácia potenciálnych zdrojov financovania rozvojových zámerov

- Rozpočtové zdroje (mesta, mestských organizácií, vyššieho územného celku a jemu podriadených organizácií, štátnych orgánov a organizácií a iných organizácií)
- Štátny rozpočet
- Mimorozpočtové zdroje mesta
- Súkromné zdroje (podnikateľov, občanov a pod.)
- Zdroje nadácií, občianskych združení a iných mimovládnych organizácií
- Úverové zdroje z komerčných bánk
- Úverové zdroje z EBRD, IBRD
- Dlhopisy alebo iné emitované cenné papiere
- Štrukturálne fondy EÚ
- Iné fondy EÚ
- Štátne podporné programy
- Bilaterálna spolupráca (EHP a Nórsky finančný mechanizmus), iné medzivládne dohody
- Iné miestne, regionálne, nadregionálne, štátne, medzinárodné zdroje

Prehľad financovania prípravy a realizácie jednotlivých zámerov

Nasledujúce tabuľky poskytujú prehľad o výške finančných zdrojov potrebných na prípravu (kde je potrebné finančné krytie prípravy) a na realizáciu jednotlivých zámerov definovaných v rámci priorít a cieľov pre stanovené oblasti rozvoja.

Prehľad rovnako obsahuje identifikáciu pravdepodobných zdrojov, ktoré budú použité pri realizácii týchto identifikovaných zámerov.

Tento prehľad sa zaoberá konkrétnymi zámermi, pre ktoré je možné stanoviť potrebu finančného krytia, resp. vyčíslieť výšku výdavkov potrebných na realizáciu definovaného zámeru.

Niektoré zábery nevyžadujú priamu finančnú účasť a majú charakter podpory a podporných opatrení, či poskytnutia a použitia iných ako finančných zdrojov.

Cestovný ruch, cezhraničná spolupráca a regionálny rozvoj

Priorita 1

Vytvoriť z mesta Trstená turistami navštevovanú destináciu, rozvinúť adekvátne druhy rekreačnej turistiky s využitím Oravskej Priehrady

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Využívať zriadené turistické informačné centrum pre návštevníkov v Prístave na Oravskej priehrade a v meste, rozširovať jeho služby, databázu informácií, zvyšovať kvalitu a úroveň personálu, zlepšovať technické vybavenie a dostupnosť e-služieb. 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť a vydať flexibilný (doplňateľný) informačný a propagačný materiál (tlačený a/alebo elektronický – CD/DVD) o meste a jeho okolí o možnostiach cestovného ruchu (čo navštíviť, kde navštíviť, kedy, za akú cenu, na koho sa treba obrátiť a pod.) a o konkrétnych službách cestovného ruchu 			100 tis.		MsÚ + podnikatelia
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť a vybudovať orientačno-informačný systém v meste s ohľadom na domáce obyvateľstvo, bežných denných návštevníkov mesta a najmä návštevníkov v rámci cestovného ruchu (informačné a navigačné tabule) 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať Turistické a informačné centrum na Oravskej priehrade – Prístav, pri budovaní riešiť 			2 mil.	ROP	MsÚ

aj verejné WC a iné chýbajúce služby v časti Prístav					
<ul style="list-style-type: none"> Dopracovať územný plán mesta v lokalitách predurčených pre rozvoj cestovného ruchu so zreteľom na celoročné využitie (investičnú výstavbu zariadení CR, infraštruktúry pre CR a podobne); Dopracovať územný plán rekreačno-obytnej zóny v Prístave a územný plán rekreačno-obytnej zóny v Ústí nad Priehradou <i>Prístav + Ústie nad Priehradou</i>			1,6 mil.		MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zmapovať pozemky – vlastníctvo, zámery vlastníkov, ochotu predat' či prenajať vytipované pozemky 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zriaďiť múzeum remesiel, salašníctva, vytvoriť priestor pre budúcu propagáciu ďalších špecifických a charakteristických prvkov mesta a regiónu (lesníctvo a pod.) 					MsÚ + MVO
<ul style="list-style-type: none"> Zriaďiť miestne múzeum na prezentáciu zbierok historických predmetov a histórie mesta a okolitých obcí; realizovať zbierky historických predmetov 					MsÚ + MVO
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať verejný prístup k vode na Oravskej Priehrade (v katastri mesta Trstená) 					MsÚ + podnikatelia
Vybudovať komplexný informačný systém – navádzací systém z mesta ku priehrade a informačný systém na priehrade (jednotné smerové tabule k zariadeniam, miestam a zaujímavostiam, elektronické informačné body – aktívne aj pasívne) – (<i>vybudovanie informačného systému bez el. informač. bodov</i>)			500 tis.	ROP	MsÚ

• Vybudovať a/alebo označiť ďalšie cyklotrasy (cyklocesty a cyklochodníky), vybudovať oddychové miesta, vytvoriť mapy, sprievodcov s ďalšími informáciami o možnostiach mesta a regiónu			20 mil.	ROP	MsÚ + MVO
• Dobudovať a označiť lyžiarske bežecké trasy vrátane oddychových miest, vytvoriť mapy, dobudovať rôzne dlhé a rôzne náročné okruhy					MsÚ + MVO
• Vybudovať lyžiarsky vlek (v časti Háleckova v Ústí)					podnikatelia + MsÚ
• Rekonštruovať vežu kostola Sv. Martina – upraviť na vyhladkovú vežu pre verejnosť			500 tis.	ROP opatrenie 1.4	MsÚ + MVO
• Vybudovať pláže v Ústí nad Priehradou v časti Prístav			3 mil.	ROP	MsÚ + podnikatelia
• Rekonštruovať pamiatky a pamätihodnosti mesta. Zmapovať pamiatky a rozšíriť evidenciu pamiatok a pamätihodností mesta Trstená			1,5 mil.		MsÚ + MVO
• Rekonštruovať kováčsku vyhňu					MsÚ
• Rekonštruovať Nám. M. R. Štefánika a historické budovy okolo námestia			50 mil.	ROP	MsÚ + vlastníci budov
• Rekonštruovať nevyužívané objekty v Ústí nad Priehradou					vlastníci budov + MsÚ
• Vybudovať pri priehrade vonkajšie bazény alebo aquapark s dôrazom na letnú sezónu					podnikatelia + MsÚ
• Vybudovať kúpele v meste					podnikatelia + MsÚ
• Vybudovať zariadenia pre wellness služby					podnikatelia

• Vybudovať križovú cestu v meste			4 mil.	ROP	MsÚ
-----------------------------------	--	--	--------	-----	-----

Priorita 2

Využívať prihraničnú lokalizáciu mesta Trstená na podporu rozvoja mesta prostredníctvom cezhraničnej spolupráce

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Zriadiť vodnú cestu do Poľska cez Oravskú Priehradu (výletné trasy, pravidelné linky)					podnikatelia + MsÚ
• Vytvoriť turisticko-informačné centrum pri vstupe do mesta z Poľska – v priestoroch bývalej colnice (hlavne po zrušení hraníc)					MsÚ
• Prepojiť cyklistické trasy a chodníky na obidvoch stranách (vytvoriť cestu pre cyklistov z a do Poľska; najlepšie okruh, príp. obsahujúcu okruhy)					MsÚ + MVO
• Využiť zvršok starej železničnej trate do Čierneho Dunajca na vybudovanie cyklotrasy					MsÚ + MVO

Hospodárstvo a ekonomika

Priorita 2

Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb s využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Vybudovať inkubátor pre začínajúcich podnikateľov					MsÚ + podnikatelia
• Pripraviť vhodnú lokalitu na vybudovanie priemyselného parku a vybudovať priemyselný park			60 mil.		MsÚ
• Realizovať ROEP					MsÚ
• Realizovať ZRPS					MsÚ

Ľudské zdroje a sociálne služby

Priorita 1

Podpora kvality ľudských zdrojov prostredníctvom vzdelávania

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Zriadiť moderné odborné učebne odborných stredných škôl 					zriaďovateľ
<ul style="list-style-type: none"> Premiestniť mestskú knižnicu do väčších samostatných priestorov, rozšíriť prístup k Internetu – Internetová študovňa, rozšíriť knižný fond o odborné publikácie – zriadiť verejnú študovňu 					MsÚ + ROPO mesta

Priorita 2

Zvýšenie úrovne vzdelania a zlepšenie uplatniteľnosti nezamestnaných na trhu práce

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Zriadiť poradenské centrum pre poskytovanie špecializovaných informačných a poradenských služieb, odborných poradenských služieb a služieb sprostredkovania zamestnania zameraných na vstup na trh práce rodičov počas rodičovskej dovolenky a po uplynutí rodičovskej dovolenky, počas starostlivosti 					MVO + MsÚ

o závislého člena rodiny a po jej skončení a dlhodobo nezamestnaných					
--	--	--	--	--	--

Priorita 3

Prispôsobenie sociálnych služieb reálnym potrebám aj v spolupráci s NsP a s neziskovým sektorom

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Zriaďiť hospic					MVO + MsÚ
• Zriaďiť denný stacionár			50 mil.	ROP	MVO + MsÚ
• V spolupráci s NsP dobudovať psychiatrické oddelenie pre vznik centra pre liečbu drogovu a alkoholovo závislých					NsP + MsÚ
• Zriaďiť psychologické centrum pre verejnosť, zapojiť do jeho osvedčenia odborníkov (lekárov a iné formálne aj neformálne authority)					MsÚ + UPSVaR + MVO
• Zriaďiť a prevádzkovať agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti (ADOS) a podobné agentúry v spolupráci s mimovládnyimi organizáciami					MsÚ + MVO (SČK a pod.)
• V spolupráci s NsP vybudovať chýbajúce zariadenie sociálnych služieb s celoročným pobytom s charakterom zdravotno-sociálnych lôžok (zariadenie pre psychicky chorých aj starých pacientov)					NsP + MsÚ + ŽSK

• V spolupráci s NsP vybudovať modernú polikliniku, ktorá bude slúžiť pre zdravotné a sociálne potreby občanov mesta					NsP + MsÚ
• Zriadiť mestské krízové centrum pre osamelých rodičov s deťmi (s dočasným ubytovaním) (zriadenie budovy s rôznymi soc. ubytovacími službami)			10 mil.	ROP	MsÚ + MVO
• Vybudovať nocľaháreň pre bezdomovcov			10 mil.	ROP	MsÚ + MVO

Technická infraštruktúra a životné prostredie

Priorita 1

Zlepšenie čistoty v meste a zníženie množstva odpadu na skládkach

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Rozšíriť separovaný zber 5 komodít papier, plasty, sklo, kovové obaly, viacvrstvé kombinované materiály) rozmiestnením kontajnerov do častí mesta, kde ešte nie sú a následnou informačnou kampaňou dosiahnuť zavedenie separovaného zberu 5 komodít v celom meste; rozmiestniť viac kontajnerov (zahustiť rozmiestnenie – každý bytový dom by mal mať vlastné nádoby)					MsÚ

• Zaviesť separovaný zber aj na cintorínoch					MsÚ
• Zriadiť minimálne 2 mestské kompostoviská na biologický odpad, zakúpiť drvičku dreveného odpadu a v čase opíľovania stromov poskytovať túto službu občanom podľa stanoveného harmonogramu					MsÚ
• Podporovať vytváranie domáceho kompostovania osvetou a postupne zavedením (spravodlivejšieho) poplatku za skutočné množstvo vyprodukovaného odpadu					MsÚ
• Vybudovať zberný dvor na bezplatné odoberanie od občanov – veľkoobjemových odpadov (nábytku, okien, dverí), nebezpečného odpadu (batérii, farby, žiaroviek) a elektrospotrebičov.			10 mil.	OP životné prostredie opatrenie 4.1	MSÚ
• Zlikvidovať existujúce čierne skládky					MSÚ

Priorita 2

Vodné toky, kvalita vody, okolie vodných tokov

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• V spolupráci so správcami tokov odstrániť divoké skládky na brehoch tokov Všivár, Oravica a potoka v Ústí.					MsÚ + správcovia tokov
• Dobudovať kanalizáciu na Zápotočnej ulici, SNP a Mieru			3 mil.		MsÚ

(kanalizácia na ul. SNP)					
• Dobudovať inžinierske siete IBV Ďurčinová II. etapa – kanalizácia splašková a dažďová.			70 mil.	OP ŽP ROP, Environmentálny fond	MsÚ
• Vybudovať dažďovú kanalizáciu pri radových garážach na Oravickej ulici.			528 tis.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Upraviť koryto vodných tokov Všivár, Trsteník a Oravica					MsÚ
• Realizovať protipovodňové opatrenia, reguláciu – Všivár, Trsteník, Vlčí potok					MsÚ

Priorita 3

Zlepšenie stavu biodiverzity v meste

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Spracovať analýzu stavu verejnej zelene v meste					MsÚ
• V súlade s projektom verejnej zelene budovať mestské parky a rozširovať výsadbu mestskej zelene					MsÚ
• Dobudovať oddychový chodník popri Oravici k športovému areálu			500 tis.	ROP	MsÚ + MVO
• Dobudovať oddychový chodník popri Oravici v úseku od Ulice Mieru po chodník na Vyšný Breh (okolo kaskády)					MsÚ + MVO

• Vytvoriť oddychovú zónu – Lesopark Hálečová			500 tis.	ROP	MsÚ + MVO
---	--	--	----------	-----	-----------

Priorita 6

Zlepšenie tepelného hospodárstva

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Existujúce tepelné okruhy s okrskovými kotolňami prebudovať na jeden kompaktný systém, t.j. jeden tepelný okruh s jedným zdrojom tepla s viacpalivovou základňou, umiestnený v okrajovej časti katastra mesta, s odovzdávacími stanicami tepla v každom mieste spotreby					Teplárenská spol. (Byttes, s.r.o.) + MsÚ
• Modernizovať a optimalizovať existujúce systémy rozvodu tepla na vykurovanie a spôsob prípravy TÚV s cieľom zabezpečiť ich hospodárnosť, prevádzkovú spoľahlivosť za súčasného vytvárania podmienok na individuálny režim vykurovania a prípravy TÚV pre konečného spotrebiteľa					Teplárenská spol. (Byttes, s.r.o.) + MsÚ

Priorita 7

Rozvoj cestnej a inej dopravy s dôrazom na odstránenie preťažnosti cestnej dopravy a zvýšenie bezpečnosti

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Vybudovať miestne komunikácie a ostatné inžinierske siete na IBV Ďurčinová I. etapa			56,4 mil.	ROP opatrenie 2.2 investícia OVS a. s. Environmentálny fond Štátny fond rozvoja bývania	MsÚ
• Dokončiť výstavbu inžinierskych sietí v IBV Ústie nad Priehradou			9,6 mil.	ROP, Environmentálny fond	MsÚ
• Vybudovať prístupovú cestu na sídlisko Západ podľa územného plánu zóny			70 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Vybudovať prístupovú komunikáciu k cintorínu v Ústí nad Priehradou			8 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Vybudovať parkovisko pri cintoríne za Hrobl'ou			10 mil.		MsÚ
• Vybudovať a riešiť parkovacie plochy v meste aj na sídliskách (parkovisko pred ÚP)			500 tis.		MsÚ
• Vybudovať parkovací dom (príp. podzemné garáže/parkoviská) v centre mesta					MsÚ + podnikatelia
• Vybudovať miestne komunikácie a ostatné inžinierske siete k objektom budovaným v súlade s územným plánom					MsÚ + investori
• Zaviesť mestskú hromadnú dopravu					MsÚ

• Riešiť zimnú údržbu komunikácií frézovaním					MsÚ
• Vybudovať železničnú zastávku pri Vápenici			3 mil.		MsÚ + ŽSR
• Vybudovať a označiť cyklotrasy a cyklochodníky v meste, na mestských sídliskách a v prímestských častiach ako podporu formy dopravy osôb					MsÚ + MVO
• Rozšíriť a skvalitniť kamerový systém v meste (najmä v oblastiach: sídlisko Ďurdinova, autobusové nástupište, križovatka Suchá Hora/Krakov obstaraním prenosných kamier a ich implementáciou do jestvujúceho systému napojeného na mestskú políciu					MsÚ + MP
• Postupne vybudovať bezbariérový prechod mestskými chodníkmi a mestskými cintorínmi					MsÚ
• Rozšíriť chodník popri ceste I/59 smerom na Vyšný breh			5,5 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Obstaranie techniky na údržbu komunikácií, verejnej zelene, stožiarov verejného osvetlenia a verejného rozhlasu					MsÚ
• Rekonštruovať miestne komunikácie a chodníky					MsÚ
• - Ul. Požiarnikov, K.Nálepku, Hattalová, Nábr. Ľ. Štúra, Dukelských hrdinov, 1.Mája, Zápotočná, sídl. Vyšný Breh, Jilemnického, sídl. Hradý			30 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• - rekonštrukcia chodníka Krakovská			5 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Vybudovať chýbajúce chodníky pre peších					MsÚ
• - k RD Ďurdinová Veva A,			600 tis.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ

• - sídl. Západ – od NsP po bytový dom súp. č.1139			1,3 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• - IBV Ďurčinová – spojovacie chodníky,			1 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• - pri ceste II. triedy ul. Oravická			1,5 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Rekonštruovať prístupový chodník a vybudovať oporný MsÚr v Urbárskej hôrke			500 tis.		MsÚ
• Dobudovať chýbajúce miestne komunikácie, resp. ich časti					MsÚ
• - Ul. Oslobodenia, prepojenie ulíc Hraničiarov a I. Olbrachta,			850 tis.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• - prístupová komunikácia k záhr. oblasti Pod Stáňou			500 tis.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ
• Vybudovať mólo pre verejnú vodnú dopravu					MsÚ + podnikatelia
• Vybudovať parkovisko pri Fortúne			2 mil.		MsÚ

Priorita 8 Rozvoj inžinierskych sietí

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Postupne realizovať prekládky vzdušného vedenia (telekomunikácie aj NN)					MsÚ
• Zokruhovať obvody elektrickej siete v meste					MsÚ
• Rekonštruovať splaškovú kanalizáciu					MsÚ + vodárenská spol.

• Dobudovať splaškovú kanalizáciu					MsÚ + vodárenská spol.
• Rekonštruovať vodovodné rozvody					MsÚ + vodárenská spol.
• Dobudovať sieť vodovodných rozvodov					MsÚ + vodárenská spol.
• Rekonštruovať a modernizovať verejné osvetlenie chodníkov a ciest			30 mil.	Nórsky finančný mechanizmus MF SR	MsÚ
- vonkajšie osvetlenie RG Západ			177 tis.		
• Rekonštruovať a modernizovať verejný rozhlas			1,9 mil.		MsÚ

Priorita 9 Územnoplánovacia dokumentácia

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Spracovať ÚPN – zóna IBV Trstená Sever (Predný Bratkov), ÚPN – zóna IBV Vápenica					MsÚ

Pol'nohospodárstvo, lesníctvo, rybolov a rozvoj vidieka

Priorita 1

Rozvoj rastlinnej a živočíšnej výroby, udržiavanie a rozvoj tradičných aj netradičných foriem poľnohospodárstva

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Realizovať pravidelný monitoring zdravotného stavu lesov 					MsÚ

Priorita 4

Podpora rozvoja rybolovu

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Upraviť rybársky dom pre športový rybolov v Ústí n/Priehradou (SRZ) 					SRZ
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať areál športového rybolovu v Ústí n/Priehradou 					SRZ + MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zarybniť Oravskú priehradu 					SRZ
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať objekty rybného hospodárstva – na produkciu a spracovanie 					SRZ + podnikatelia

Priorita 6

Zvyšovanie príťažlivosti regiónu

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Zrekonštruovať objekt Wilczekovej kúrie – za účelom zriadenia „MsÚzea tradičných ľudových remesiel“ 			4 mil.	ROP opatrenie 1.4	MsÚ + MVO

Občianska infraštruktúra

Priorita 1

Optimalizácia a skvalitnenie Školskej infraštruktúry

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Zrekonštruovať uvoľnené a/alebo nevyužívané budovy na iné účely (napr. po premiestnení detí zo štyroch budov materskej školy do dvoch; v závislosti od potrieb 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zrekonštruovať budovy zostávajúcich materských škôl (strecha, zateplenie, vykurovanie, bezpečnosť, a pod.), tak aby vyhovovali technickým a hygienickým normám 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zrekonštruovať budovy základných škôl (strecha, zateplenie, vykurovanie, bezpečnosť, a pod.), tak aby vyhovovali technickým a 			50 mil.	ROP opatrenie 1.1	zriaďovatelia + MsÚ

hygienickým normám					
• Rekonštruovať a modernizovať školské stravovacie zariadenia vrátane výmeny technológie (s cieľom dodržania hygienických a iných noriem)					zriaďovatelia + MsÚ
• Zrekonštruovať budovu - na nám M. R. Štefánika, ktorá by mala byť uvoľnená a poskytnúť ju na iné účely					MsÚ
• Modernizovať technické vybavenie odborných stredných škôl a zriadiť moderné odborné učebne odborných stredných škôl					zriaďovatelia + MsÚ
• Zmodernizovať a sprístupniť školské priestory a odborné učebne v čase mimo vyučovania na neformálne vzdelávacie aktivity					zriaďovatelia + MsÚ

Priorita 2

Zlepšenie zázemia pre kultúrny život občanov

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Zrekonštruovať mestské kultúrne stredisko (zlepšiť najmä zateplenie, efektívnejšie dispozičné riešenie doplniť a obnoviť jeho vybavenie)			50 mil.	ROP opatrenie 1.4	MsÚ
• Zrekonštruovať kino, doplniť a obnoviť jeho vybavenie (napr. svetelná technika, ozvučenie, projekcia)					MsÚ

• Zriadiť tanečné štúdio ktoré by bolo k dispozícii širokej verejnosti					MsÚ + MVO
• Využiť priestory synagógy ako multifunkčného kultúrneho priestoru (koncertná sieň, divadelný priestor, výstavný priestor)					MsÚ
• Vytvoriť a zariadiť multifunkčnú miestnosť v podkroví budovy Centra voľného času					MsÚ
• Vybudovať letný amfiteáter/letné kino, prípadne autokino					MsÚ
• Zriadiť mestské Múzeum					MsÚ
• Organizovať kultúrne podujatia celoslovenského charakteru (typu Dilongova Trstená, Trstenská krídlovka, Spievame Márii)					MsÚ + MVO
• Organizovať ďalšie kultúrne podujatia miestneho a regionálneho významu (štyri výročné jarmoky, Dni mesta a pod.)					MsÚ + MVO
• Inicovať a v spolupráci so záujmovými združeniami organizovať podporné akcie, malé tematické festivaly					MsÚ + MVO
• Organizovať spoločné kultúrne aktivity v rámci cezhraničnej spolupráce s Poľskom (týždeň národnej kuchyne, folklórne vystúpenia, deň remesiel, vystúpenia hudobných skupín a pod.)					MsÚ + MVO
• Organizovať divadelné predstavenia väčších a známych divadelných súborov					MsÚ + MVO

Priorita 3 Rozvoj športu

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Vypracovať regionálnu koncepciu rozvoja športov s dôrazom na mládež					MsÚ + športové zväzy
• Vybudovať multifunkčnú športovú halu (vybudovať ihriská podľa medzinárodných štandardov)			70 mil.		MsÚ + športové zväzy + investori
• Vybudovať viacúčelové športovisko v časti sídlisko Západ, Hradý, Ďurďinová, Vyšný Breh, príp. v iných lokalitách mesta Trstená a prímestských častiach Ústie nad Priehradou a v časti prístav			14 mil.		MsÚ + investori
• Podporovať rozvoj a využívanie školských športových areálov aj v čase mimo vyučovania, vybudovať multifunkčné ihriská a iné športoviská v rámci školských areálov			4 mil.		MsÚ + zriaďovatelia + MVO + športové zväzy
• Vybudovať krytú strelnicu					MsÚ + športový zväz + investori
• Zriadiť ihrisko na plážový volejbal pri novovybudovaných tenisových dvorcoch na Kl'ozove					MsÚ + športový zväz + investori
• Dobudovať športový areál Kl'ozov			17 mil.	ROP	MsÚ + športový zväz + investori
• Vybudovať cyklocestu do Poľska (pozdĺž hlavnej cesty), využiť aj násyp nefunkčnej pôvodnej železnice Trstená, Suchá hora, Nowy Targ; zriadiť oddychové prístrešky pre					MsÚ + MVO

cykloturistov na Oravskej cyklomagistrála					
• Vybudovať a vyznačiť bežecké trasy (lyžiarske aj trailové)					MsÚ + MVO
• Zriadiť umelú ľadovú plochu			8 mil.		MsÚ + MVO + investori
• Upraviť hokejové ihrisko, šatne a okolie na sídlisku Vyšný Breh			150 tis.		MsÚ + MVO
• Podporovať menej tradičné športové aktivity budovaním príslušných športových ihrísk (napr. skatepark, petanque pod.) - <i>vybudovanie skateparku</i>			2,5 mil.		MsÚ + MVO + investori
• Zrealizovať športové podujatie - Trstenská dvanásťka – od dvanástej do dvanáste					MsÚ + MVO
• Usporiadať volejbalový turnaj na profesionálnej úrovni a v nadväznosti naň aj amatérsky turnaj					MsÚ + MVO + športový zväz

Priorita 4 Riešenie bytovej problematiky

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Postaviť nové nájomné byty – aj sociálne pre mladé rodiny					MsÚ

priorita 5

Skvalitnenie poskytovania služieb samosprávy

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Rekonštruovať Nám. M. R. Štefánika a obnoviť okolité budovy			40 mil.	ROP opatrenie 2.2	MsÚ + vlastníci budov
• Rekonštruovať budovy Mestského úradu v Trstenej, doplniť a obnoviť jeho vybavenie					MsÚ
• Rekonštruovať hasičský dom v Trstenej			16 mil.	ROP	MsÚ
• Rekonštruovať budovy a chaty vo vlastníctve mesta					MsÚ

priorita 6

Pochovávanie v meste

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Riešiť dôstojnosť pochovávaní na mestských cintorínoch budovaním chodníkov medzi hrobovými miestami, vybudovaním spevnených plôch pre smútočný obrad na mestských cintorínoch bez Domu smútočný, ozvučením pohrebného obradu a pod. <p>(cintoríny na Hybli a pri SAD)</p>			700 tis.		MsÚ + prevádzkovateľ Domu Smútku

Informačné technológie, výskum a vývoj

Priorita 1

Elektronizácia miestnej samosprávy

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Vypracovať koncepciu rozvoja informačného systému miestnej samosprávy, resp. navrhnúť model riešenia komplexného informačného systému mesta – integrovanej architektúry informačných systémov samosprávy v súlade s konceptom integrovanej architektúry informačných systémov verejnej správy a štandardami IS VS 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Implementovať komplexný informačný systém samosprávy (mesta a jeho inštitúcií, podriadených organizácií, prípadne iných organizácií) 					MsÚ + ostatné zainteresované subjekty
<ul style="list-style-type: none"> Elektronizovať prácu mestského zastupiteľstva 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Digitalizovať archívy vytvoriť databázy a systém vyhľadávania údajov 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Vytvoriť geoportál mesta, napojiť ho na geoportál VÚC 					MsÚ

Priorita 2
Sprístupnenie Internetu pre obyvateľov mesta

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
• Zaviesť verejné prístupné body (wi-fi)					MsÚ
• Vybudovať vlastnú jednotnú optickú sieť v meste, resp. poskytnúť príležitosť pripojiť sa na optickú sieť okolitým obciam, príp. zrealizovať spoločný projekt vybudovania jednotnej optickej siete s okolitými obcami			10 mil.		MsÚ + okolité obce + poskytovatelia dátových služieb
• Zriadiť verejnú Internetovú čítareň (zdarma alebo za symbolický poplatok) – najmä pre sociálne slabších. Predpokladané potenciálne miesta – budova františkánskeho kláštora v centre mesta (námestie), budova starej školy (blízko centra mesta), príp. nájsť priestory aj na sídlisku Západ, na novo vznikajúcom sídlisku Ďurdinova) a v prímestských častiach					MsÚ
• Rozšíriť jestvujúci Internet v Centre voľného času					MsÚ
• Rozšíriť dostupnosť Internetu v mestskej knižnici – zvýšiť počet PC					MsÚ

Priorita 3 Bezpečnosť, informovanosť verejnosti

opatrenie	finančná náročnosť prípravy	zdroje financovania prípravy	finančná náročnosť realizácie	zdroje financovania realizácie	zodpovednosť za realizáciu
<ul style="list-style-type: none"> Dobudovať kamerový systém s využitím najmodernejších informačných technológií (digitálny záznam, ukladanie záznamov na server, automatická archivácia a mazanie záznamov a pod.) 			500 tis.		MsÚ + MP
<ul style="list-style-type: none"> Zriadiť elektronické informačné KIOSKY a elektronické informačné tabule 					MsÚ
<ul style="list-style-type: none"> Zriadiť mestskú spoločnosť (napr. s.r.o.) za účelom zriadenia mestskej televízie; obstaráť techniku, vybudovať vlastné TV štúdio – s využitím moderných informačných technológií 			600 tis.		MsÚ + podnikatelia
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať televízny okruh – na báze vlastnej siete optických káblov; zapojiť dobrovoľníkov do tvorby mestskej televízie 					MsÚ + MVO
<ul style="list-style-type: none"> Vybudovať mestský rozhlas s využitím moderných IT 					MsÚ

Zoznam použitých skratiek:

MsÚ – mestský úrad

ROPO – rozpočtové a príspevkové organizácie

ŽSK – Žilinský samosprávny kraj

SRZ – Slovenský rybársky zväz

MP – mestská polícia

ŽSR – Železnice Slovenskej republiky

MVO – mimovládne organizácie (neziskové organizácie, občianske združenia, záujmové zväzy – združenia, združenia dobrovoľníkov)

NsP – Nemocnica s poliklinikou

SČK – Slovenský červený kríž

UPSVaR – Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

ÚVOD	1
VÍZIA MESTA TRSTENÁ DO ROKU 2013	2
PROFIL MESTA – ANALÝZA.....	3
ZÁKLADNÉ CHARAKTERISTIKY MESTA	3
<i>História mesta a jeho súčasnosť</i>	<i>3</i>
<i>Charakteristika územia, lokalita.....</i>	<i>4</i>
SAMOSPRÁVA MESTA	6
ORGÁNY MESTA.....	6
<i>Primátor mesta</i>	<i>6</i>
<i>Mestské zastupiteľstvo</i>	<i>6</i>
<i>Komisie mestského zastupiteľstva</i>	<i>6</i>
<i>Spoločný obecný úrad</i>	<i>7</i>
<i>Organizácia mestského úradu</i>	<i>7</i>
<i>Referáty MsÚ:.....</i>	<i>8</i>
<i>Oddelenia MsÚ:</i>	<i>8</i>
MESTSKÉ ORGANIZÁCIE	10
<i>Mestská polícia</i>	<i>10</i>
<i>Mestské kultúrne stredisko</i>	<i>10</i>
DEMOGRAFIA A TRH PRÁCE	11
POČET OBYVATEĽOV	11
HUSTOTA OBYVATEĽSTVA.....	12
PRÍRASTOK (ÚBYTOK) OBYVATEĽSTVA	12
DEMOGRAFICKÉ CHARAKTERISTIKY RODINY.....	14
VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	14
NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA	18
<i>Rómska problematika a ostatné menšiny.....</i>	<i>18</i>
VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA.....	18
EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATEĽSTVA.....	19
NEZAMESTNANOSŤ	23
<i>Voľné pracovné miesta.....</i>	<i>25</i>
<i>Nezamestnanosť rizikových skupín.....</i>	<i>26</i>
OBČIANSKA (SOCIÁLNA) INFRAŠTRUKTÚRA	28
ŠKOLSTVO	28
<i>Predškolské zariadenia</i>	<i>28</i>
<i>Základné školstvo</i>	<i>28</i>
<i>Základná umelecká škola a centrum voľného času</i>	<i>29</i>
<i>Stredné školstvo</i>	<i>29</i>
<i>Vysoké školy.....</i>	<i>29</i>
MIMOVLÁDNE ORGANIZÁCIE (MVO) V MESTE TRSTENÁ	31
ZDRAVOTNÍCTVO	31
SOCIÁLNA POMOC A SOCIÁLNE SLUŽBY	33
<i>Spišská katolícka charita.....</i>	<i>33</i>
<i>Denný stacionár.....</i>	<i>34</i>
<i>Klub dôchodcov</i>	<i>34</i>
<i>Opatrovateľská služba.....</i>	<i>35</i>
KULTÚRA.....	35
<i>Kiná</i>	<i>36</i>
<i>Knižnice</i>	<i>36</i>
<i>Telesná kultúra.....</i>	<i>37</i>
<i>Technické zhodnotenie stavu zdravotníckych, sociálnych, kultúrnych a školských zariadení mesta Trstená</i>	<i>37</i>
BÝVANIE, BYTOVÁ VÝSTAVBA.....	38
<i>Domový fond.....</i>	<i>38</i>

<i>Bytová výstavba</i>	<i>38</i>
<i>Počet bytov.....</i>	<i>39</i>
<i>Veková štruktúra bytového fondu</i>	<i>40</i>
<i>Vybavenosť bytov</i>	<i>41</i>
<i>Úroveň bývania</i>	<i>42</i>
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	45
DOPRAVA.....	45
<i>Vonkajšia doprava</i>	<i>45</i>
<i>Vnútna doprava.....</i>	<i>46</i>
<i>Mestská hromadná doprava</i>	<i>47</i>
<i>Cyklistická doprava</i>	<i>47</i>
<i>Peší pohyb</i>	<i>47</i>
VODNÉ HOSPODÁRSTVO	47
<i>Zásobovanie pitnou vodou</i>	<i>47</i>
ODKANALIZOVANIE A ČISTENIE ODPADOVÝCH VÔD	48
<i>Trstená – mesto</i>	<i>48</i>
<i>Územná časť Ústie nad Priehradou</i>	<i>49</i>
<i>Ústie nad Priehradou</i>	<i>50</i>
<i>Stará Hora</i>	<i>50</i>
ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU	50
<i>Mesto Trstená</i>	<i>50</i>
<i>Ústie nad Priehradou</i>	<i>50</i>
ZÁSOBOVANIE TEPLOM	50
<i>Súčasný stav.....</i>	<i>50</i>
<i>Súčasný stav zariadení na spotrebu tepla.....</i>	<i>51</i>
TELEKOMUNIKÁCIE	52
ZÁSOBOVANIE PLYNOM	52
HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA	53
VÝKONNOSŤ EKONOMIKY V REGIÓNE	53
ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA HOSPODÁRSTVA.....	55
ŠTRUKTÚRA EKONOMIKY	59
<i>Stavebníctvo</i>	<i>59</i>
<i>Priemysel.....</i>	<i>60</i>
PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE	62
PRIEMYSELNÉ PARKY	64
VÝSKUM A VÝVOJ.....	65
MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE	67
PROGRAM ROZVOJA BÝVANIA	67
BILANCOVANIE POTRIEB ROZVOJA BÝVANIA	67
<i>Zhodnotenie možností územia pre rozvojové zámery</i>	<i>68</i>
PROGRAM ROZVOJA BÝVANIA DO ROKU 2017.....	69
<i>Rámcové ciele rozvoja bývania na obdobie 10 rokov.....</i>	<i>69</i>
<i>Ciele v obnove bytového fondu a revitalizácii obytného prostredia.....</i>	<i>70</i>
<i>Príprava lokalít pre bytovú výstavbu a ich zainvestovanie technickou infraštruktúrou</i>	<i>70</i>
PROGRAM ROZVOJA BÝVANIA NA 5 ROKOV.....	71
<i>Kvantifikácia plánovanej výstavby (podľa štruktúry) na jednotlivé roky.</i>	<i>71</i>
<i>Návrh lokalít určených na výstavbu a postupu výstavby – etapizácia na jednotlivé roky. .</i>	<i>71</i>
<i>Návrh zabezpečenia technickej infraštruktúry – kvantifikácia finančných nákladov a určenie zdrojov financovania.....</i>	<i>72</i>
<i>Návrh cieľov v obnove bytového fondu na jednotlivé roky.....</i>	<i>72</i>
<i>Stratégia uskutočňovania cieľov, časový harmonogram postupových krokov</i>	<i>72</i>
PRÍLOHA - ZOZNAM PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV	73
SWOT ANALÝZA	77
DEMOGRAFIA A TRH PRÁCE	77

CESTOVNÝ RUCH	78
HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA.....	79
OBČIANSKA (SOCIÁLNA) INFRAŠTRUKTÚRA	80
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	81
POLNOHOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA.....	82
LESNÉ HOSPODÁRSTVO, POĽOVNÍCTVO A RYBOLOV	83
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	84
CIELE A PRIORITY	85
CESTOVNÝ RUCH, CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A REGIONÁLNY ROZVOJ.....	85
HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA.....	90
ĽUDSKÉ ZDROJE A SOCIÁLNE SLUŽBY	93
OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA	98
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	104
INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE, VÝSKUM A VÝVOJ.....	112
POLNOHOSPODÁRSTVO, LESNÍCTVO, RYBOLOV A ROZVOJ VIDIEKA.....	116
FINANČNÝ PLÁN	122
IDENTIFIKÁCIA POTENCIÁLNYCH ZDROJOV FINANCOVANIA ROZVOJOVÝCH ZÁMEROV	123
PREHĽAD FINANCOVANIA PRÍPRAVY A REALIZÁCIE JEDNOTLIVÝCH ZÁMEROV	123
CESTOVNÝ RUCH, CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A REGIONÁLNY ROZVOJ.....	124
HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA.....	128
ĽUDSKÉ ZDROJE A SOCIÁLNE SLUŽBY	129
TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	131
POLNOHOSPODÁRSTVO, LESNÍCTVO, RYBOLOV A ROZVOJ VIDIEKA.....	139
OBČIANSKA INFRAŠTRUKTÚRA	140
INFORMAČNÉ TECHNOLOGIE, VÝSKUM A VÝVOJ.....	146